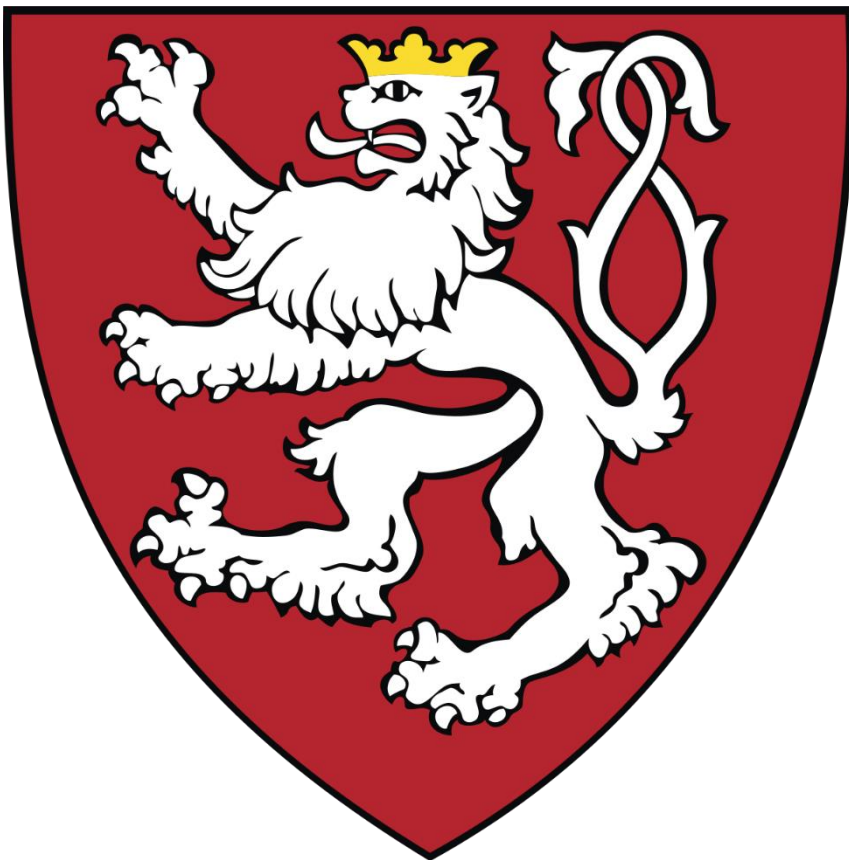

2020

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na
terenie miasta Kłodzko na lata 2020-2022

Spis treści

1.	Wprowadzenie do badania	2
2.	Metryczka miasta Kłodzko.....	3
	A. Opis miasta	3
	B. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłodzku.....	10
	C. Statystyki Policji i Straży Miejskiej.....	18
3.	Metodologia badania dorosłych.....	23
4.	Diagnoza dorosłych	24
	A. Opis badanej próby	24
	B. Problemy społeczne występujące na terenie miasta Kłodzko	24
	C. Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego	25
	D. Problem alkoholowy.....	31
	E. Problem narkotykowy	39
	F. Zjawisko przemocy	42
	G. Cyberprzemoc.....	49
	H. Ryzyko hazardu.....	51
	I. Podsumowanie i wnioski	54
5.	Punkty sprzedaży.....	56
	A. Opis badanej próby	56
	B. Wyniki badania	56
	C. Podsumowanie i wnioski	65
6.	Młodzież	67
	A. Opis badanej próby	67
	B. Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców miasta	71
	C. Przemoc a relacje w rodzinie.....	75
	D. Alkohol a młodzi mieszkańcy Kłodzka	77
	E. Problem nikotynowy z perspektywy młodych mieszkańców	82
	F. Problem narkotykowy	85
	G. Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych.....	89
	H. Podsumowanie i wnioski	96

Wprowadzenie do badania

Niniejsze opracowanie ma na celu **prezentację wyników badań socjalnych przeprowadzonych na terenie miasta Kłodzko**. Poniższa diagnoza opisuje zarówno rodzaj, jak i skalę występowania określonych problemów społecznych. Jej analiza może pozwolić na określenie kierunków działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych oraz tych, związanych z wykluczeniem społecznym na terenie miasta.

Jako najistotniejsze kwestie, które powinny zostać poddane szczegółowym badaniom i analizom uznane zostały między innymi:

Spożycie substancji psychoaktywnych
Poglądy dotyczące alkoholu i skala problemów alkoholowych
Problemy związane z narkotykami, dopalaczami
Skala bezrobocia i sytuacja materialna mieszkańców
Przemoc (w szczególności: przemoc w rodzinie)
Zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu
Hazard

Diagnoza została opracowana przy pomocy kwestionariuszy ankietowych rozdawanych oraz komputerowych. Metoda ta została uznana za najskuteczniejsze w tym przypadku narzędzie badawcze, ponieważ pozwoliła na zbadanie w krótkim czasie dużej próby badawczej, przy czym starano się, aby była to grupa jak najbardziej reprezentatywna. Znaleźli się wśród niej reprezentanci takich grup społecznych, jak między innymi: **dorośli – kobiety i mężczyźni, zamieszkujący miasto, uczniowie szkół podstawowych oraz sprzedawcy napojów alkoholowych**. Przygotowany kwestionariusz miał formę zarówno papierową, jak i elektroniczną i składał się z 46 pytań (dorośli), 52 (uczniowie) lub 17 pytań (sprzedawcy) zdecydowana większość z nich stanowiły pytania zamknięte. Badania przeprowadzone zostały **od 11 do 15 listopada 2019 roku**.

Dane, które zostały uzyskane poprzez przeprowadzone badanie ankietowe pozwoliły na diagnozę problemów społecznych, które występują na terenie miasta z perspektywy jego mieszkańców.

1. Metryczka miasta Kłodzko

A. Opis miasta

Kłodzko to miasto w województwie dolnośląskim i siedziba powiatu kłodzkiego. Miasto ma 27 041 mieszkańców (2018).

Herbem Kłodzka jest biały lew na czerwonym polu, ze złotą koroną i podwójnym ogonem. Tradycja przypisuje nadanie herbu miastu królowi Przemysłowi Ottokarowi II w połowie XIII w. Jest najstarszym symbolem miasta, który pojawia się już w średniowieczu.

Flaga miejska w postaci dwóch poziomych pasów: żółtego i czerwonego. Barwy te wywodzą się z herbu hrabstwa kłodzkiego. Flaga została ustanowiona uchwałą rady miejskiej w 1990 r. Wywieszana jest z okazji lokalnych uroczystości, spotkań miast partnerskich.¹

Granice administracyjne miasta wyznaczają:

- na północy ujście Ścinawki do Nysy Kłodzkiej
- na wschodzie schodzą w dolinę Jodłownika na granicy Mariańskiej Doliny i Wojciechowic, a następnie przez grzbiet odchodzący od Kłodzkiej Góry w Górach Bardzkich, a ciągnący się po Owczą Górę, schodzą przez kulminację do doliny Jaskówki, na granicy z Jaskową Dolną
- na południu biegną wzdłuż skraju wyraźnej terasy Doliny Nysy Kłodzkiej, aż do ujścia Białej Łądeckiej. Stąd na południowym zachodzie zboczem Czerwoniaka przechodzi w dolinę Bystrzycy Dusznickiej na granicy Starego Wielisławia i Książka. Potem w górę Bystrzycy Dusznickiej do Zagórza.
- na zachodzie ciągną się przez rozległy płaskowyż obok Mikowic do Leszczyn²

Kłodzko jest węzłem komunikacyjnym dla miejscowości leżących w powiecie kłodzkim. W mieście mają początek dwie drogi krajowe: 46 do Szczekocin i 33 do Boboszowa (granicy z Czechami). Ponadto przez miasto przebiega droga krajowa nr 8 (E67).³

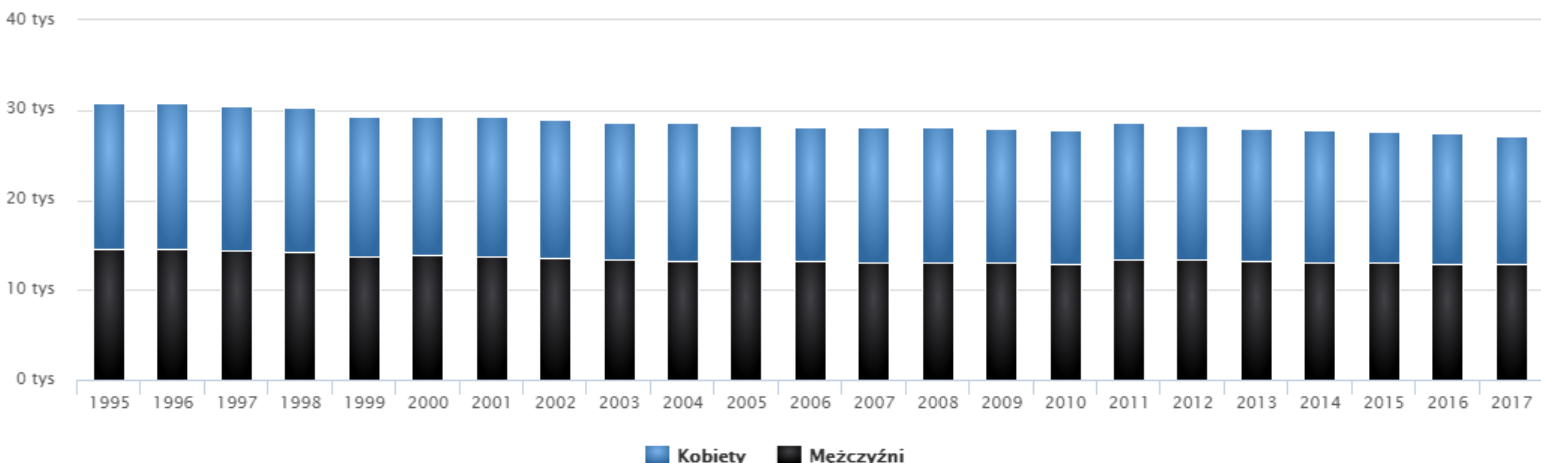
Według danych GUS z końca 2017 roku Kłodzko jest niewielkim miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 27 193, z czego 52,9% stanowią kobiety, a 47,1% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 6,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,1 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/K%C5%82odzko>

² <http://www.klodzko.pl/umklod/index.php/pl/o-klodzku>

³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/K%C5%82odzko>

Kłodzko ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -163. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,98 na 1000 mieszkańców Kłodzka. W 2017 roku urodziło się 222 dzieci, w tym 51,4% dziewczynek i 48,6% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 338 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby

zgonów wynosi 0,63 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

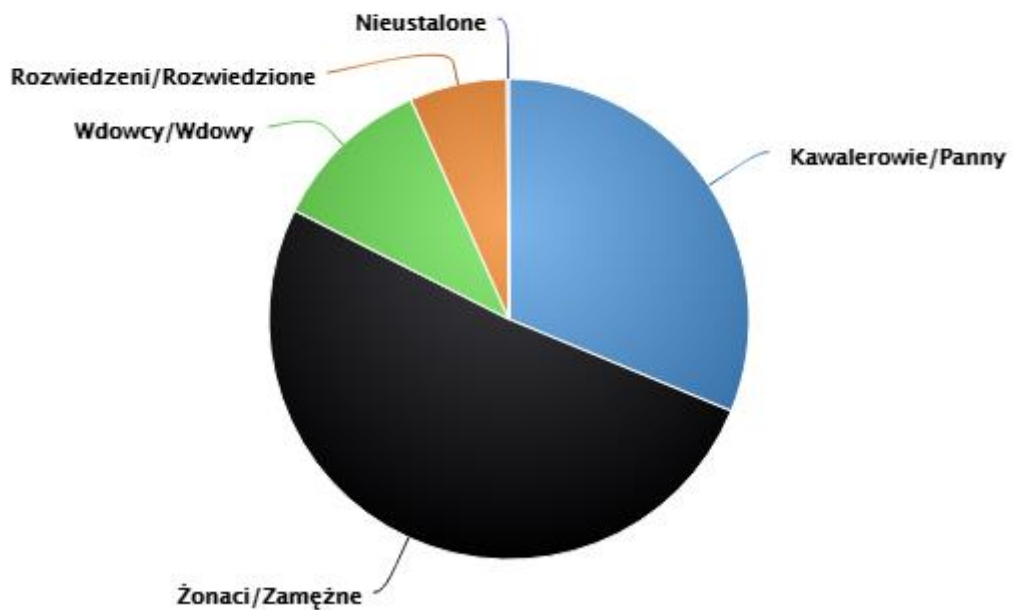
Rys.1. Populacja miasta Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

W 2016 roku 41,7% zgonów w Kłodzku spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,4% zgonów w Kłodzku były nowotwory, a 6,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Kłodzka przypada 12,05 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Mieszkańcy powiatu zawarli w 2017 roku 126 małżeństw, co odpowiada 4,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla kraju. 31,2% mieszkańców Kłodzka jest stanu wolnego, 51,2% żyje w małżeństwie, 6,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,8% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Kłodzko

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

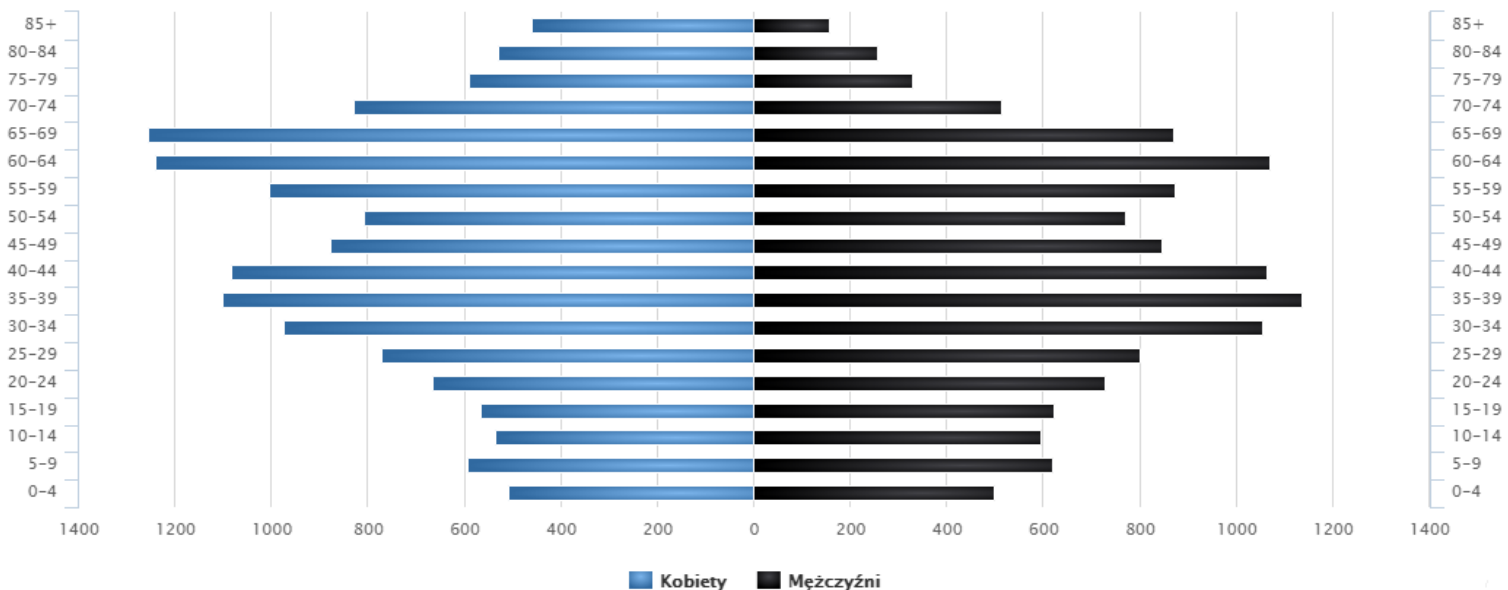

Rys.2.Stan cywilny, źródło: portal „Polska w liczbach”

59,2% mieszkańców Kłodzka jest w wieku produkcyjnym, 14,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Szczegółowo przedstawia to tzw. *Piramida wieku*:

Piramida wieku mieszkańców Kłodzka, 2017

(Źródło: GUS)

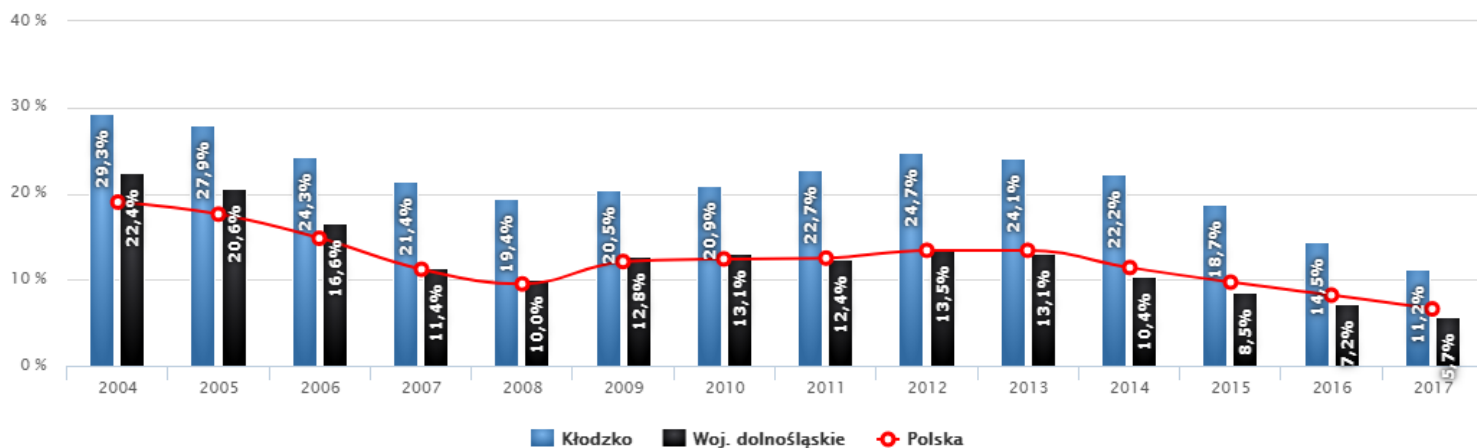

Rys.4.Piramida wieku miasta Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

Bezrobocie rejestrowane w Kłodzku wynosiło w 2017 roku 11,2% (11,6% wśród kobiet i 11,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Kłodzku w latach 2004 – 2017

(Źródło: GUS)

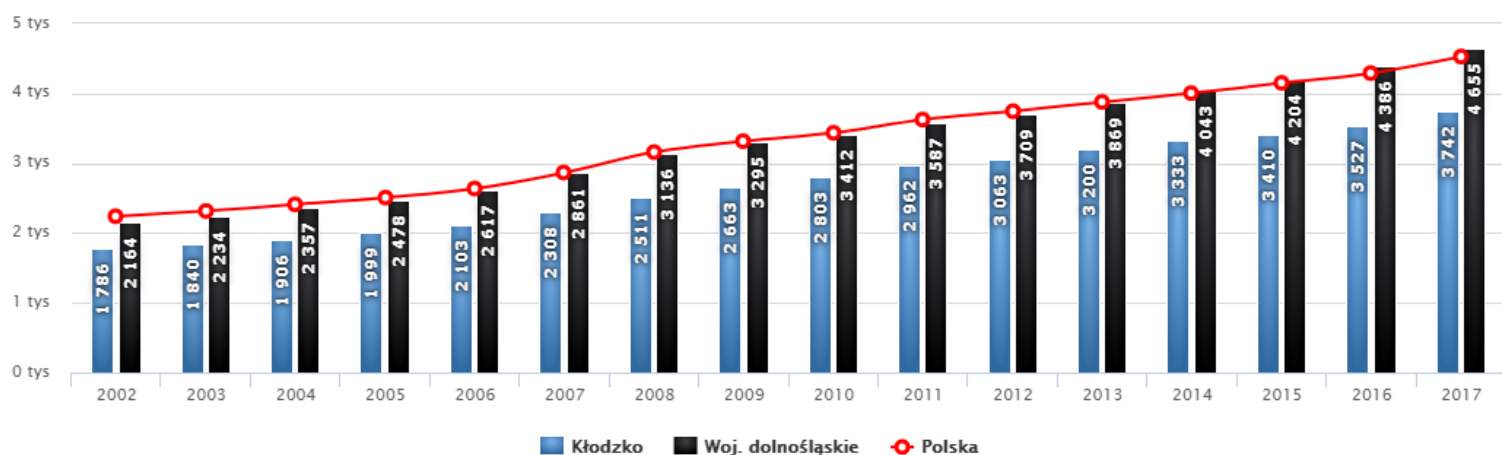

Rys.5.Szacunkowa stopa bezrobocia miasta Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kłodzku wynosiło 3 741,83 PLN, co odpowiada 82.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kłodzka 768 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 3 445 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc **saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 2 677**.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w Kłodzku w latach 2002 – 2017

(Źródło: GUS)

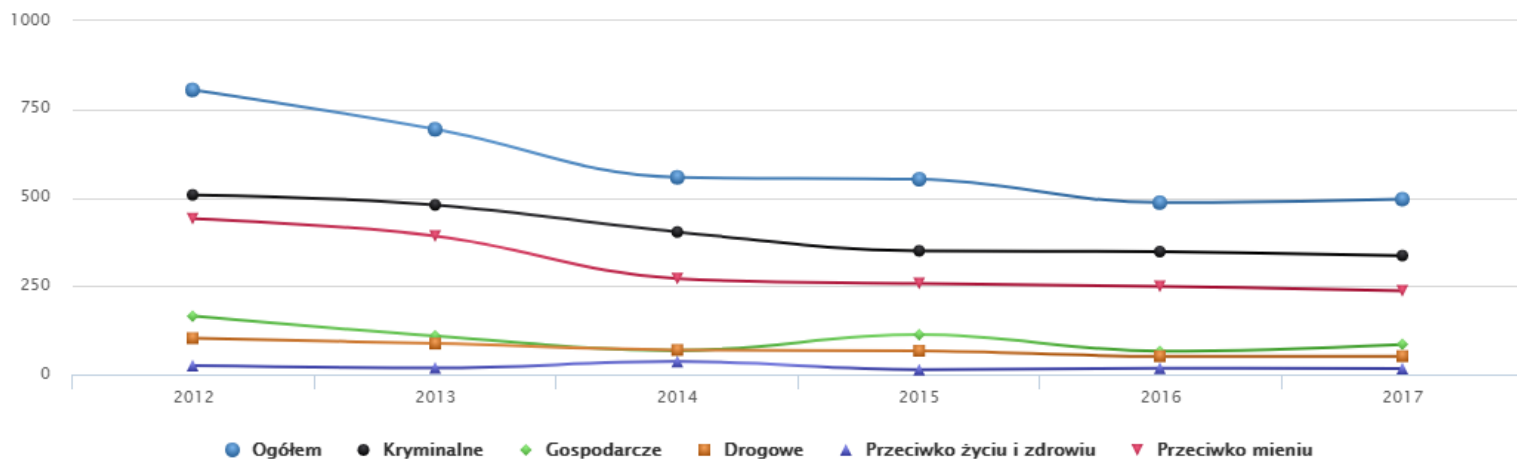

Rys.6.Przeciętne wynagrodzenie brutto w mieście Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

W 2017 roku w Kłodzku stwierdzono szacunkowo 496 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 18,19 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Kłodzku wynosi 73,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski.

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w Kłodzku w latach 2012 – 2017

(Źródło: GUS)

Rys.8.Przestępstwa w mieście Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

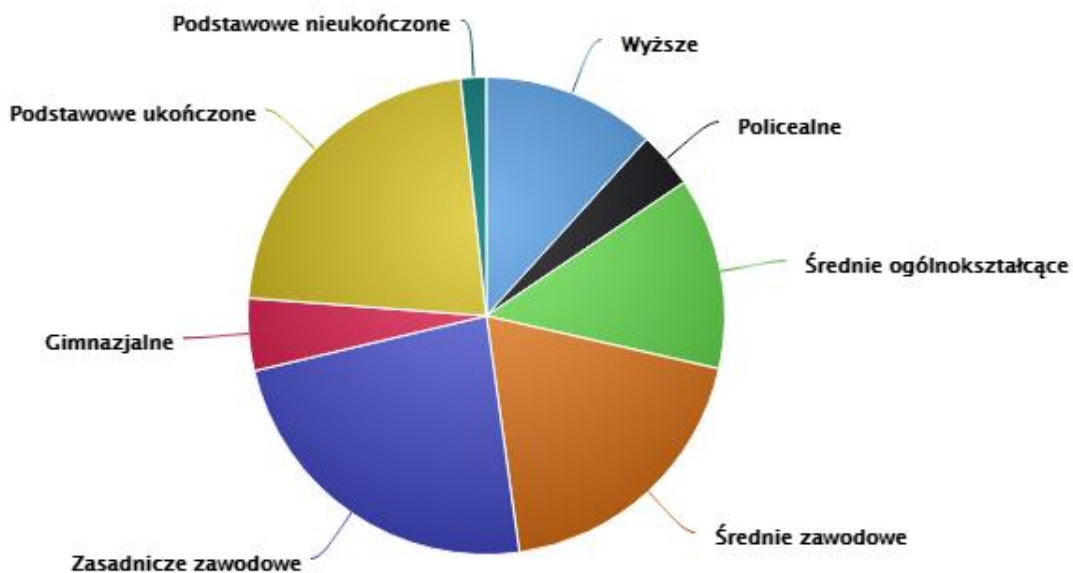
5 331 mieszkańców Kłodzka jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 2 548 kobiet oraz 2 783 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,7% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,8% wykształcenie policealne, 13,0% średnie ogólnokształcące, a 19,2% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,5% mieszkańców Kłodzka, gimnazjalnym 4,9%, natomiast 22,1% podstawowym ukończonym. 1,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa dolnośląskiego mieszkańcy Kłodzka mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Kłodzku największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,6%) oraz średnie zawodowe (17,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,2%) oraz średnie zawodowe (20,8%).⁴

⁴ <http://www.polskawliczbach.pl/Klodzko>

Poziom wykształcenia – Kłodzko

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Rys.8. Poziom wykształcenia miasta Kłodzko, źródło: portal „Polska w liczbach”

B. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłodzku

1. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

a) 2016

- Rodziny korzystające ze świadczeń: 1468
- Z powodu problemów uzależnień: 74

b) 2017

- Rodziny korzystające ze świadczeń: 1454
- Z powodu problemów uzależnień: 53

c) 2018

- Rodziny korzystające ze świadczeń: 1208
- Z powodu problemów uzależnień: 48

2. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”

a) 2016 sporządzono ogółem 54 NK w tym:

- wszczętych przez Ośrodki Pomocy Społecznej: 1
- wszczętych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: 0
- wszczętych przez placówki służby zdrowia: 0
- wszczętych przez placówki szkolno-wychowawcze: 1 (szkoła)
- wszczętych przez sądy i prokuratury: 0
- wszczętych przez inne instytucje i organizację: 0
- inne: Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku: 36 wszczynających procedurę i 16 założonych potwierdzających kolejne zdarzenie w trakcie trwania procedury

b) 2017 sporządzono ogółem 48 NK w tym:

- wszczętych przez Ośrodki Pomocy Społecznej: 3
- wszczętych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: 0
- wszczętych przez placówki służby zdrowia: 0
- wszczętych przez placówki szkolno-wychowawcze: 0
- wszczętych przez sądy i prokuratury: 0
- wszczętych przez inne instytucje i organizację: 0
- inne: Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku: 35 wszczynających procedurę i 10 założonych potwierdzających kolejne zdarzenie w trakcie trwania procedury

c) 2018 sporządzono ogółem 36 NK w tym:

- wszczętych przez Ośrodki Pomocy Społecznej: 1
- wszczętych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: 0
- wszczętych przez placówki służby zdrowia: 0
- wszczętych przez placówki szkolno-wychowawcze: 0
- wszczętych przez sądy i prokuratury: 0
- wszczętych przez inne instytucje i organizację: 0
- inne: Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku: 31 wszczynających procedurę i 4 założonych potwierdzających kolejne zdarzenie w trakcie trwania procedury

3. Rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku:

a) 2016

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 283
- Świadczenia pieniężne dla osób: 1013
- Poradnictwo specjalistyczne: 231
- Interwencja kryzysowa: 41
- Praca socjalna: 1267

b) 2017

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 229
- Świadczenia pieniężne dla osób: 946
- Poradnictwo specjalistyczne: 181
- Interwencja kryzysowa: 38
- Praca socjalna: 1454

c) 2018

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 229
- Świadczenia pieniężne dla osób: 787
- Poradnictwo specjalistyczne: 223
- Interwencja kryzysowa: 38
- Praca socjalna: 1208

4. Powody przyznawania pomocy społecznej:

a) 2016

- ubóstwo: 922
- sieroctwo: 0
- bezdomność: 46
- bezrobocia: 640
- niepełnosprawność: 459
- długotrwała lub ciężka choroba: 325
- przemoc w rodzinie: 33
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi: 0
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności: 58
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych: 251
- trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach: 0
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego: 10
- alkoholizm: 50
- narkomania: 3
- zdarzenie losowe: 0
- sytuacja kryzysowa: 27
- klęska żywiołowa lub ekologiczna: 0

b) 2017

- ubóstwo: 922
- sieroctwo: 0
- bezdomność: 46
- bezrobocie: 640
- niepełnosprawność: 459
- długotrwała lub ciężka choroba: 325
- przemoc w rodzinie: 33
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi: 0
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności: 58
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych: 251

- trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach: 0
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego: 10
- alkoholizm: 62
- narkomania: 2
- zdarzenie losowe: 0
- sytuacja kryzysowa: 27
- klęska żywiołowa lub ekologiczna: 0

c) 2018

- ubóstwo: 669
- sieroctwo: 0
- bezdomność: 37
- bezrobocie: 375
- niepełnosprawność: 424
- długotrwała lub ciężka choroba: 379
- przemoc w rodzinie: 32
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi: 0
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności: 15
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych: 110
- trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach: 0
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego: 17
- alkoholizm: 44
- narkomania: 3
- zdarzenie losowe: 1
- sytuacja kryzysowa: 17
- klęska żywiołowa lub ekologiczna: 0

5. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową:

a) 2016

- pracuje: 68
- pracuje dorywczo: 62
- nie pracuje: 336
- studiuje: 3
- na rencie: 122
- na emeryturze: 114
- na zasiłku dla bezrobotnych: 17
- bezrobotny bez prawa do zasiłku: 602
- inne: 73

b) 2017

- pracuje: 81
- pracuje dorywczo: 52
- nie pracuje: 344
- studiuje: 2
- na rencie: 129
- na emeryturze: 117
- na zasiłku dla bezrobotnych: 23
- bezrobotny bez prawa do zasiłku: 492
- inne: 85

a) 2018

- pracuje: 72
- pracuje dorywczo: 46
- nie pracuje: 252
- studiuje: 0
- na rencie: 131
- na emeryturze: 124
- na zasiłku dla bezrobotnych: 20
- bezrobotny bez prawa do zasiłku: 391
- inne: 78

6. Ilość szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy Ośrodka Pomocy w Kłodzku:

a) 2016: 17 szkoleń

b) 2017: 14 szkoleń

c) 2018: 12 szkoleń

7. Grupy samopomocowe (ilość)

- AA (dla osób uzależnionych) – 3
- Al- Anon (dla osób współuzależnionych) - 3
- Inne – 0

a) Świetlice :

- Ilość placówek - 6
- Ilość dzieci - 98
- Dzieci z rodzin alkoholowych - 53
- Liczba wychowawców – 29

8. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży :

- 2016 - nazwy/ rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne)
„ Domowi Detektywi”, „ Szkolna Interwencja Profilaktyczna”, „Przyjaciele Zippiego”

Ilość osób uczestniczących :

- Uczniów - 100
- Nauczycieli -30
- Rodziców - 98
- 2017 – nazwy / rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne)
Centrum Profilaktyki Społecznej nt. „Uzależnienia behawioralne – zjawisko, uwarunkowania, zagrożenia psychofizyczne, profilaktyka”, „Współczesne problemy – sprawa tzw. Dopalaczy”. Ilość osób uczestniczących :
 - Uczniów -60
 - Nauczycieli - 20
 - Rodziców - 20
- 2018 - nazwy/ rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne)
Centrum Profilaktyki Społecznej pn. „ Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne. Zjawisko, tendencje, profilaktyka. Rozpoznawanie zachowań narkotykowych i dopalaczowych. Zasady postępowania” dla specjalistów oraz rodziców, program profilaktyczny pn. „ Debata”.

Ilość osób uczestniczących :

- ❖ Uczniów - 80
- ❖ Nauczycieli - 20
- ❖ Rodziców – 40

9. Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży np.:

- 2016 np.:
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznym dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób - 108)
 - Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 0)
 - Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowane i realizowane przez młodzież , skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób - 0)
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 60)
- 2017 np.:
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznym dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób - 108)
 - Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 0)
 - Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowane i realizowane przez młodzież , skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób – 0)
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 60)
- 2018 np.:
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznym dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób - 98)
 - Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 0)
 - Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowane i realizowane przez młodzież , skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób - 0)
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 60)

10. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny Przeciw Przemocy w rodzinie

- 2016
 - Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu - 830
 - Rodziny z problemem alkoholowym - 230
- 2017
 - Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu - 850
 - Rodziny z problemem alkoholowym - 250
- 2018
 - Liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu - 950
 - Rodziny z problemem alkoholowym - 350

11. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- Do spożycia poza miejscem sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu):
 - a) Do 4,5 % - 100
 - b) Od 4,5% do 18% - 100
 - c) Powyżej 18 % - 100
- Do spożycia w miejscu sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu):
 - Do 4,5 % - 60
 - Od 4,5% do 18% - 60
 - Powyżej 18% - 60

12. Liczba nowych wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe złożone do KRPA:

- 2016 - 53
- 2017 - 43
- 2018 – 37

13. Działalność Miejskiej/Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych

- 2016/ Posiedzenia G/KRPA:
 - Ogólne posiedzenia komisji - 14
 - Posiedzenie podkomisji interwencyjno- motywującej - 12
 - Przeprowadzenie rozmowy - 12
 - Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych - 36
 - Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 20) w tym :
 - a) Dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - 0
 - b) Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży - 20
 - c) Postanowienia negatywne - 0

- 2017/ Posiedzenia G/KRPA (ogółem 16) w tym:
 - a) Ogólne posiedzenia komisji - 16
 - b) Posiedzenie podkomisji interwencyjno- motywującej - 12
 - c) Przeprowadzenie rozmowy - 12
 - d) Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych - 24
 - e) Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 22) w tym :
 - I. Dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - 0
 - II. Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży - 22
 - III. Postanowienia negatywne – 0
- 2018/ Posiedzenia G/KRPA (ogółem 24) w tym:
 - a) Ogólne posiedzenia komisji - 24
 - b) Posiedzenie podkomisji interwencyjno- motywującej - 24
 - c) Przeprowadzenie rozmowy - 24
 - d) Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych - 72
 - e) Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 25) w tym :
 - I. Dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych- 0
 - II. Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży - 12
 - III. Postanowienia negatywne - 0
 - f) Działalność Podkomisji interwencyjno-motywuującej
- I. 2016 / do Komisji wpłynęło :
 - Wniosków o leczenie odwykowe 53
 - Obecnie rozpoczętych 53
 - (Zgony 2)
 - Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 15
 - Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego 22
- II. 2017 / do Komisji wpłynęło :
 - Wniosków o leczenie odwykowe 43
 - Obecnie rozpoczętych 43
 - (Zgony 0)
 - Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 12
 - Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego 37
- III. 2018 / do Komisji wpłynęło :
 - Wniosków o leczenie odwykowe 37
 - Obecnie rozpoczętych 37

- (Zgony 2)
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych 21
- Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego 21

C. Statystyki Policji i Straży Miejskiej w mieście Kłodzko

1. Ilość interwencji związanych z nadużyciem alkoholu w roku:
 - 2016 - nie dotyczy
 - 2017 - nie dotyczy
 - 2018 - nie dotyczy
2. Rodzaj przestępstwa / wykroczenia pod wpływem środków odurzających:
 - a) Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości
 - 2016 - 77
 - 2017 - 60
 - 2018 - 53
 - b) Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu:
 - 2016 - brak danych (archiwizacja)
 - 2017 - brak danych (archiwizacja)
 - 2018 - 200
 - c) Zakłócanie porządku publicznego:
 - 2016 – 13 wypadków + 33 kolizja
 - 2017 – 10 wypadków + 46 kolizja
 - 2018 - 15 wypadków + 41 kolizja
 - d) Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu:
 - 2016 - brak danych
 - 2017 - brak danych
 - 2018 - brak danych
 - e) Liczba wypadków pod wpływem alkoholu:
 - 2016 - brak danych
 - 2017 - brak danych
 - 2018 - brak danych
 - f) Przestępstwa kryminalne (ogólnie):
 - 2016 - 663
 - 2017 - 845
 - 2018 - 716
 - g) Czyny karalne popełnione przez nieletnich:
 - 2016 - 53
 - 2017 - 60
 - 2018 - 29

- h) Przesłępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających:
- 2016 - 0
 - 2017 - 0
 - 2018 - 0
- i) Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia (ogółem):
- 2016 – brak danych (archiwum)
 - 2017 - 325
 - 2018 - 283
- j) Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia
- 2016 - 0
 - 2017 - 0
 - 2018 – 0
3. Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych /stwierdzonych/ zakończonych :
- ❖ 2016 np.:
- Znęcanie się nad rodziną - 47/16/44
 - Groźba karalna - 40/16/32
 - rozpijanie małoletniego - 2/1/1
 - Uchylanie się od płaceniu alimentów - 8/0/5
- ❖ 2017 np.:
- Znęcanie się nad rodziną - 47/19/44
 - Groźba karalna - 52/20/48
 - Rozpijanie małoletniego - 0/0/1
 - Uchylanie się od płaceniu alimentów -239/41/99
- ❖ 2018 np.:
- Znęcanie się nad rodziną - 29/15/33
 - Groźba karalna - 43/22/48
 - Rozpijanie małoletniego - 0/0/0
 - Uchylanie się od płaceniu alimentów – 155/107/195
4. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową
- ❖ 2016 np.:
- Liczba interwencji - 216
 - Dotyczące przemocy w rodzinie - 70
 - Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem: 40 miasto/30 Gmina), w tym:
 - Kobiety - 65
 - Mężczyźni - 9
 - Małoletni do 13 roku życia – 2

- Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem: 62) w tym:
Kobiety - 3
Mężczyźni - 58
Nieletni - 1
 - Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem:53)
w tym :
Kobiety - 1
Mężczyźni - 51
Nieletni - 1
- ❖ 2017 np.:
- Liczba interwencji - 267
 - Dotyczące przemocy w rodzinie - 62
 - Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem: 42miasto/20wieś), w tym:
Kobiety - 60
Mężczyźni - 6
Małoletni do 13 roku życia - 34
Nieletni w przedziale 13-18 lat - 5
 - Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem:62) w tym:
Kobiety- 5
Mężczyźni - 57
Nieletni - 1
 - Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem: 45)
w tym :
Kobiety - 3
Mężczyźni - 42
Nieletni – 0
- ❖ 2018 np.:
- Liczba interwencji - 32
 - Dotyczące przemocy w rodzinie - 51
 - Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem: 32miasto/19 wieś), w tym:
Kobiety - 49
Mężczyźni - 4
Małoletni do 13 roku życia - 5
Nieletni w przedziale 13-18 lat: 24
 - Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem: 51) w tym:
Kobiety - 1
Mężczyźni - 50
Nieletni – 0

- Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem: 32)
w tym :
Kobiety - 1
Mężczyźni - 31
Nieletni – 0

5. Przestępstwa na terenie gminy:

- 2016 np.:
 - Kradzież z włamaniem - 29
 - Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną - 10
 - Pobicie - 2
 - Uszkodzenie mienia - 16
 - Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami - brak danych
 - Kradzież mienia - 15
 -
- 2017 np.:
 - Kradzież z włamaniem - 28
 - Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną - 5
 - Pobicie - 0
 - Uszkodzenie mienia - 13
 - Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami - brak danych
 - Kradzież mienia – 17
- 2018 np.:
 - Kradzież z włamaniem - 26
 - Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną - 3
 - Pobicie - 2
 - Uszkodzenie mienia - 9
 - Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami - brak danych
 - Kradzież mienia - 13

Podsumowanie danych:

Dane zaczerpnięte ze źródeł policyjnych wskazują, że na najszybciej rosnący problem w gminie wysuwają się problemy dotyczące **kryzysu rodziny**. Znamiennym tego przykładem może być ogromny wzrost problemu **uchylania się od płacenia alimentów**, jak również stale obecne zjawisko **przemocy w rodzinie**, której głównymi ofiarami są **wyłącznie kobiety, a sprawcami niemal wyłącznie mężczyźni**. To bardzo jednoznaczna statystyka.

Poważnym problemem wydaje się również **prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu**. W roku 2018 zatrzymań z tego powodu była niechlubna liczba **200 osób**.

Pozytywnym trendem jest natomiast stały i wyraźny **spadek ubóstwa i bezrobocia** w gminie. Z powodu ubóstwa z pomocy GOPS korzystają już tylko 669 osoby, podczas gdy jeszcze w 2017 roku było to 922 osób. Jest to więc spadek problemu ubóstwa o 253 osoby.

2. Metodologia badania dorosłych

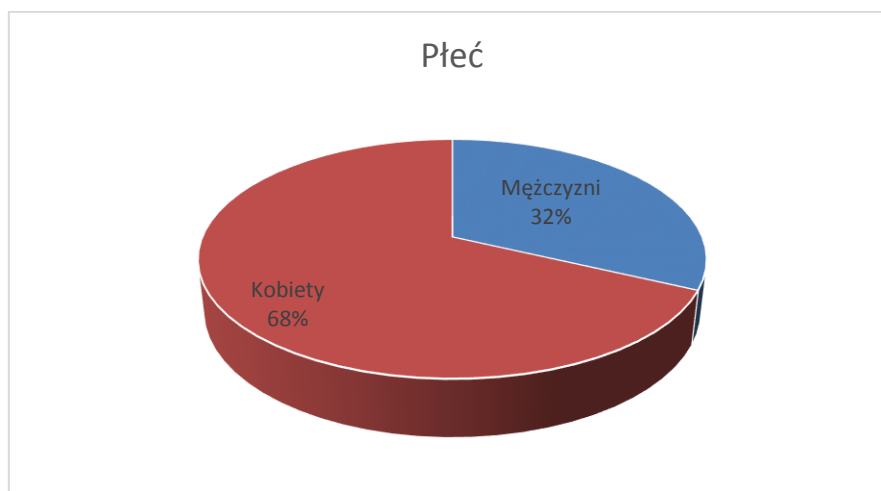
Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie miasta Kłodzko przeprowadzone zostało metodą ilościową, przy pomocy kwestionariusza w formie papierowej oraz internetowej (łącznie 124 wypełnionych przez mieszkańców ankiet). Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, hazard oraz przemoc, co pozwoliło na dokonanie diagnozy wymienionych tu zjawisk w środowisku mieszkańców badanego miasta.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy, a ewentualne dysproporcje (maksymalnie +/- 2%) związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych.

3. Diagnoza dorosłych

A. Opis badanej próby

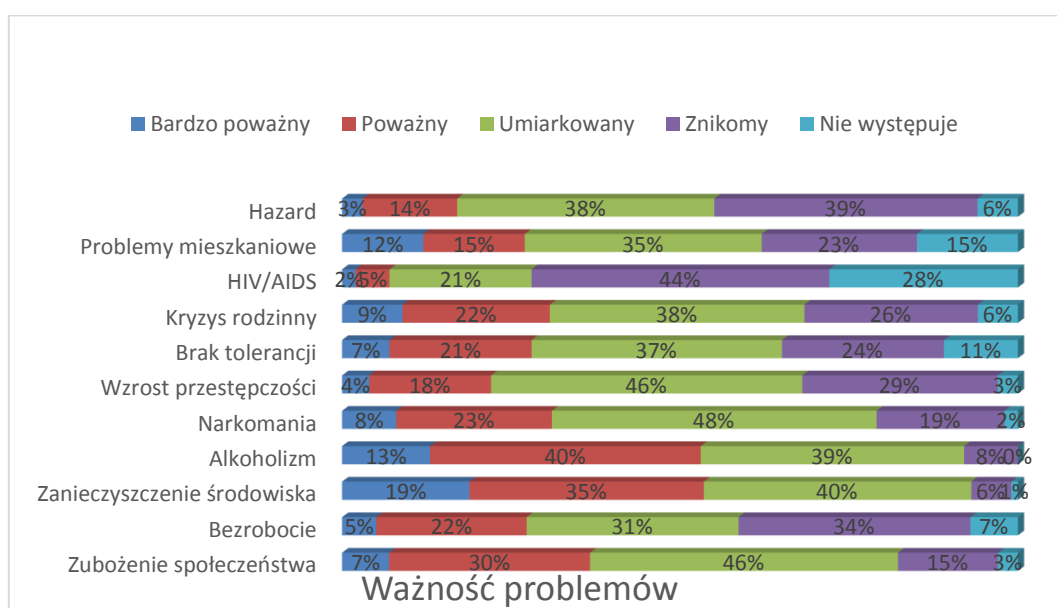
Na terenie miasta przeprowadzone zostało wśród jego dorosłych mieszkańców anonimowe badanie ankietowe (w formie elektronicznej oraz papierowej), w wyniku którego otrzymano 124 prawidłowo wypełnionych kwestionariuszy. Wśród nich znalazło się 84 kobiet, co przekłada się na wynik 68% ogółu respondentów i 40 mężczyzn, czyli 32% wszystkich badanych.

Wyk. 4.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

B. Problemy społeczne występujące na terenie miasta Kłodzko

W dalszej części kwestionariusza respondenci poproszeni zostali o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie miasta.

Wyk. 4.B.1. Postrzeganie wybranych problemów społecznych

Z tabeli wyraźnie wynika, iż za **największe problemy mieszkańcy gminy wskazują te, związane z zanieczyszczeniem środowiska oraz alkoholizmem.**

Zanieczyszczenie środowiska najczęściej wskazane zostało jako problem *bardzo poważny* (19%) i *poważny* (35%), to znaczy, że ponad połowa mieszkańców uznaje je za problem wykraczający poza poziom *umiarkowany*. Również wyróżnia się w tym badaniu **alkoholizm** – w sumie 53% badanych oznaczyło na skali *bardzo poważny* i *poważny*.

Na dalszych miejscach w skali można uznać problemy zubożenia społeczeństwa oraz narkomanii. **Problem zubożenia społeczeństwa** osiągnął bowiem wysoki wynik odpowiedzi *poważny* – 30% i *umiarkowany* – 46% to trzeci wynik po zanieczyszczeniu środowiska i alkoholizmie. Z kolei **problem narkomanii** wskazało jako *poważny* 23% badanych, a jako *umiarkowany* 48%, co plasuje go na 4 pozycji.

Jako znikome problemy zostały ocenione zwłaszcza trzy zjawiska: **HIV/AIDS, braku tolerancji i hazardu**. Jednoznaczne są wyniki HIV/AIDS, gdzie łącznie 72% ankietowanych uważa, że problem jest znikomy lub, że w ogóle nie występuje. 35% mieszkańców uznało również za niewielki problem braku tolerancji. Hazard jako bardzo poważny problem uznaje jedynie 3% ankietowanych.

C. Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego

Created by Filip Filicz from Noun Project

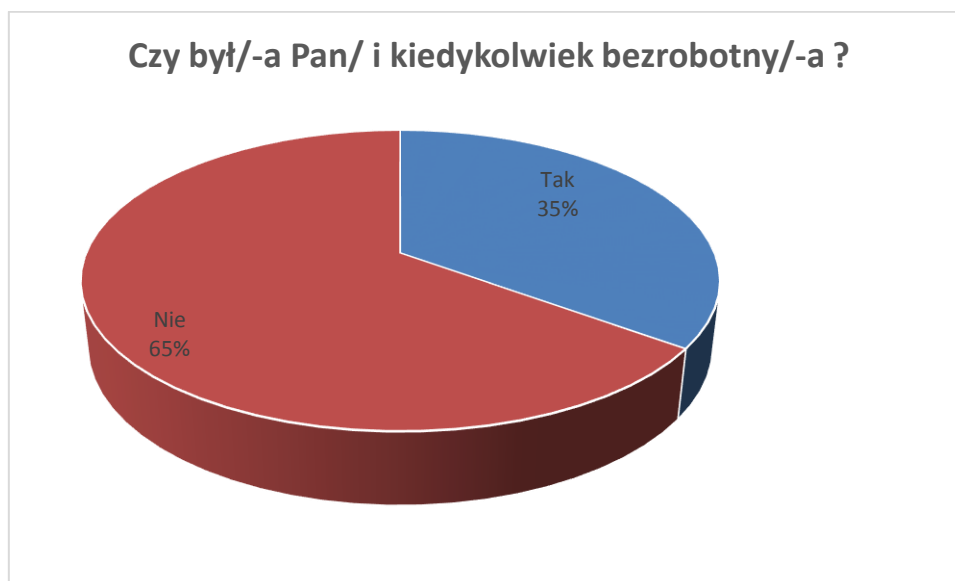
Kolejne pytania, jakie zadane zostały mieszkańcom w anonimowej ankiecie dotyczyły problemu, jakim jest **bezrobocie**. Jest to jeden z największych problemów społecznych, który występuje na terenie całej Polski, ponadto bardzo często jest ono powodem występowania również innych problemów, a w szczególności mieszkaniowych, rodzinnych oraz związanych z nadużywaniem alkoholu. Niestety rzeczywista skala występowania bezrobocia jest bardzo trudna do zmierzenia, a to z uwagi na fakt, iż nie każda osoba bezrobotna jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy. Bardzo często wśród osób, które przez długi czas pozostają bez zatrudnienia występuje niechęć do dalszych poszukiwań pracy.

Poważnym skutkiem bezrobocia, szczególnie jeżeli występuje ono przez dłuższy czas, jest ubożenie rodziny, a to z kolei może doprowadzić do narastania konfliktów oraz napięć między członkami rodziny, a także powoduje powstawanie patologii społecznych. Kolejnym następstwem długotrwałego bezrobocia jest degradacja społeczna osób borykających się z tym problemem. Powoduje także powstawanie poważnych obaw o własny los i o możliwości przetrwania całej rodziny, jak również odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego.

Z badań przeprowadzonych przez CBOS w 2016 roku wynika, iż stopa bezrobocia w gospodarstwach domowych w Polsce w ciągu ostatnich lat systematycznie maleje,

jednak nadal w co piątej rodzinie (21%) znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna. Około 30% dorosłych Polaków przyznaje, że w przeszłości mieli oni przez dłuższy lub krótszy czas problemy ze znalezieniem pracy. Badania przeprowadzone w marcu oraz kwietniu 2016 roku wykazały, że 9% respondentów to osoby bezrobotne, z czego tylko co drugi jest zarejestrowany w urzędzie pracy⁵.

Mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące występowania negatywnych następstw występowania zjawiska bezrobocia. **Pierwsze pytanie pozwoliło stwierdzić, jak wielu respondentów kiedykolwiek doświadczyło bezrobocia.**

Wyk. 4.C.1. Doświadczenie bezrobocia przez mieszkańców miasta Kłodzko

Bezrobocie nie jest uznane jest jako jeden z poważniejszych problemów społecznych dotyczących mieszkańców miasta i jak wynika z powyższego wykresu dotyczy lub w przeszłości dotyczył **mniejszości, bo 35% osób biorących udział w badaniu**. Z kolei 65% przyznało, że nigdy nie były osobami bezrobotnymi.

W kolejnej części ankiety respondenci udzielili odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania dotyczące występowania zjawiska bezrobocia.

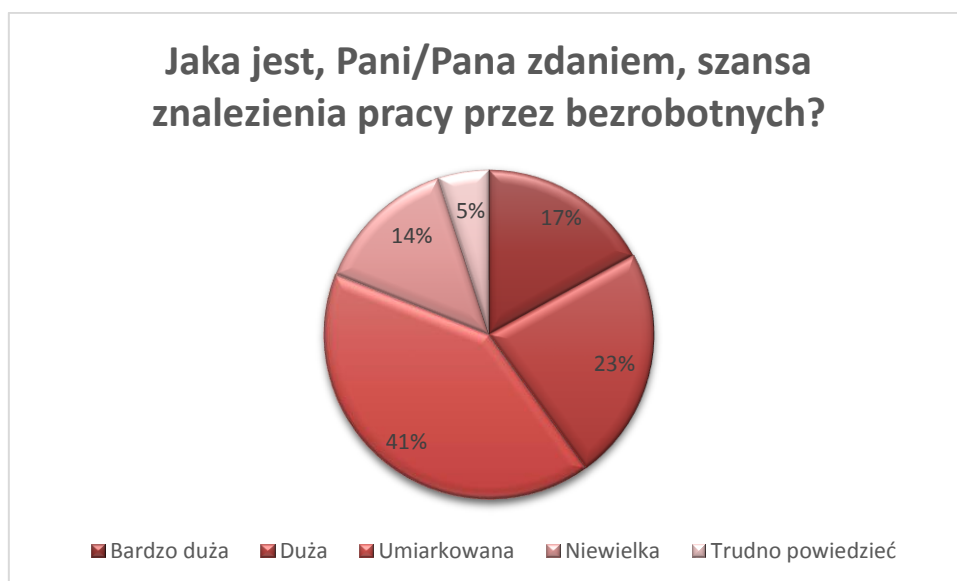
14% badanych osób przyznaje, że wśród ich najbliższej rodziny, a dokładnie w prowadzonym wspólnie gospodarstwie domowym, znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna. 83% respondentów odpowiedziało, że w ich rodzinach nie ma takich osób, natomiast 18% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”. Można więc uznać, że w rodzinach takich są osoby uczące się, pracujące dorywczo lub z różnych przyczyn będące chwilowo bez zatrudnienia, na przykład z powodu zmiany miejsca pracy.

⁵ http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_070_16.PDF

Wyk. 4.C.2. Bezrobocie w gospodarstwach domowych

W dalszej części ankiety mieszkańcy miasta odpowiadali na pytanie dotyczące tego, jaka według nich jest **szansa na znalezienie pracy przez osoby bezrobotne**.

Wyk. 4.C.3. Szansa na znalezienie pracy przez bezrobotnych

Jak widać na powyższym wykresie, odpowiedzi są bardzo zróżnicowane i zbalansowane. To, że są szanse są znaczące, uważa w sumie 40% badanych, podczas gdy wprost przeciwnie postrzega tę sytuację 14% mieszkańców, którzy uważają, że możliwości znalezienia pracy są *niewielkie*. Badanie nie daje więc jednoznacznej odpowiedzi na problem powrotu na rynek pracy osób bezrobotnych.

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o scharakteryzowanie sposobu zarządzania dochodem w swoim gospodarstwie domowym.

8% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. **38% ankietowanych zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie** i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko. 31% mieszkańców miasta biorących udział w badaniu uznało, iż dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie. Tylko pozostałe 23% respondentów może sobie pozwolić na zaoszczędzenie pewnej części dochodów. Należy zaznaczyć, że jedynie te ostatnie 23% mieszkańców może określić swoją sytuację, jako *niezależność*, czy też *wolność finansową*. To bardzo istotny wskaźnik, ponieważ często popadnięcie w ubóstwo wiąże się z brakiem oszczędności, gdy rodzinę spotka trudne losowe zdarzenie. **Wyniki tego badania są więc niepokojące, gdyż 77% badanych nie oszczędza pieniędzy.**

Wyk. 4.C.4. Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym

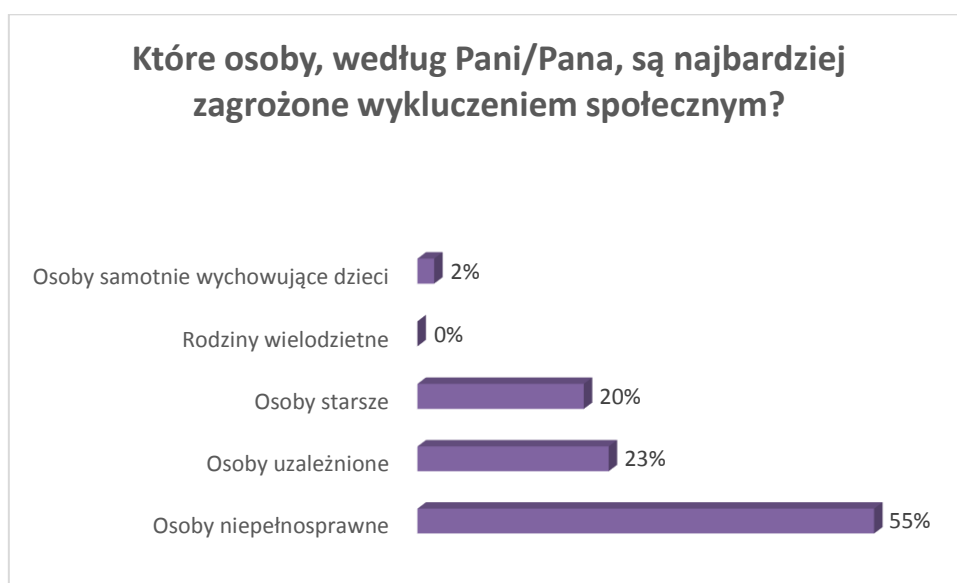
Osoby najmniej zamożne zmuszone są do rezygnacji z często nawet podstawowych artykułów, w związku z czym mogą odczuwać frustrację oraz bezsilność. Niestety zdarza się, że w takich rodzinach pojawiają się, oprócz biedy, również inne negatywne zjawiska społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, czy alkoholizm.

Bardzo częstym, obok ubóstwa, problemem społecznym jest **wykluczenie społeczne**. z definicji jest to niezdolność do uczestnictwa w ważnych aspektach życia społecznego, a także zerwanie więzi między jednostką a społeczeństwem. Nieuczestniczenie w życiu

społecznym nie jest jednak wyborem jednostki, a skutkiem przeszkód jakie stają jej na drodze.

W następnej kolejności mieszkańcom zadano pytania dotyczące wykluczenia społecznego, dzięki czemu poznano ich opinie dotyczące tego właśnie zjawiska. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, które osoby według respondentów są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

Jak wynika z ankiety **zdaniem badanych najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby niepełnosprawne**, uważa tak ponad połowa (55%) ankietowanych. Na drugim miejscu są osoby uzależnione (23%). Znacząco postrzega się również odseparowanie od reszty społeczeństwa osób starszych. 20% badanych widzi problem również tutaj.

Wyk. 4.C.5. Osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym

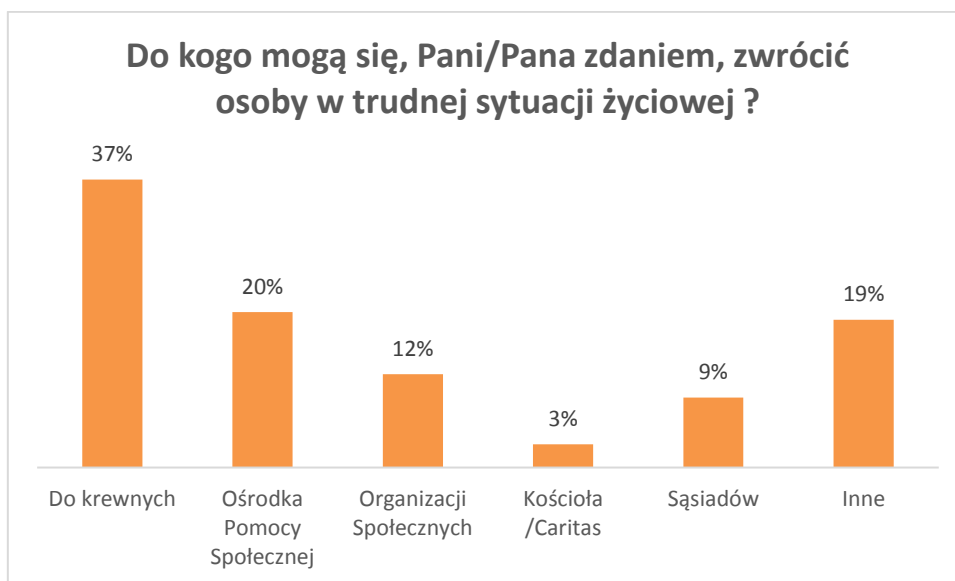

Created by Nicolas Voient
from Noun Project

Wykluczenie najczęściej kojarzy się z odizolowaniem, czy też unikaniem kogoś przez resztę danej grupy społecznej. Zdaniem badanych mieszkańców to osoby uzależnione są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Często ze względu na stan upojenia alkoholowego, chwiejny chód, bełkotliwą mowę, ogólne zaniedbanie higieny fizycznej i nieracjonalne zachowanie osoby będącej pod wpływem środków odurzających, może ona być izolowana od pozostałych, unika się jej towarzystwa, nie wpuszcza np. do lokali gastronomicznych, a w środkach komunikacji publicznej często odsuwa się od takiej osoby. Uzależnienia bardzo często niszczą rodziny, doprowadzają do ich rozpadu, a w skrajnych przypadkach mogą nawet być przyczyną bezdomności. Bardzo często zdarza się, że osoba uzależniona zostaje sama ze swoim problemem i dotyka ją wykluczenie społeczne.

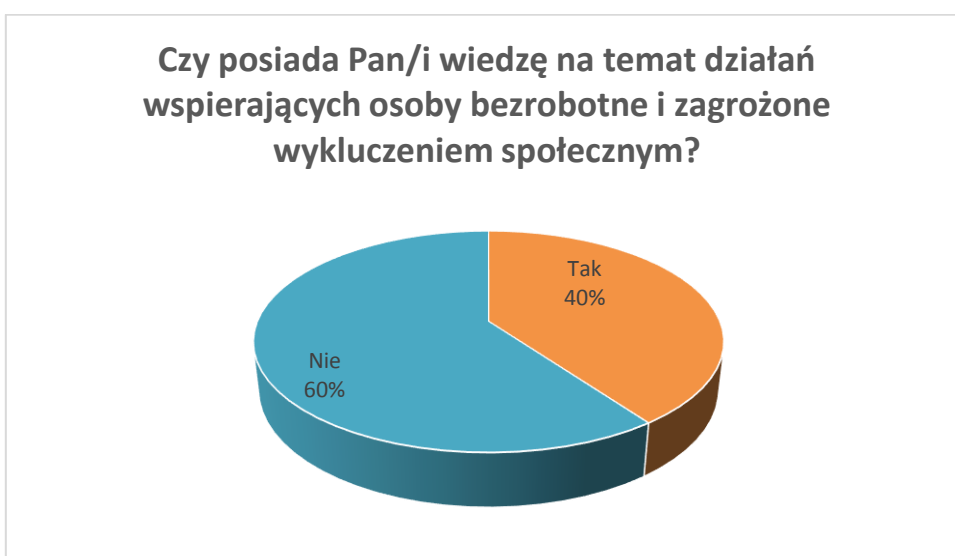
Zazwyczaj ludzie, którzy znajdują się w trudnej sytuacji starają się szukać pomocy. Dlatego też kolejne pytanie, które zostało zadane mieszkańcom miasta Kłodzko dotyczyło tego, do kogo ich zdaniem mogą zwrócić się osoby dotknięte między innymi wykluczeniem oraz innymi problemami społecznymi.

Zdaniem większości osób biorących udział w badaniu (37%) osoby będące w trudnej sytuacji życiowej mogą przede wszystkim zgłaszać się do **krewnych**. Na drugim miejscu znalazł się Ośrodek Pomocy Społecznej, czyli pomoc instytucjonalna.

Wyk. 4.C.6. Do kogo zwracają się osoby w trudnej sytuacji życiowej

Ostatnim pytaniem z zakresu problemu bezrobocia i wykluczenia społecznego było pytanie **odnośnie wiedzy respondentów** na temat działań wspierających osoby bezrobotne i wykluczone społecznie.

Wyk. 4.C.7. Stan wiedzy dot. działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społ.

Z powyższego wykresu wynika, iż **zdecydowanie więcej niż połowa mieszkańców miasta nie wie, gdzie mogą udać się po pomoc osoby będące w trudnej sytuacji życiowej.** Odpowiedzi takiej udzieliło aż 60% respondentów, natomiast 40% badanych stwierdziło, że wie co powinny zrobić takie osoby. Być może jest to informacja o potrzebie szerszego promowania działań gminy w tym obszarze.

D. Problem alkoholowy

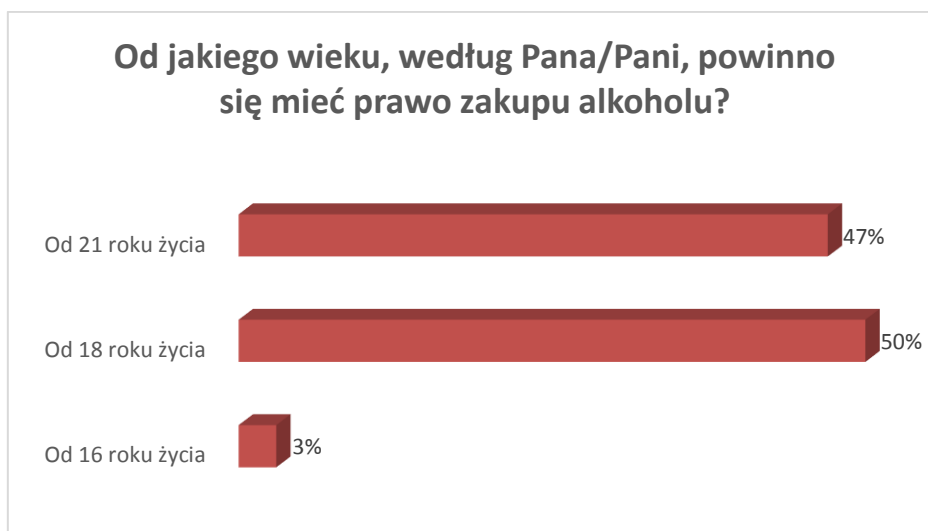
Created by Adrien Coquet
from Noun Project

Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. Na podstawie przeprowadzonej ankiety należy uznać, iż również w mieście Kłodzko zajmuje on wysoką pozycję wśród występujących tu problemów. Nadużywanie alkoholu wywiera negatywny wpływ na wiele dziedzin życia osoby uzależnionej, jak również jej otoczenia. Dotyka członków rodziny, wpływa na funkcjonowanie lokalnej społeczności i często jest przyczyną przemocy i cierpienia. Coraz częściej zdarza się, że po alkohol sięgają nastolatki, a nawet dzieci.

W przeprowadzonym badaniu największa uwaga poświęcona została takim kwestiom, jak:

- stopień wiedzy na temat alkoholu i stosunek do niego mieszkańców gminy,
- czy w środowisku lokalnym występują zagrożenia (bójki, wandalizm) związane z nadmiernym spożywaniem alkoholu,
- czy respondenci widzą jakieś zmiany dotyczące alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat oraz czy posiadają wiedzę o działaniach władz związanych z tym zagadnieniem.

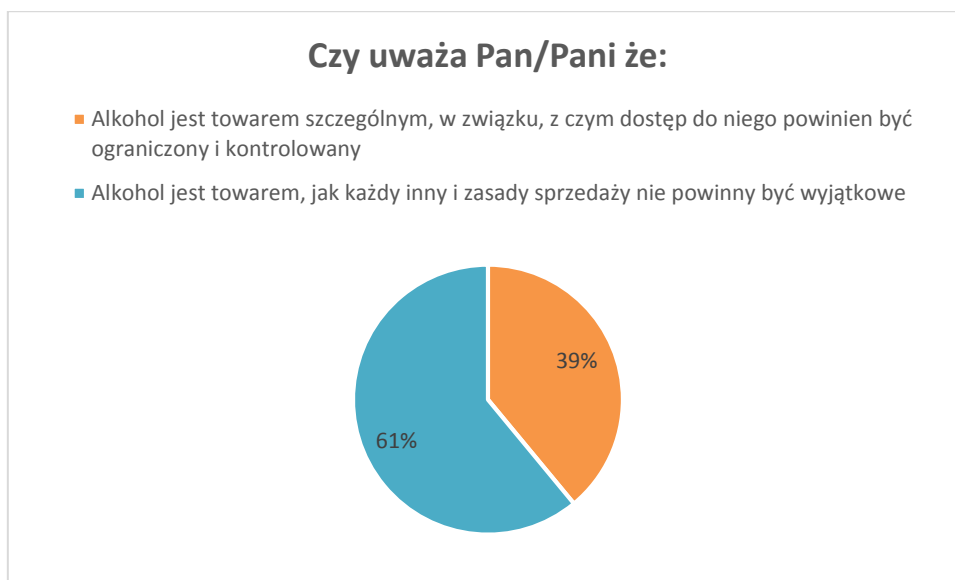
Pierwsze pytanie w części ankiety dotyczącej alkoholu pozwoliło uzyskać odpowiedź na pytanie w jakim wieku powinno się mieć możliwość zakupu napojów alkoholowych. **48% respondentów uznało, że należy zachować obecna granicę wieku, od którego ma się prawo do zakupu alkoholu** tj. osiągnięcie prawnej pełnoletności w wieku 18 lat. Możliwość kupna alkoholu od dopiero 21 roku życia popiera jednak prawie tyleż samo osób, bo 44% biorących udział w badaniu. **Jedynie 8% popiera obniżenia wieku dozwolonego kupna alkoholu.**

Wyk. 4.D.1. Od jakiego wieku powinno się mieć prawo zakupu alkoholu

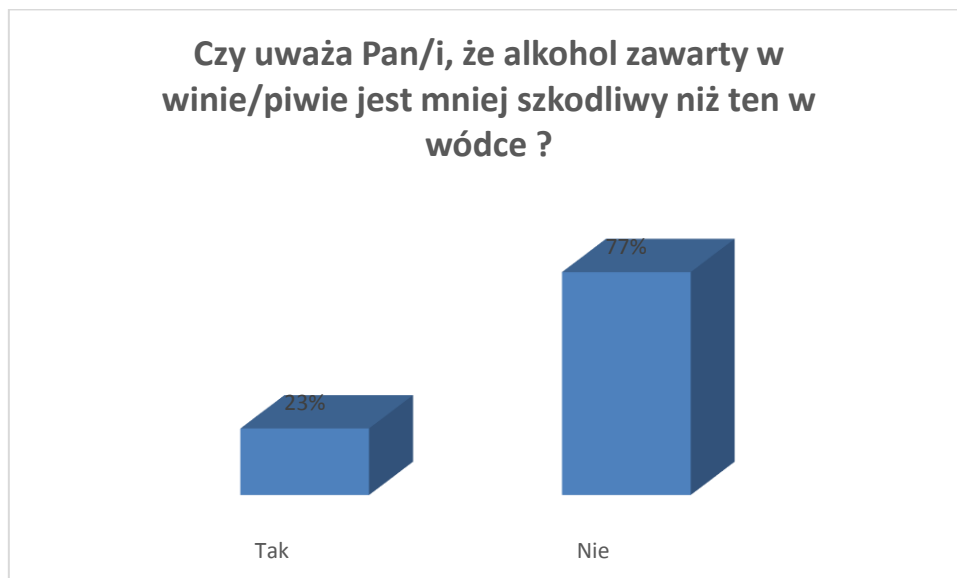
Mieszkańcy mieli również za zadanie wskazanie, czy ich zdaniem alkohol jest towarem szczególnym i jego dostępność wymaga regulacji, czy też jest zwykłym produktem, którego sprzedaż nie powinna być w jakiś specjalny sposób kontrolowana.

Mniejszość badanych osób, bo 39% ankietowanych, uznała, że alkohol jest towarem szczególnym, a dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany. Natomiast w porównaniu do poprzedniego pytania, zaskakiwać może, że aż 61% mieszkańców optuje za zupełnie swobodnym handlem tym towarem.

Wyk. 4.D.2. Stosunek do zasad sprzedaży alkoholu

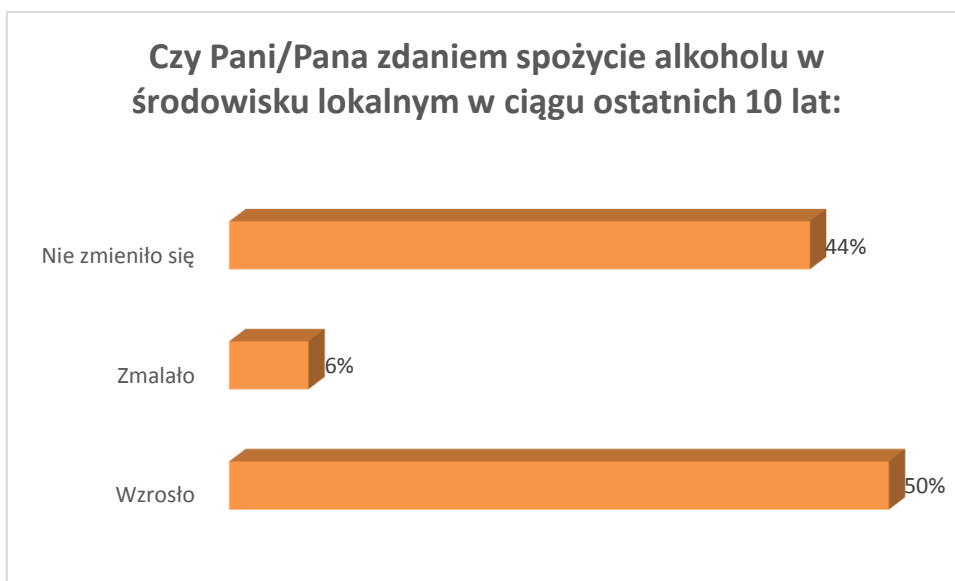
Mieszkańcy miasta zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem alkohol zawarty w winie lub piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce.

Wyk. 4.D.3. Szkodliwość alkoholu

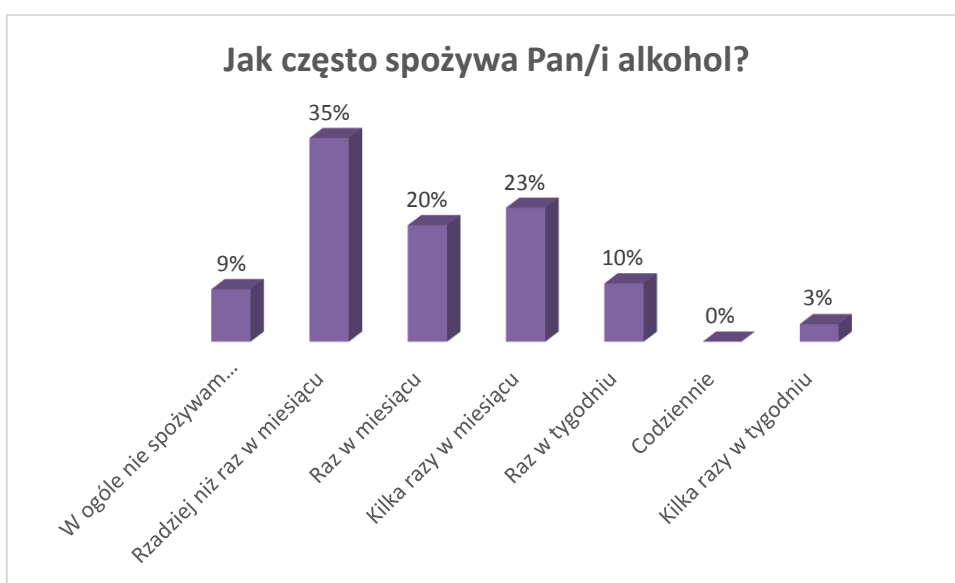
Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają tylko i wyłącznie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie. Wśród mieszkańców gminy objętych badaniem jednak **aż 77% jest świadoma szkodliwości alkoholu w każdej postaci.**

Następne pytanie, jakie zostało zadane w ankiecie dotyczyło tego, czy mieszkańcy miasta widzą zmiany w obyczajowości spożywania alkoholu w swoim środowisku. Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem jego spożycie w ciągu ostatnich 10 lat wzrosło, zmalało, czy też pozostało bez zmian. Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż **na terenie miasta Kłodzko spożycie alkoholu w ostatnim czasie według większości jej mieszkańców wzrosło**, takiej odpowiedzi udzieliło 50% osób biorących udział w badaniu. Jednak również wielu, ponieważ 44% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu pozostało bez zmian, a tylko według 6% zmalało.

Wyk. 4.D.4. Spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat

Dalsza część ankiety dotyczyła częstotliwości spożywania alkoholu przez respondentów.

Wyk. 4.D.5. Częstotliwość spożywania alkoholu

20% respondentów odpowiedziało, że spożywa alkohol raz w miesiącu, 35% rzadziej niż raz w miesiącu, czyli tylko okazjonalnie. 23% robi to kilka razy w miesiącu, natomiast **9% zadeklarowało, że nie pije alkoholu w ogóle**. 10% raz w tygodniu, 3% kilka razy w tygodniu. Żaden z ankietowanych nie spożywa alkoholu codziennie. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy gminy uznają alkoholizm jako jeden z ważniejszych problemów występujących na terenie ich miasta, to do jego częstego spożywania przyznała się bardzo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu (tylko 13% pije raz w tygodniu lub częściej wg deklaracji).

W dalszej części badania poznano opinie respondentów dotyczące tego, jaki alkohol jest przez nich wybierany najczęściej. Okazało się, że **najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo**. 32% badanych deklaruje jego spożycie. Na drugim miejscu wśród preferencji ankietowanych znalazło się wino, po którego sięga 28% respondentów. 18% stwierdziło, że najczęściej wybiera wódkę, natomiast 22% - likiery/whisky/gin i inne.

Wyk. 4.D.6. Rodzaj spożywanego alkoholu

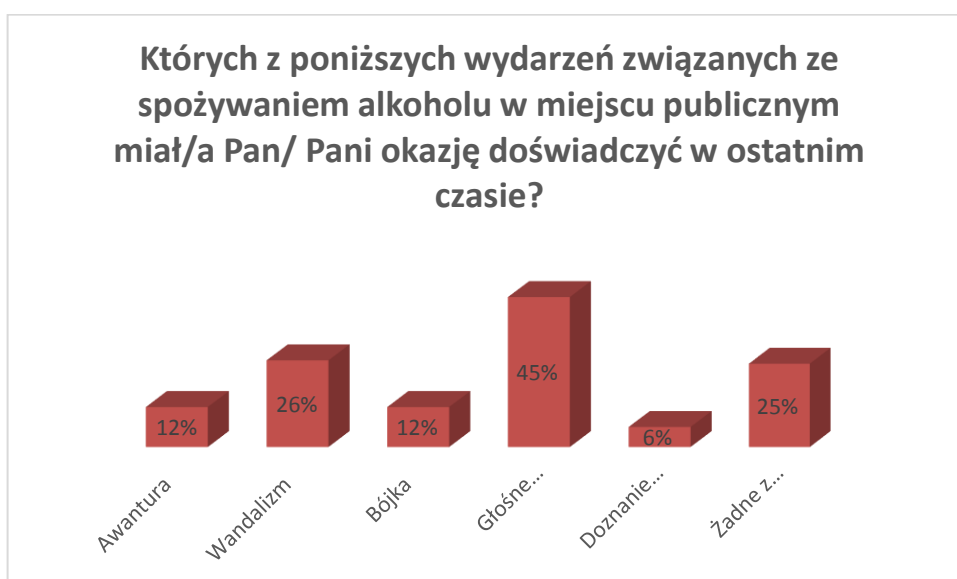
Spożywanie alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem, które ujawnia się w życiu społecznym w postaci bójek, awantur, pobic i stosowania wulgaryzm. Dlatego właśnie w następnej kolejności badanych poproszono o określenie, jak osoby pijące alkohol wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców miasta Kłodzko.

Wyk. 4.D.7. Alkohol a bezpieczeństwo

32% ankietowanych stwierdziło, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania nie stanowią zagrożenia dla ich bezpieczeństwa. **24% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych** i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Aż 44%, nie ma zdania na ten temat.

Ponieważ prawie jedna czwarta mieszkańców miasta uznała, że czuje pewne zagrożenie ze strony osób nadużywających alkoholu, dlatego też w kolejnym pytaniu zostali oni poproszeni o wskazanie negatywnych zjawisk związanych w tym problemem, których byli oni świadkami w ostatnim czasie. Okazało się, że **najczęściej było to głośne zachowanie młodzieży, tego problemu doświadczyło 45% ankietowanych**. Często wskazywano na wandalizm (26%) oraz trochę rzadziej na awantury i bójki (12%).

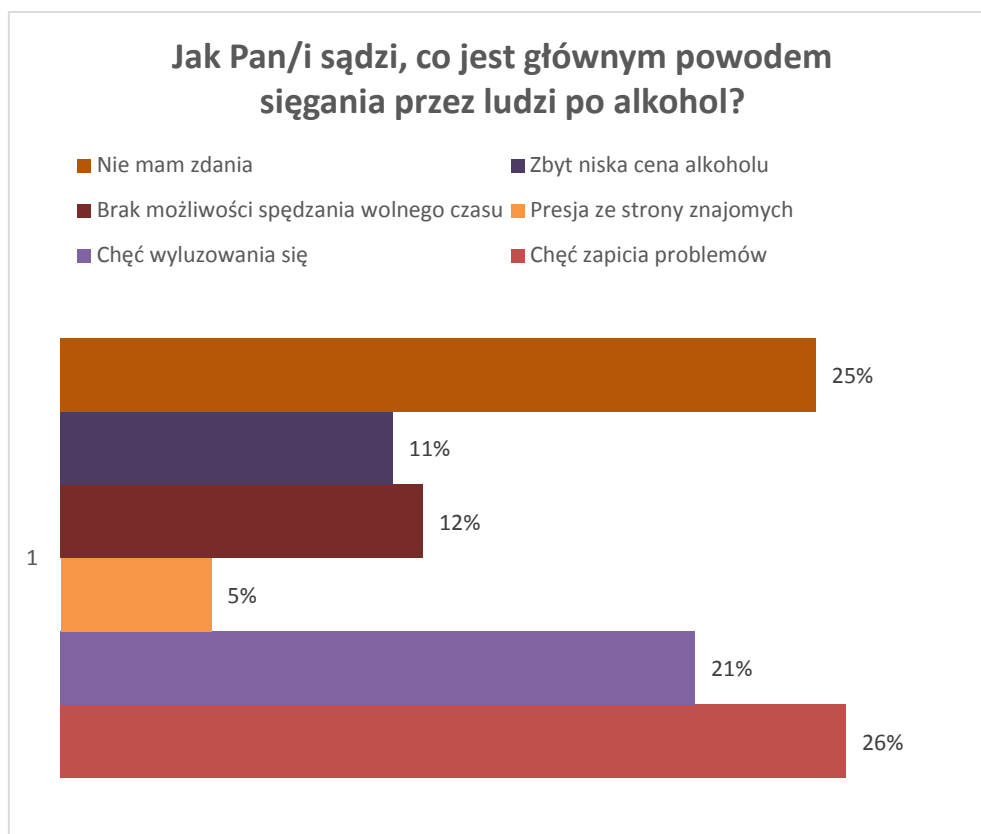

Wyk. 4.D.8. Alkohol a negatywne zachowanie

W następnej kolejności mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie kierują osobami sięgającymi po alkohol.

Wśród powodów spożywania alkoholu najwięcej osób, bo **26% ankietowanych, wskazało chęć zapicia problemów**, co może oznaczać, że zdaniem dużej grupy ankietowanych alkohol jest spożywany ze względu na jego wpływ na świadomość i postrzeganie otaczającej rzeczywistości (ucieczka od problemów). Na drugim miejscu znalazła się chęć wyluzowania, a dalej brak możliwości spędzania wolnego czasu.

5% respondentów uznało, że najczęstszym powodem jest presja ze strony znajomych. 12% stwierdziło, że najczęściej jest zbyt niska cena alkoholu.

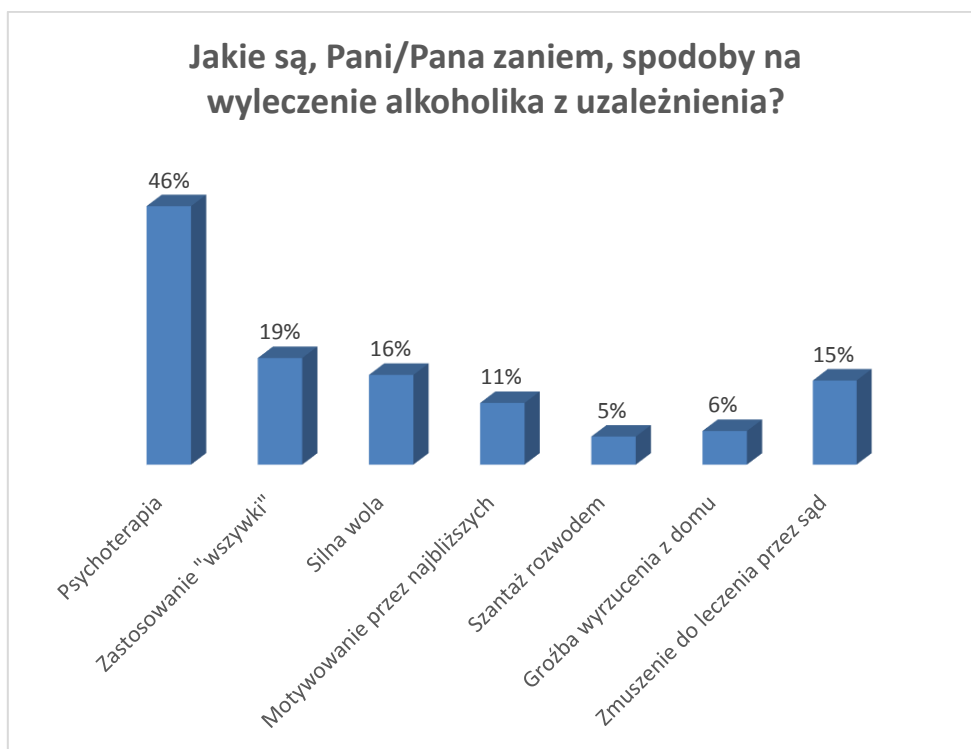

Wyk. 4.D.9. Powody sięgania po alkohol

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie, jakie według nich są najlepsze sposoby na wyleczenie osoby z problemem alkoholowym z uzależnienia.

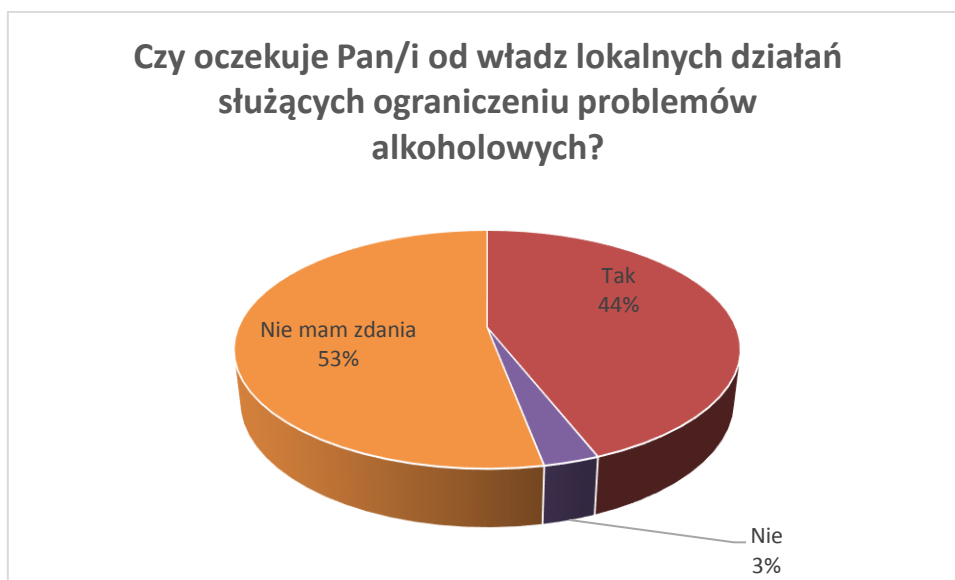
Mieszkańcy miasta Kłodzko uważają, że najskuteczniejszą metodą pomocy dla osoby uzależnionej **jest psychoterapia**, odpowiedziała w ten sposób niemal połowa badanych – **46%**. Mieszkańcy wierzą również w skuteczność zastosowania „wszywki” – 19%. Jest to tabletki implantowana podskórną, zawierająca substancję czynną, która po połączeniu się z alkoholem wywołuje bardzo wiele negatywnych, a także groźnych dla zdrowia i życia człowieka reakcji organizmu. Tym samym poprzez obawę przed nieprzyjemnymi dolegliwościami zmusza ona do zachowania abstynencji.

Niewielu badanych wskazało motywowanie przez najbliższych (11%). Jedyne 16% mieszkańców za najbardziej skuteczną metodę uznaje własną silną wolę uzależnionego. Natomiast 11% mieszkańców nie wierzy w metody oparte na szantażu i groźbach.

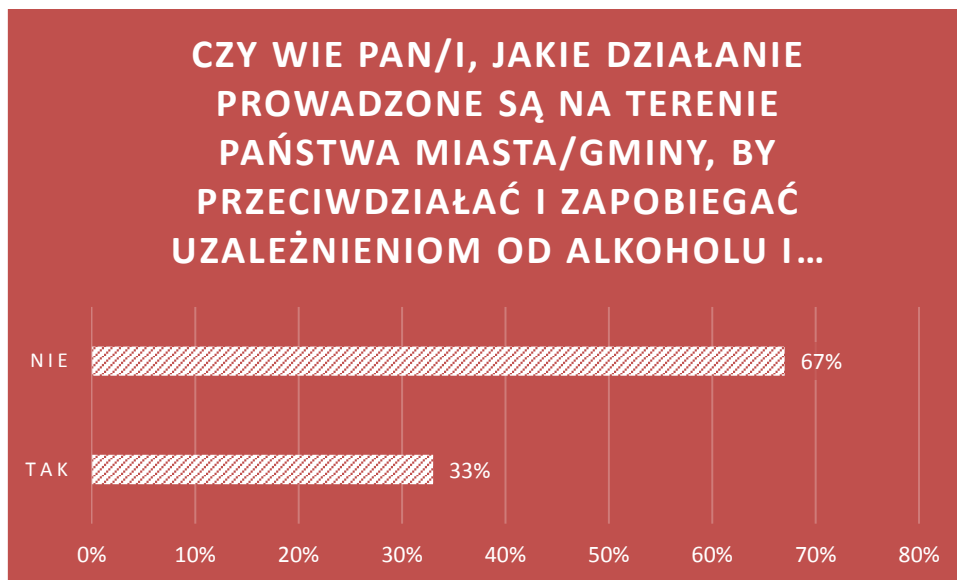
Wyk. 4.D.10. Sposoby wyleczenia z uzależnienia

Władze lokalne zazwyczaj podejmują lub powinny podejmować różnego rodzaju działania prewencyjne dotyczące problemów alkoholowych. Mieszkańcy miasta zostali więc zapytani wprost, czy oczekują od władz podjęcia takich właśnie działań.

Wyk. 4.D.11. Władze lokalne a problemy alkoholowe

44% osób biorących udział w badaniu uważa, że władze lokalne powinny podejmować działania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz problemów z tego płynących. Jedynie 3% ankietowanych nie widzi takiej potrzeby, a aż 53% nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 4.D.12. Wiedza na temat działań miasta w zakresie prewencyjnym

Wyniki dotyczące wiedzy dotyczącej prewencji problemów z alkoholem i narkotykami są ponownie niekorzystne. 67% mieszkańców miasta Kłodzko nie wie, co robią władze, aby przeciwdziałać i zapobiegać problemom związanym z uzależnieniem.

E. Problem narkotykowy

Created by Julie Collard
from Noun Project

Kolejna część badania, jakie zostało przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców gminy dotyczyła **problemu narkotykowego**. Pomimo tego, iż nie ma jednoznacznej definicji słowa „narkotyk”, jednak powszechnie przyjęto się, iż są to środki odurzające oraz substancje psychoaktywne inne niż alkohol i tytoń, które wpływają na ośrodkowy układ nerwowy zmniejszając jego wrażliwość.

Zażywanie narkotyków ma na celu wywołanie w organizmie odmiennych stanów świadomości, uzyskania określonego nastroju, czy przeżycia euforycznych doznań.

Głównym przedmiotem naszego zainteresowania będą substancje nielegalne, których produkcja, sprzedaż, czy posiadanie są zakazane przez prawo.

Pierwszym pytaniem w części ankiety dotyczącej narkotyków było pytanie o to, czy w najbliższym otoczeniu mieszkańców miasta są osoby, które zażywają narkotyki.

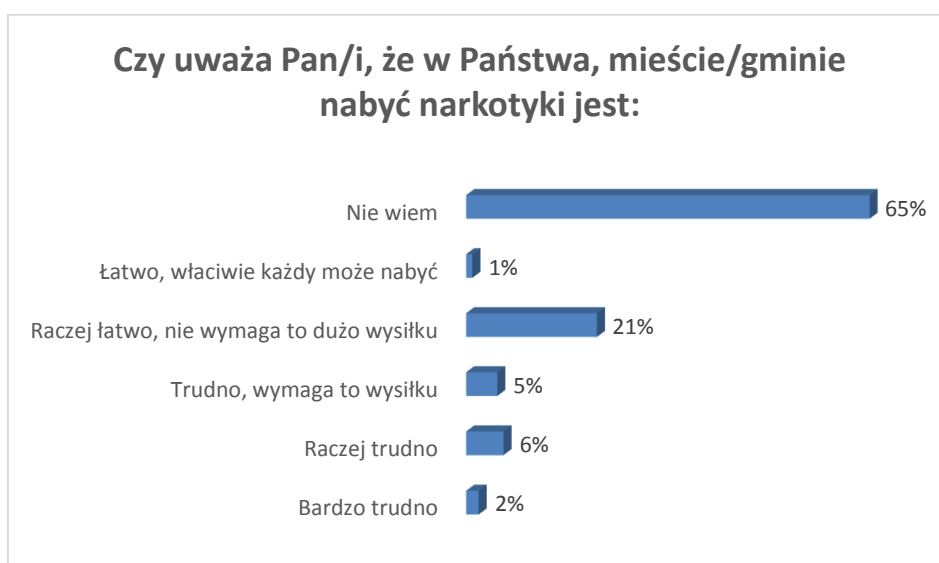
Jedynie 9% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki. **Ponad połowa mieszkańców miasta nie zna takich osób w ogóle.** Problem nie jest więc w tym momencie zjawiskiem na dużą skalę, ale obecność narkotyków w mieście potwierdza w różnym stopniu pozostałe 33% badanych.

Wyk. 4.E.1. Powszechność zażywania narkotyków

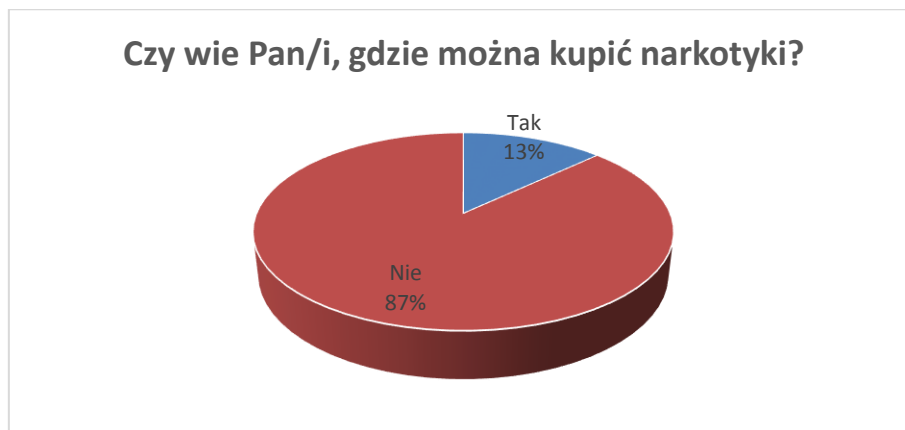
Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie miasta Kłodzko.

W sumie 65% respondentów po prostu nie wie, co potwierdza poprzednie wyniki – większość mieszkańców gminy nie zetknęła się wcale z problemem. Niepokojącą jest opinia, że nabycie narkotyków jest *łatwe* – zakłada tak 22% ankietowanych. Ze zdaniem, iż narkotyki nabyć jest trudno, zgadza się w sumie 13% mieszkańców.

Wyk. 4.E.2. Dostępność narkotyków

Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, czy badani mają wiedzę dotyczącą tego, gdzie mogą nabyć środki odurzające. Analizując odpowiedzi dotyczące dostępności narkotyków okazuje się, że tylko **13% badanych wie gdzie można je nabyć**. Potwierdza to wcześniejsze wyniki i daje spójny obraz tego, że zdecydowanej większości dorosłych mieszkańców miasta ten problem obecnie nie dotyczy.

Wyk. 4.E.3. Dostępność narkotyków – wiedza, gdzie kupić

Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki otrzymaliśmy zbliżone proporcje.

Wyk. 4.E.4. Zażywanie narkotyków

Ostatnie z pytań w części ankiety dotyczącej narkotyków dotyczyła tego, czy badane osoby były **kiedykolwiek w pracy pod wpływem środków odurzających**. **95% stwierdziło, że taka sytuacja w ich życiu nigdy nie miała miejsca**. To ważne pytanie, które może stanowić pewien sygnał o np. stopniowym traceniu kontroli nad zażywaniem środków psychoaktywnych.

F. Zjawisko przemocy

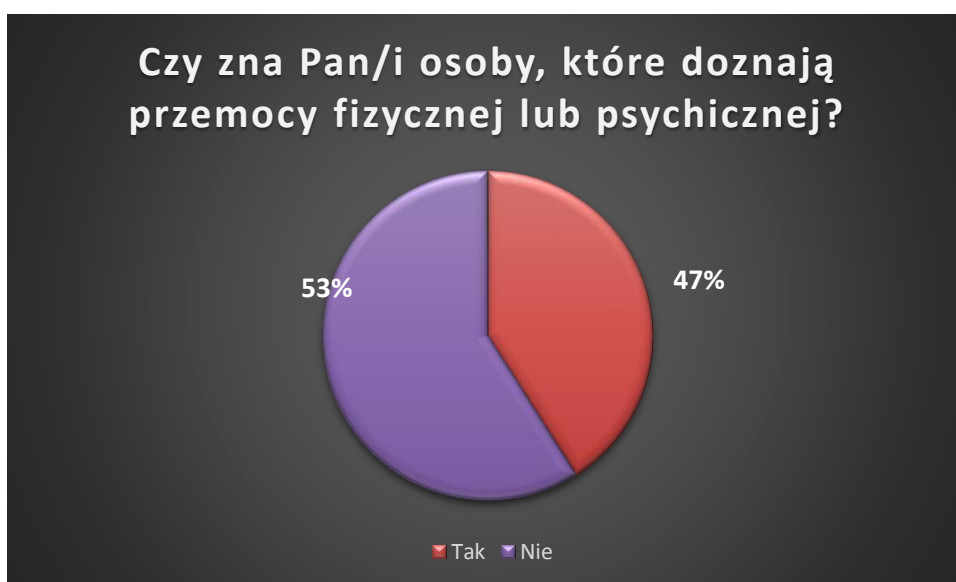

Created by Lone Shauli
from Noun Project

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest

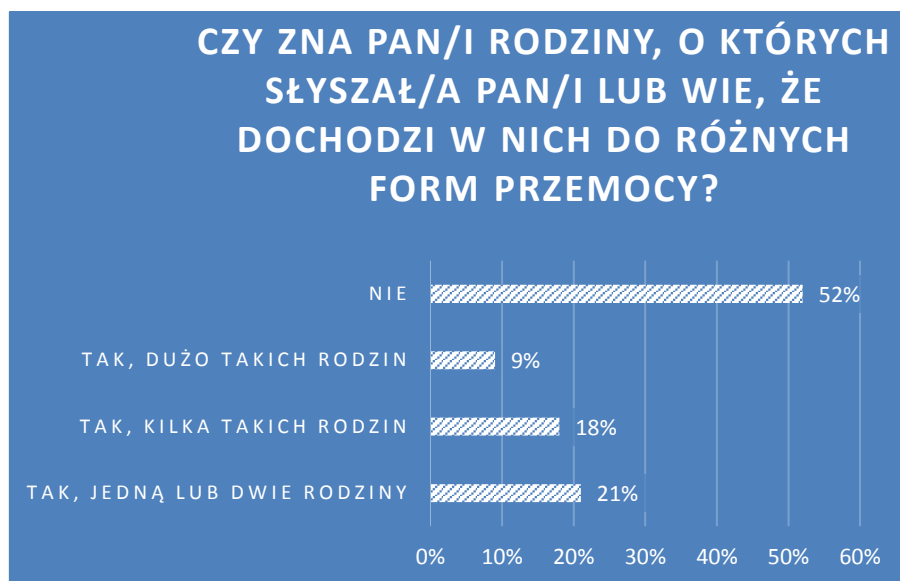
niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu.

W tej części ankiety mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące zjawiska przemocy. Pierwsze z nich odnosiło się do występowania przemocy wśród osób, które ankietowani znają osobiście. Okazuje się, że aż **53% ankietowanych zna osoby, które doznają fizycznej lub psychicznej przemocy.**

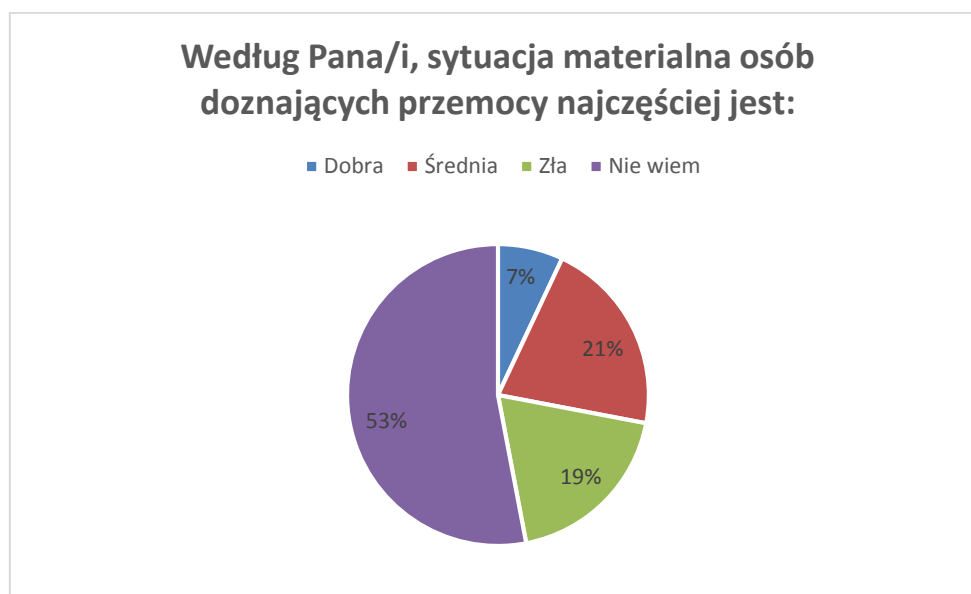
Wyk. 4.F.1. Zjawisko przemocy w otoczeniu

Przemoc jest problemem, który dotyka wielu rodzin. Spośród ankietowanych 21% deklaruje, iż zna jedną lub dwie takie rodziny. Kilka takich rodzin zna 18% biorących udział w badaniu, również 9% zna dużo takich rodzin. Oznacza to, że **48% mieszkańców zna rodziny**, w których dochodzi do domowej przemocy – co mniej więcej odpowiada odpowiedziom na poprzednie pytanie. Aż 52% osób nie widzi tego problemu w swoim otoczeniu.

Wyk. 4.F.2. Ilość rodzin dotkniętych przemocą

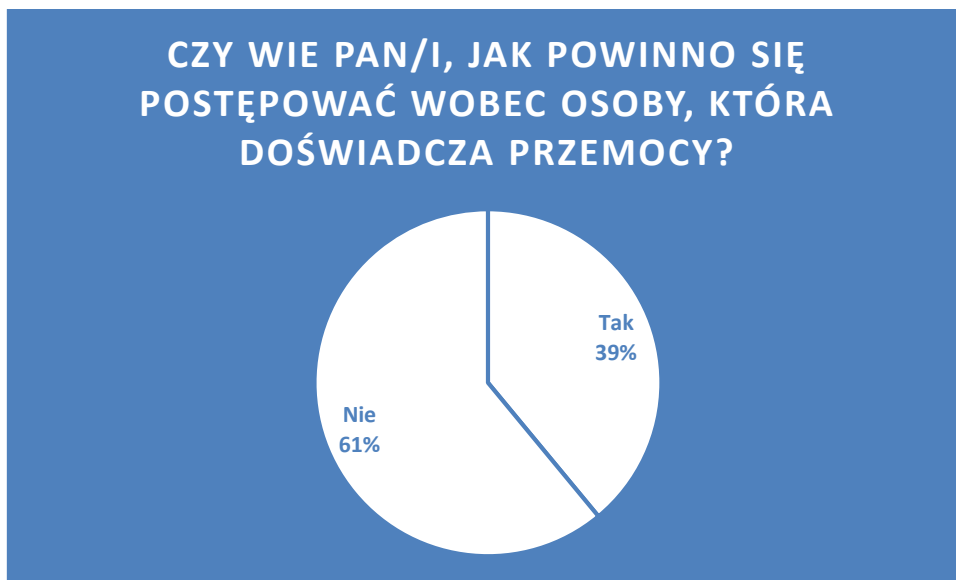
W dalszej części badania mieszkańcy miasta Kłodzko odpowiedzieli na pytanie jakie według nich występują korelacje pomiędzy statusem materialnym rodziny a ryzykiem wystąpienia w niej przemocy.

Wyk. 4.F.3. Sytuacja materialna a przemoc

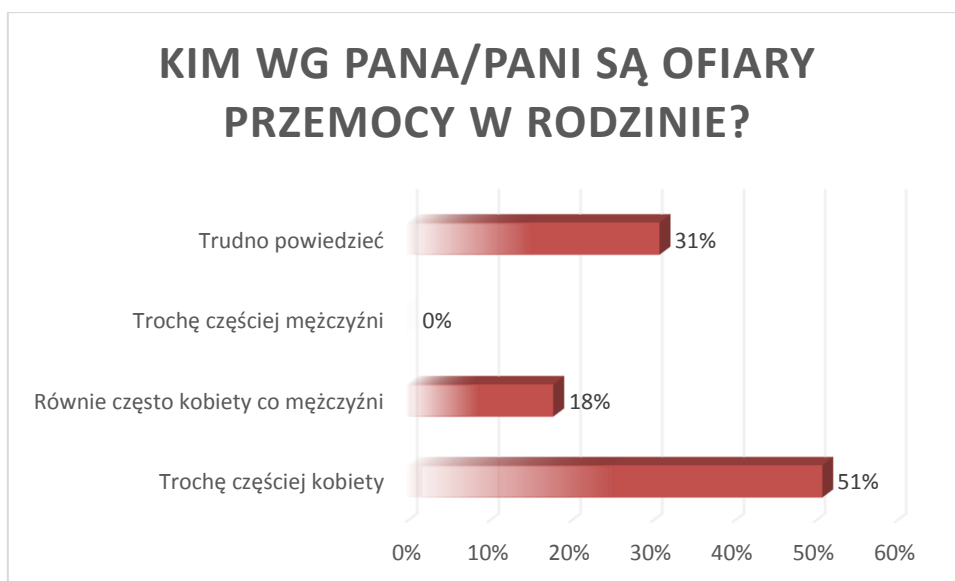
19% respondentów zaznaczyła tu odpowiedź *zła*. 21% mieszkańców uważa, że sytuacja takich rodzin jest przeciętna. Z pytania można wysuwać wniosek, że istnieje korelacja pomiędzy sytuacją materialną rodziny, a ryzykiem przemocy, ponieważ tylko 7% skojarzyło problem przemocy z dobrą sytuacją materialną rodziny.

W dalszej części badania okazuje się, że **świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy nie jest wysoka**. Aż 61% mieszkańców nie wiedziałyby, co robić w sytuacji, gdy spotka się z osobą, która doświadcza na sobie przemocy.

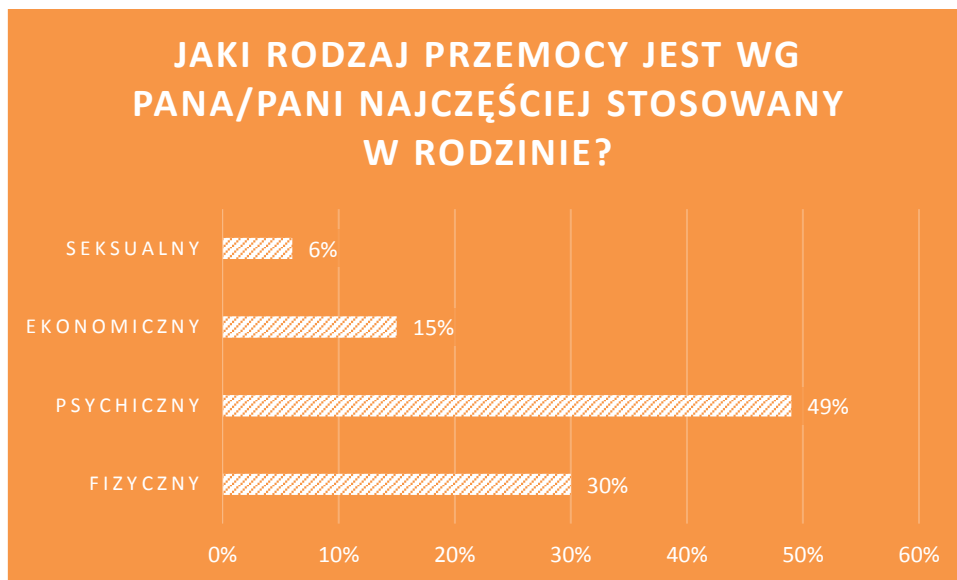
Wyk. 4.F.4. Świadomość postępowania z ofiarami przemocy

Według dorosłych mieszkańców, to kobiety częściej wskazywane były jako ofiary przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło 51% respondentów. Według 18% płeć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. Warto porównać to z jednoznacznymi statystykami policji, z których wynika, że w ostatnich latach zgłoszonymi ofiarami były **wyłącznie kobiety**.

Wyk. 4.F.5. Ofiary przemocy w rodzinie wg płci

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać, jaki ich zdaniem, jest rodzaj przemocy najczęściej występujący w rodzinie. **Badani wskazali, że według nich jest to przede wszystkim przemoc psychiczna – w ten sposób odpowiedziało 49% z nich.** Na przemoc fizyczną wskazało również bardzo wielu, bo 30% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wybrało 15% badanych oraz seksualną – 6%.

Wyk. 4.F.6. Rodzaje przemocy w rodzinie

Aż 79% badanych dostrzega fizyczne bądź psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny, warto zatrzymać się na chwilę przy tym drugim rodzaju przemocy, który może być trudniej dostrzegalny, a równie katastrofalny w skutkach. Do przemocy psychicznej zaliczymy więc m.in.:

- Wyśmiewanie
- Poniżanie
- Zawstydzanie
- Krytykowanie
- Kontrolowanie
- Ograniczanie kontaktów z innymi
- Stosowanie gróźb
- Szantażowanie

Coraz częściej dostrzega się jednak przemoc na tle ekonomicznym. w Polsce istnieje duża grupa kobiet, które nie posiadają własnych dochodów i najczęściej są uzależnione od swoich partnerów, którzy stosują wobec nich różne formy przemocy ekonomicznej.

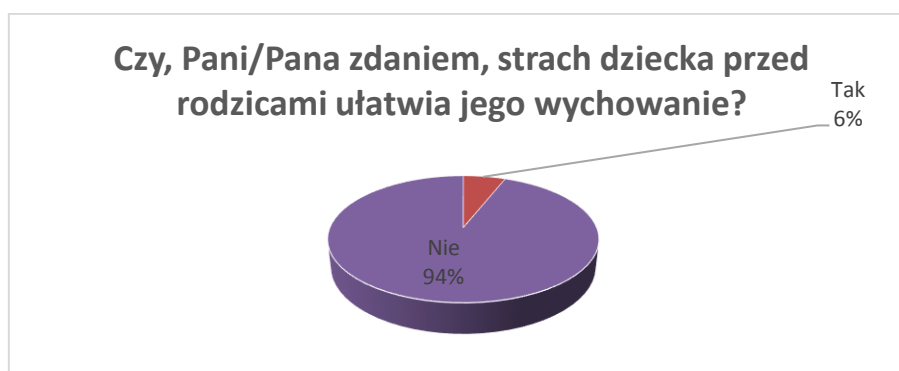
Created by Luis Prado
from Noun Project

Przemoc wobec dzieci to zjawisko bardzo dobrze znane we wszystkich kręgach kulturowych. Przez wieki było ono bagatelizowane, czasem nawet uważane za pewnego rodzaju „ochronę” dziecka przed demoralizacją, wykołajeniem i zejściem na złą drogę. Dopiero w XIX w. zajęto się badaniem wpływu stosowania przemocy wobec dzieci. Prawdziwa i zasadnicza zmiana stosunku

rodziców do dzieci i w konsekwencji społeczeństwa dorosłych w stosunku do dzieci dokonała się głównie dzięki rozwojowi psychologii, a przede wszystkim dzięki odkryciom Zygmunta Freuda.

Dziś już wiemy doskonale, że **przemoc rodziców może prowadzić do wewnętrznej destrukcji** i może być przyczyną wielu groźnych następstw (depresja, agresywne zachowania, nerwica, brak asertywności, toksyczne związki, uzależnienia i wiele innych). Dlatego tak ważna jest edukacja w zakresie agresji i przemocy, zarówno wśród ludzi dorosłych, jak i młodzieży oraz dzieci, które kształtują nowe pokolenie.

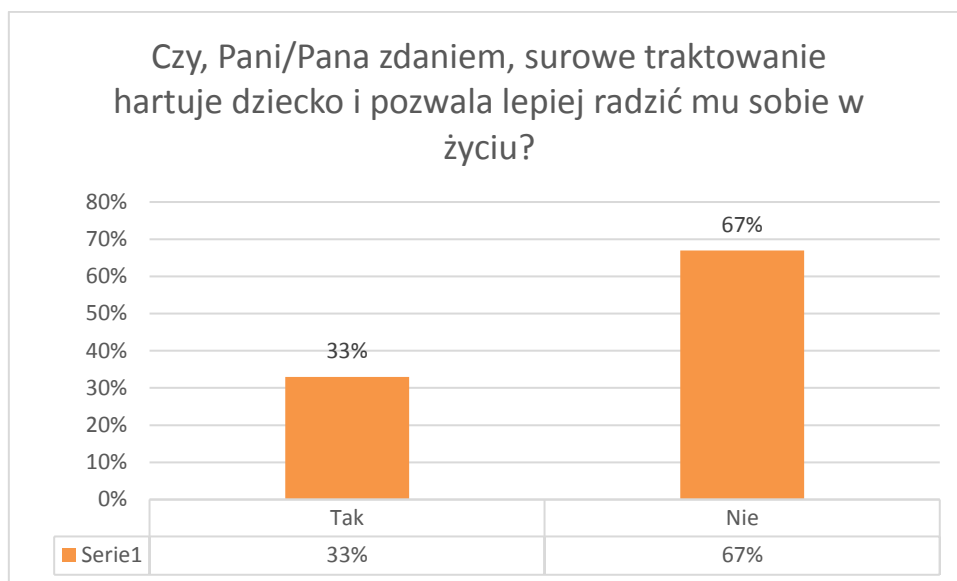
W części ankiety dotyczącej przemocy umieszczono kilka pytań dotyczących negatywnych zachowań wobec najmłodszych. Jeszcze do niedawno uważano, że strach przed rodzicami ułatwia wychowywanie dzieci. Obecnie pomimo ogólnej zmiany trendów, nadal można spotkać osoby, które myślą w ten sposób.

Wyk. 4.F.7. Strach jako metoda wychowawcza

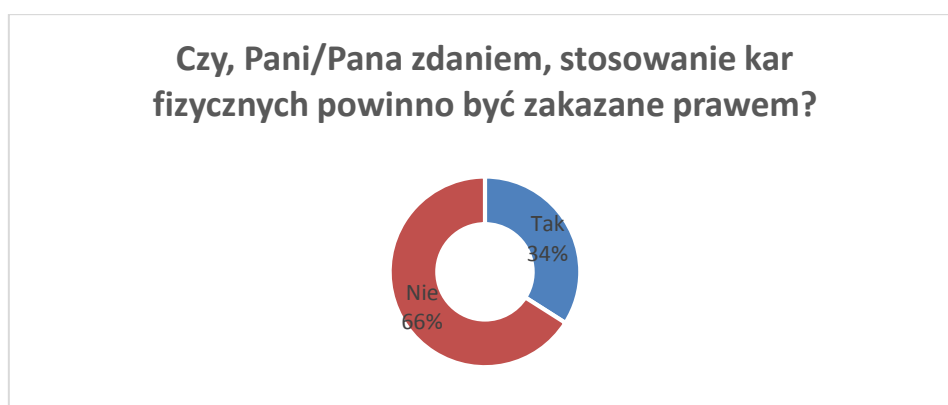
Tylko 6% ankietowanych podziela pogląd, jakoby strach dziecka przed rodzicami miał być pomocny, podczas jego wychowania. 94% badanych jest odmiennego zdania i uważa, że strach nie powinien być traktowany jako jedna z metod wychowawczych.

W kolejnym pytaniu okazało się, że **67% badanych uważa, że surowe wychowywanie dzieci nie pomoże im w ich późniejszym życiu**. Pozostałe 33% jest zwolennikami „hartowania” dzieci w taki sposób.

Wyk. 4.F.8. Wpływ surowego traktowania dziecka na jego przyszłość

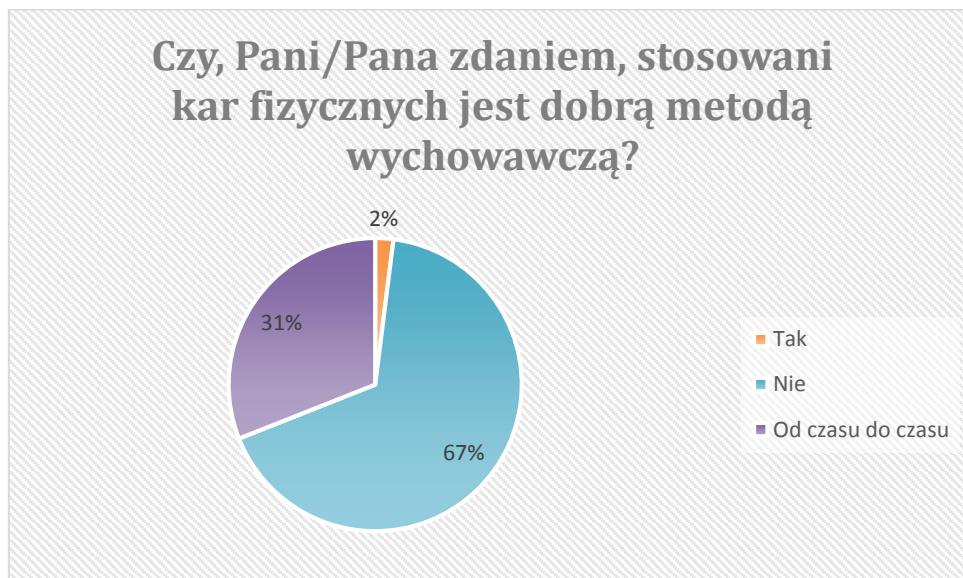
Okazuje się, że większość mieszkańców miasta Kłodzko nie uważa strachu przed rodzicami oraz surowego traktowania jako odpowiednich metod wychowawczych, jednak nie jest już tak jednoznaczna w kwestii stosowania kar fizycznych. **34% ankietowanych uważa, że powinny być one zakazane przez prawo. Aż 66% jest przeciwnych temu zakazowi.** Widać, że opinie są tutaj mocno podzielone i nie pokrywają się z wcześniej deklarowanymi opiniami. Być może powodem jest różne rozumienie sformułowania *kary fizyczne* – budzi to jednak niepokój.

Wyk. 4.F.9. Poglądy dotyczące stosowania kar fizycznych

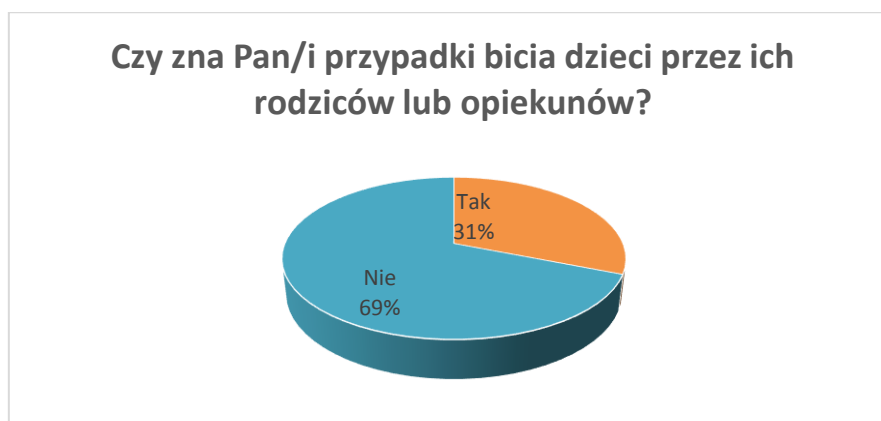
W poprzednich pytaniach mieszkańcy pokazali, że nie są bezwzględnie przeciwni stosowaniu kar fizycznych, czy też ich prawnego zabronienia. Ten sposób patrzenia na wychowanie potwierdza pytanie dotyczące tego, czy stosowanie tego rodzaju kar jest dobrą metodą wychowawczą. **Aż 31% stwierdziło, że od czasu do**

czasu można je stosować. 2% - zgadza się na kary fizyczne. Większość jednak (67%) sprzeciwia się takiemu postępowaniu w wychowywaniu.

Wyk. 4.F.10. Kara fizyczna jako metoda wychowawcza

Odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczące tego, czy badani mieszkańcy miasta znają przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów również są mocno niepokojące, ponieważ aż 31% z nich udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Takie dane świadczą o tym, że **problem ten występuje na stosunkowo szeroką skalę i wymaga podjęcia niezbędnych działań w celu jego ograniczenia.**

Wyk. 4.F.11. Przemoc wobec dzieci

Stosowanie przemocy wobec dzieci jest niezwykle groźnym zjawiskiem. **Ma bardzo negatywny wpływ na ich psychikę i poczucie bezpieczeństwa, które dorośli powinni im zapewnić.** Trudno oszacować negatywne konsekwencje na dorosłe życie takiego dziecka. Zjawisko to w ogóle nie powinno mieć miejsca. Tutaj widzimy, iż mieszkańcom miasta Kłodzko zagadnienie przemocy fizycznej nie jest obce. Należy podjąć kroki w celu edukacji o szkodliwości takiej formy wychowania.

G. Cyberprzemoc

Created by abdeeraoui omara
from Noun Project

Komputer oraz Internet to doskonałe narzędzia, które pomagają dzieciom w odkrywaniu świata, a także w nauce oraz komunikacji. Należy jednak pamiętać, aby rozsądnie sprawować pieczę nad krokami swoich pociech w Internecie, **ponieważ jest to jednocześnie źródło wielu niebezpiecznych informacji.**

Uzależnienie się od Internetu, a zwłaszcza jego „ciemnej strony”, jest bardzo łatwe i następuje szybko, niestety jest też bardzo trudne i długotrwałe w leczeniu. Ilość czasu, jaki dziecko spędza przed komputerem często jest większa niż ta na świeżym powietrzu. w dodatku często rodzice nie mają kontroli nad treściami, do jakich dzieci mają dostęp w Internecie.

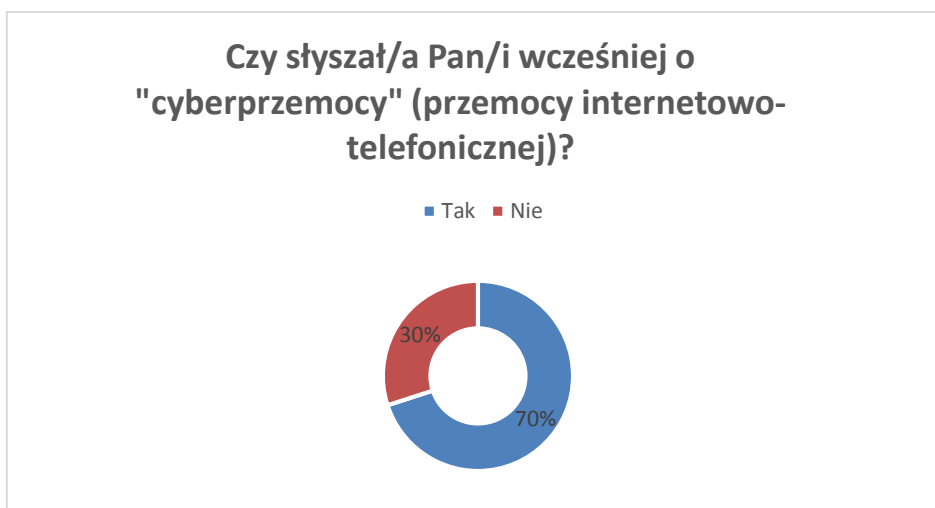
W tej części ankiety zajęliśmy się zjawiskiem cyberprzemocy. Mieszkańcom zadano szereg pytań związanych z Internetem i szeroko pojętą komunikacją. Na początek zapytano mieszkańców, **ile czasu ich dziecko spędza przed komputerem.**

Dość duża część badanej próby w ogóle nie ma dzieci. Wśród pozostałych ankietowanych osób, jest 4%, których dzieci korzystają z komputera jedynie w szkole. **Większość badanych wskazała, że ich dziecko spędza w sieci od 1 do 3 godzin**, co wskazuje na to dobry balans pomiędzy byciem online i poza przestrzenią w sieci.

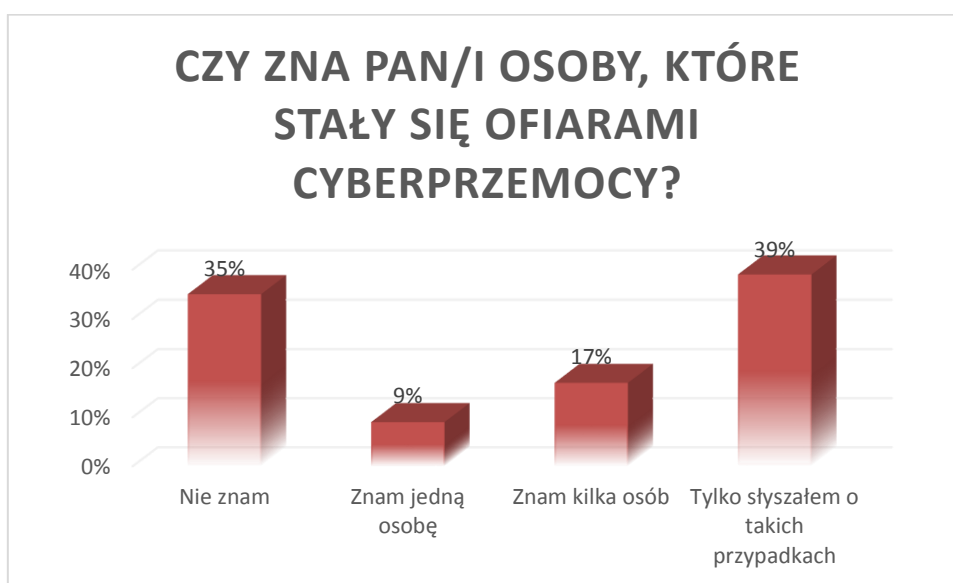
Wyk. 4.G.1. Czas spędzany przez dzieci przed komputerem

Następne pytanie zadane mieszkańcom miasta Kłodzko odnosiło się do ich świadomości na temat zjawiska cyberprzemocy. Okazuje się, że jest ona dość duża, ponieważ 70% badanych słyszało o nim i wie z czym jest związane.

Wyk. 4.G.2. Świadomość dotycząca istnienia zjawiska cyberprzemocy

W kolejnym pytaniu badani zostali poproszeni o wskazanie, czy znają osoby, które padły ofiarami cyberprzemocy. Osobiście kilka osób zna 26% respondentów, w tym 9% zna wyłącznie jedną taką osobę. **35% badanych nie zna osób, które stały się ofiarami cyberprzemocy**, ale 39% pomimo iż osobiście nie zna żadnej takiej osoby, ale jednak słyszała o tego rodzaju przypadkach.

Wyk. 4.G.3. Ofiary cyberprzemocy

Wydaje się, że problem cyberprzemocy może być wciąż jednak problemem niezrozumiałym, a przez to ukrytym przed szerszą świadomością społeczną. Z pewnością zaznajamianie z tematem i sposobami bronię siebie i swoje dzieci przed cyberprzemocą są ważnymi punktami programu profilaktycznego.

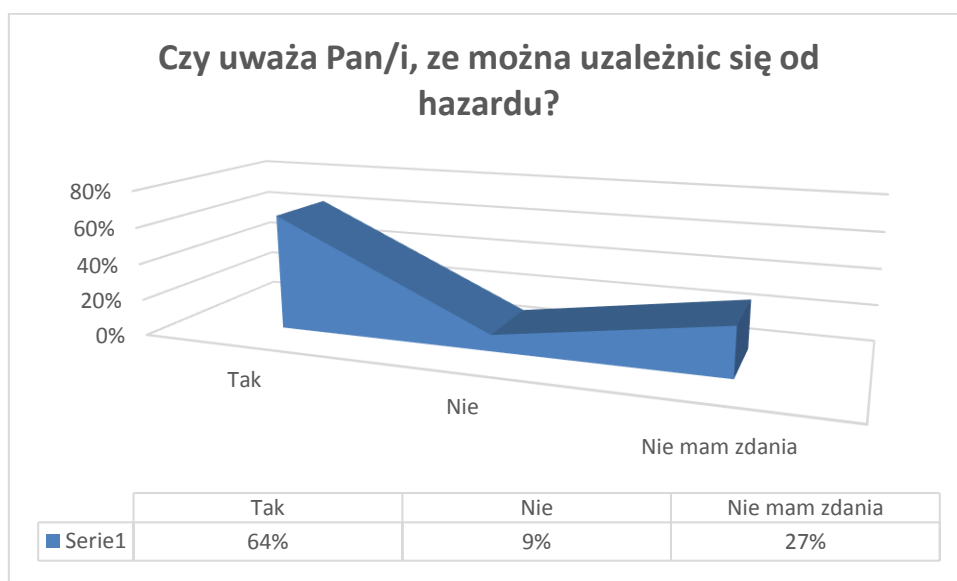
H. Ryzyko hazardu

Created by Royal Icon
from Noun Project

Hazard jest jednym z tych zjawisk, które niosą za sobą możliwość szybkiego uzależnienia, przede wszystkim dlatego, iż kusi możliwością szybkiej i wysokiej wygranej. Hazardem nazywamy wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej decyduje przede wszystkim przypadek. Szeroka oferta różnego rodzaju form gier hazardowych oraz ich dostępność sprawiają, że problem dotyczy zarówno dorosłych, jak również dzieci i młodzież. Należy bowiem pamiętać o tym, że nie jest to więc jedynie ruletka czy gry na automatach w podejrzanym miejscu, popularne gry liczbowe to również hazard i również można się od nich uzależnić.

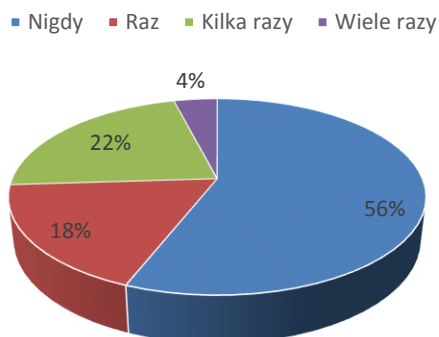
Hazard był ostatnim obszarem badanym w ankiecie dedykowanej dorosłym mieszkańcom miasta Kłodzko. Na pytanie dotyczące tego, jak duże jest ryzyko uzależnienia **64% badanych odpowiedziało, iż od hazardu można się uzależnić, 27% nie ma zdania na ten temat, natomiast 9% uważa, iż nie jest to możliwe.** Świadomość zagrożenia uzależnieniem od hazardu w badanej grupie nie jest więc zadowalająco duża.

Wyk. 4.H.1. Ryzyko uzależnienia od hazardu

Kolejne pytania dotyczyły styczności ankietowanych z różnego rodzaju formami hazardu oraz tego, jaka jest ich częstotliwość. W konkursach, które polegają na wysłaniu płatnych SMS-ów przynajmniej raz w życiu brało udział 18% badanych. Kilka razy zrobiło to 22% ankietowanych, *wiele razy* - śladowe 4%. **56% osób objętych badaniem przyznało, iż nigdy nie brał udziału w podobnym konkursie lub grze.**

Czy zdarzyło się Pani/Panu brać udział w jakich konkursach, które polegały na wysłaniu płatnych smsów?

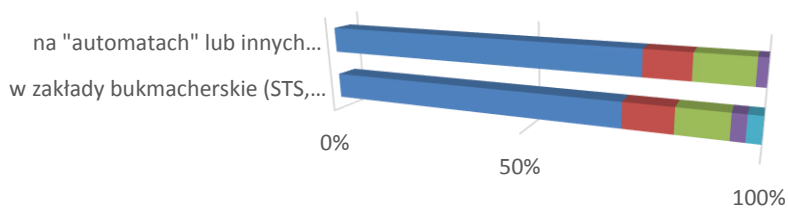

Wyk. 4.H.2. Udział w konkursach SMS

Ankietowanym zadano również pytania dotyczące innych form hazardu. Jeśli chodzi o zakłady bukmacherskie 11% badanych przyznało się, iż grało w nie kilka razy lub przynajmniej raz. Kolejne 3% stwierdziło, że wiele razy zdarzyło im się grać, natomiast tyle samo badanych gra codziennie. Nigdy nie grało w nie 72% ankietowanych.

Z kolei na tzw. automatach i innych maszynach w salonach gier nigdy nie grało 76% badanych. 10% grało raz, a kolejne 12% kilka razy. Na podstawie tych badań można założyć, że hazard nie jest również obecnie dużym zagrożeniem dla społeczeństwa gminy.

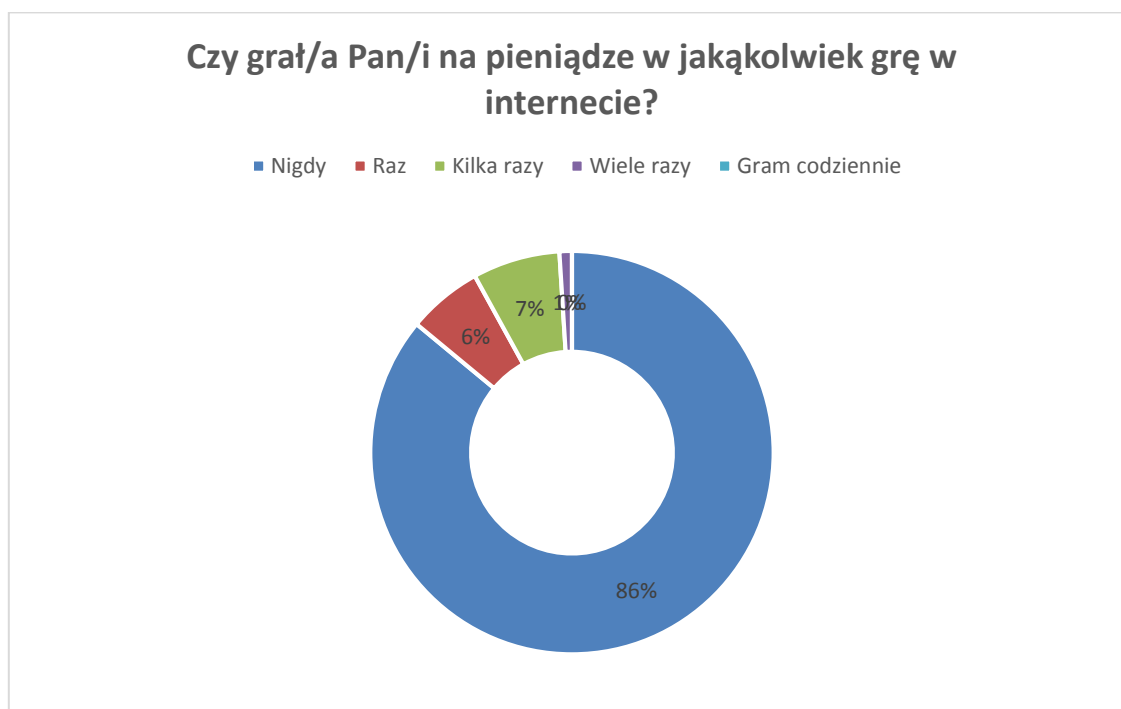
Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i

	w zakłady bukmacherskie (STS, Totomix lub inne internetowe)?	na "automatach" lub innych maszynach w salonach gier?
■ Nigdy	72%	76%
■ Raz	11%	10%
■ Kilka razy	11%	12%
■ Wiele razy	3%	2%
■ Gram codziennie	3%	0%

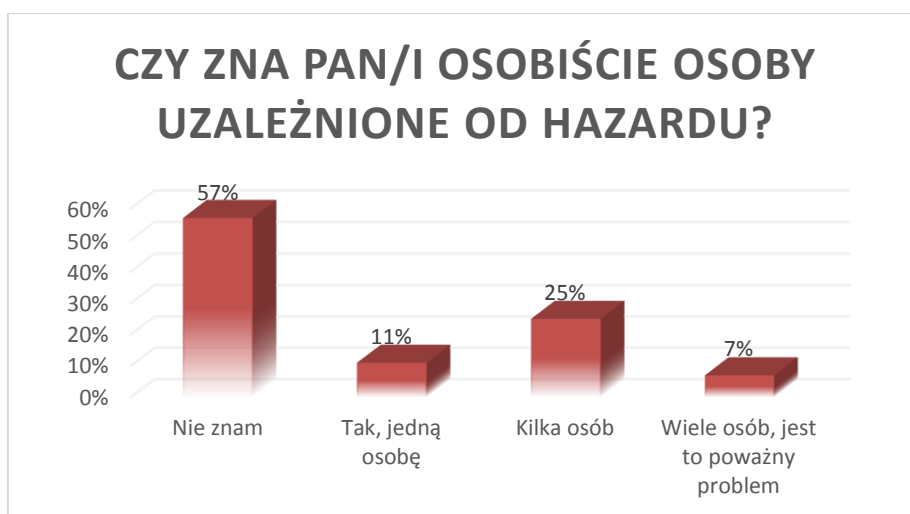
Wyk. 4.H.4. Gry na „automatach” i innych maszynach w salonach gier oraz zakłady bukmacherskie

Większość ankietowanych mieszkańców Kłodzka nie przyznaje się do udziału w grach hazardowych organizowanych przez Internet (86%). Tylko 13% uznało, że zdarzyło się to raz bądź kilka razy. Wnioski są spójne z poprzednimi pytaniami.

Wyk. 4.H.5. Udział badanych w grach hazardowych przez Internet

Zapytaliśmy także o osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu respondentów. 57% nie zna nikogo, kto borykałby się z tym problemem. 11% badanych stwierdziło, że zna jedną taką osobę. 25% wskazało na kilka osób, a 7% uznało, iż jest to wiele osób, a problem z uzależnieniem od hazardu jest poważny. **Podkreślmy tu jeszcze raz, że aż 25% badanych zna kilka osób uzależnionych już od hazardu.** To zmienia perspektywę na możliwość istnienia tutaj poważnego wyzwania dla miasta.

Wyk. 4.H.6. Osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu ankietowanych

I. Podsumowanie i wnioski

W badaniu diagnozującym przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców miasta Kłodzko wyróżnić można główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach osób objętych badaniem. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych:

- Za zdecydowanie najpoważniejsze problemy społeczne mieszkańcy uznali iż za te, związane z **zanieczyszczeniem środowiska i alkoholizmem**. Na drugim biegunie są problemy HIV/AIDS, hazardu oraz braku tolerancji, które społeczność uważa za znikome.
- Bezrobocie w nieznacznym stopniu dotyczy mieszkańców gminy. **35% z nich doświadczyło go osobiście, a w 15% gospodarstwach domowych znajduje się osoba bezrobotna**. Jednak sytuację materialną mieszkańców można określić nienajlepszą. 8% ankietowanych nie stać na bieżące wydatki, a jedynie 23% oszczędza pieniądze.
- W przypadku trudnej sytuacji życiowej badani najchętniej zwróciliby się o pomoc do krewnych (37%). Równie ważna jest też pomoc instytucjonalna: OPS – 20%. Uwagę zwraca niskie zaufanie lub więzi z sąsiadami, organizacjami społecznymi i kościelnymi.
- Za najbardziej wykluczone społecznie grupy, wskazywane są: **osoby niepełnosprawne oraz uzależnione**.
- Około połowy (44%) mieszkańców byłoby skłonnych podnieść wiek sprzedaży alkoholu do 21 roku życia.
- Nie wydaje się obecnie wśród dorosłych problemem narkomania – 76% nigdy nie zażyło narkotyku, a niemal tyle samo (75%) nie zna nawet osoby, która to robi.
- Pomimo wielu kampanii wciąż zdarzają się osoby, które wierzą, że kary fizyczne od czasu do czasu są dobre dla wychowania dziecka (31%). Ponadto tyle samo ankietowanych przyznaje, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów.
- Większość ankietowanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy. Dzieci spędzają przed komputerem wg oceny dorosłych rozsądne ilości czasu (głównie pomiędzy 1-3 godziny).
- Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. Jest jednak grupa 43% dorosłych mieszkańców miasta zna osoby uzależnione od gry na pieniądze.

Zalecenia dla miasta Kłodzko:

- Głównym celem działań profilaktycznych realizowanych na terenie miasta nie powinno być wyeliminowanie spożywania alkoholu przez jej dorosłych mieszkańców, ponieważ nie jest to możliwe. Skupić należy się na uświadomieniu lokalnej społeczności skutków oraz zagrożeń jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu zwłaszcza w nadmiernych ilościach.
- Bardzo ważne jest dążenie do przesunięcia wieku inicjacji alkoholowej, zgadza się z tym bardzo duża liczba mieszkańców.
- Należy wspierać osoby, które są uzależnione, współuzależnione oraz te, które pochodzą z grup społecznych najbardziej podatnych na uzależnienia, a przede wszystkim będących w trudnej sytuacji życiowej. Osobom takim trzeba wskazywać różne formy rozwiązywania problemów, które będą alternatywą dla alkoholu i narkotyków.
- Należy także zwiększyć liczbę działań mających na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu. Bardzo duża liczba mieszkańców jest zdania, że to właśnie brak możliwości spędzania czasu w inny sposób jest przyczyną sięgania po alkohol.
- Uświadamiać powinno się również osoby, których problem uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz zjawisko przemocy bezpośrednio nie dotyczy, aby wiedziały w jaki sposób reagować na ludzi zmagających się z uzależnieniem czy przemocą oraz jak im pomagać.
- Profilaktyka powinna kształtować odpowiednie postawy społeczne oraz rozwijać umiejętności empatyczne oraz poczucie odpowiedzialności nie tylko za siebie, ale również za innych.
- **Szczególnie przemoc w rodzinie.** Badanie wskazuje, że w szczególny sposób problemem społecznym miasta jest przemoc, do której dochodzi w rodzinie, a której ofiarami są najczęściej kobiety.
- Wszystkie działania profilaktyczne, które realizowane są na terenie miasta powinny być kontrolowane pod względem efektów, jakie przynoszą, aby móc na bieżąco dokonywać korekty tych oddziaływań, które nie przynoszą oczekiwanych skutków.

4. Punkty sprzedaży

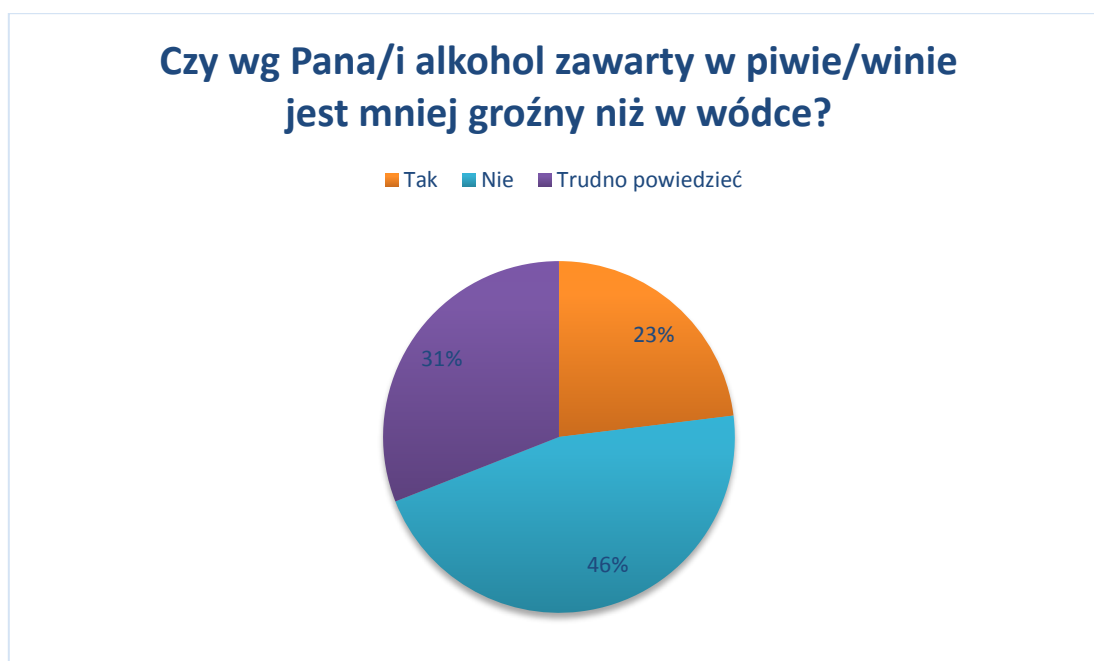
A. Opis badanej próby

W badaniu przeprowadzonym w punktach sprzedaży wzięło udział 13 sprzedawców z terenu miasta Kłodzko. Pytania, które znalazły się w ankiecie przeprowadzonej w punktach sprzedaży, miały na celu przede wszystkim ukazanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec tak ważnych zagadnień jak:

- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- awantury i bójki wywołane przez osoby nietrzeźwe lub spożywające alkohol.

B. Wyniki badania

Pierwsze pytanie, jakie zadano ankietowanym sprzedawcom, miało na celu zbadanie ich świadomości dotyczącej alkoholu. Prawie połowa sprzedawców wie, że alkohol jest równie szkodliwą substancją, bez względu na to, w jakiej formie jest podawany. Jednak łącznie aż 54% z badanych nie wie, lub podejrzewa, że jest inaczej. Jest tu więc spore pole do pracy nad świadomością serwujących alkohol.

Wyk. 5.B.1. Świadomość dotycząca alkoholu

Każdy napój alkoholowy, bez względu na rodzaj, zawiera tę samą substancję. Jedyną różnicą jest jej stężenie. Mimo, że piwo zawiera mniejsze stężenie alkoholu niż wódka to należy pamiętać, iż nadal jest to ta sama substancja, która ma taki sam wpływ na organizm człowieka. Większa ilość alkoholu zawarta w wódce powoduje tylko szybsze wprowadzenie się w stan upojenia alkoholowego niż ilość alkoholu zawarta w winie lub piwie, ale bez względu na rodzaj alkoholu należy pamiętać, iż jego nadmierne spożycie jest niebezpieczne i może prowadzić do uzależnienia.

Drugie pytanie, jakie zadane zostało sprzedawcom dotyczyło tego, jak postrzegane jest przez nich spożywanie alkoholu w punktach sprzedaży.

77% spośród ankietowanych nie zgadza się na spożywanie jakichkolwiek napojów alkoholowych w miejscach, w których prowadzona jest ich sprzedaż. Jednak zdanie sprzedawców jest w tym przypadku niejednoznaczne, ponieważ 23% nie zgadza się na picie alkoholu w sklepie.

Wyk. 5.B.2. Spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży

W nawiązaniu do poprzedniego pytania i udzielonych na nie odpowiedzi, zapytaliśmy sprzedawców, jak często zdarza się spożywanie alkoholu przez klientów na terenie ich sklepów.

23% stwierdziło, że taka sytuacja ma miejsce raz w miesiącu lub codziennie. Kolejnych 15% zauważa ten problem raz w tygodniu. Większość jednak zaznacza, że takie sytuacje w ogóle im się nie przytrafiają.

Wyk. 5.B.3. Częstotliwość spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży

Kolejne pytanie, na które odpowiedzieli sprzedawcy dotyczyło osób spożywających alkohol. Zapytaliśmy, czy według nich takie osoby stanowią jakiegokolwiek zagrożenie dla innych ludzi. 15% sprzedawców odpowiedziało, że takie osoby w jakiś sposób zagrażają innym w ich otoczeniu. Tyleż samo nie widzi żadnego zagrożenia ze strony osób będących pod wpływem alkoholu. Zastanawiającym jest natomiast, że większość (69%) nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 5.B.4. Osoby spożywające alkohol jako zagrożenie

Alkohol często wzmaga agresywne zachowania, jest powodem awantur, wyzwisk, czy też aktów wandalizmu, dlatego też zapytaliśmy sprzedawców, czy w ciągu ostatnich miesięcy miało miejsce jakieś nieprzyjemne zdarzenie, związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie ich lokalu.

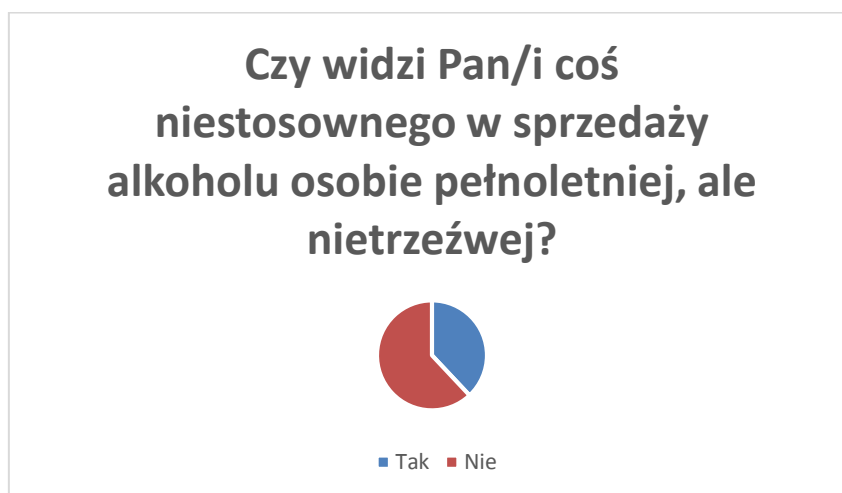
23% sprzedawców miało w ostatnich miesiącach takie nieprzyjemne doświadczenie związane z handlem alkoholem. Możemy więc zaznaczyć, że takie incydenty mają miejsce i nie są całkiem marginalnym zjawiskiem.

Wyk. 5.B.5. Wydarzenia związane z alkoholem w obrębie sklepu

Osoby będące pod wpływem alkoholu często zachowują się nieracjonalnie, a agresja nie jest ich jedynym problemem, którego nie potrafią kontrolować. Na przykład pomimo znacznego już upojenia alkoholowego wciąż chcą sięgać po alkohol. Często też zdarza się, że są w stanie wydać na niego ostatnie pieniądze. Osoby, które są już wyraźnie nietrzeźwe, wydają się być łakomym kąskiem dla sklepów, których celem jest przecież zysk.

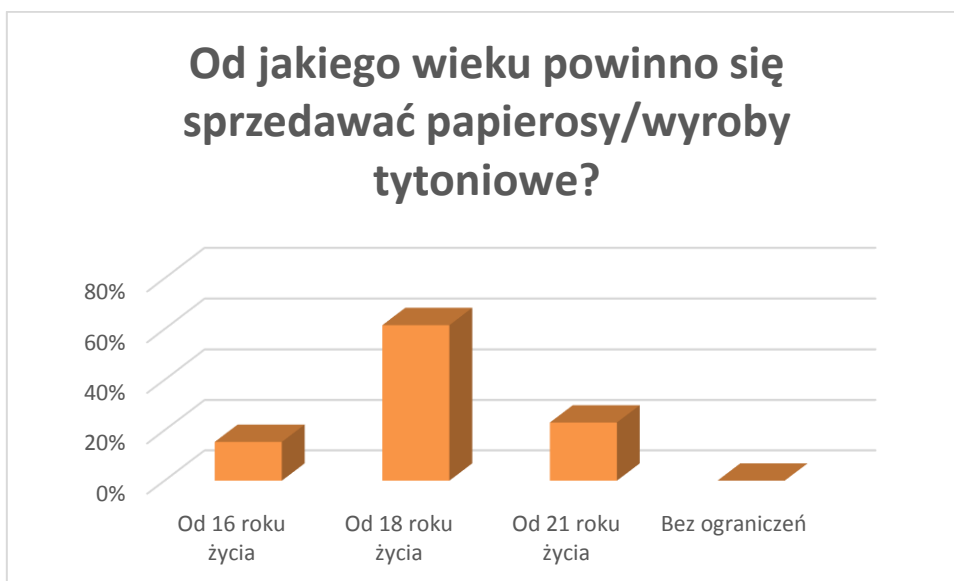
W związku z powyższym zainteresowaliśmy się również opinią sprzedawców na temat sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Chcieliśmy sprawdzić, jaki jest ich osobisty stosunek wobec takich sytuacji. **Tylko dla 38% sprzedawców alkoholu miasta Kłodzko sprzedaż tego typu napojów osobie nietrzeźwej jest niestosowna.** Więcej niż połowa (62%) nie widzi w tym nic złego.

Wyk. 5.B.6. Sprzedaż alkoholu nietrzeźwym

Następnie zapytaliśmy sprzedawców, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się **sprzedawać papierosy, oraz wyroby tytoniowe**.

Na to pytanie **62% sprzedawców odpowiedziało, że produkty te powinny być sprzedawane od 18. roku życia**. 23% uważa, że papierosy oraz wyroby tytoniowe powinny być dostępne od 21. roku życia, a 15% sądzi, iż powinny być dostępne już od skończenia 16 lat. Natomiast nikt nie sądzi, że powinna to być kwestia wolna od ograniczeń lub, że granica wieku powinna być przesunięta wcześniej.

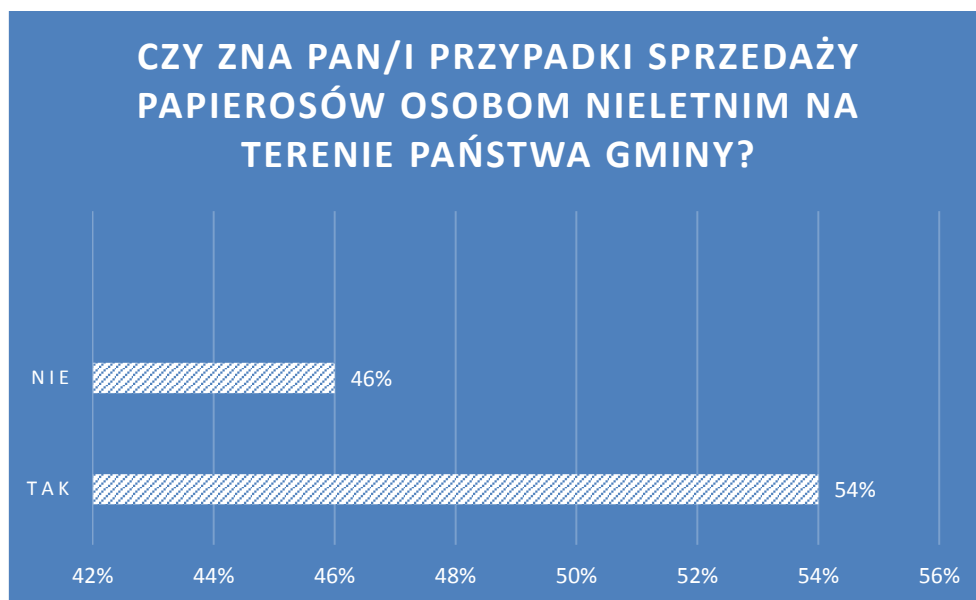
Wyk. 5.B.7. Sprzedaż wyrobów tytoniowych a wiek

Kolejne pytanie, jakie znalazło się w ankiecie wypełnianej przez sprzedawców, to pytanie dotyczące tego, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się **sprzedawać alkohol**. Tutaj zdania okazały się być podzielone niemal po równo na zwolenników sprzedaży od 18 i 21 roku życia:

Wyk. 5.B.8. Sprzedaż alkoholu a wiek

W dalszej części ankiety przeznaczanej dla sprzedawców pytania dotyczyły sprzedaży papierosów osobom nieletnim. Sprzedawcy zostali zapytani, czy znają przypadki sprzedaży papierosów właśnie takim osobom. **54% badanej grupy sprzedawców stwierdziło, że zna takie przypadki.** Wcześniejsze deklaracje kłóć się więc z doświadczaną przez badanych praktyką.

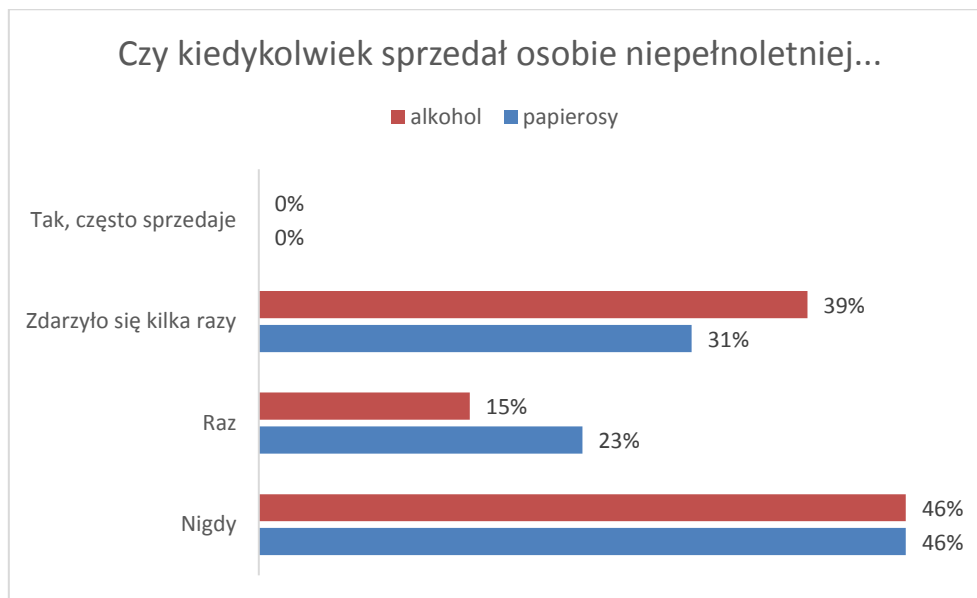
Wyk. 5.B.9. Przypadki sprzedaży papierosów nieletnim

Zapytaliśmy także o przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Tym razem wyniki okazały się bardzo podobne. Tylko trochę mniej, bo 46% sprzedawców zna takie sytuacje.

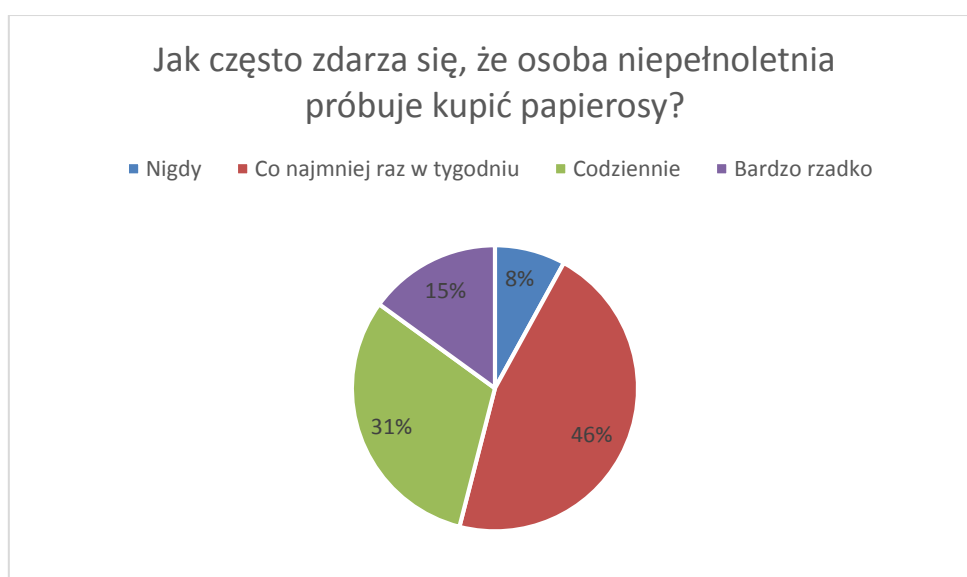
Wyk. 6.5.10. przypadki sprzedaż alkoholu nieletnim

46% sprzedawców stwierdziło, że nigdy nie sprzedało alkoholu ani papierosów osobie niepełnoletniej. Widać jednak całkiem sporą grupę, która sprzedała używki osobie niepełnoletniej raz lub kilka razy. Warto mieć na uwadze fakt, iż wielu sprzedawców często nie przyznaje się do sprzedaży używek nieletnim, ponieważ boją się konsekwencji płynących z takiego zachowania.

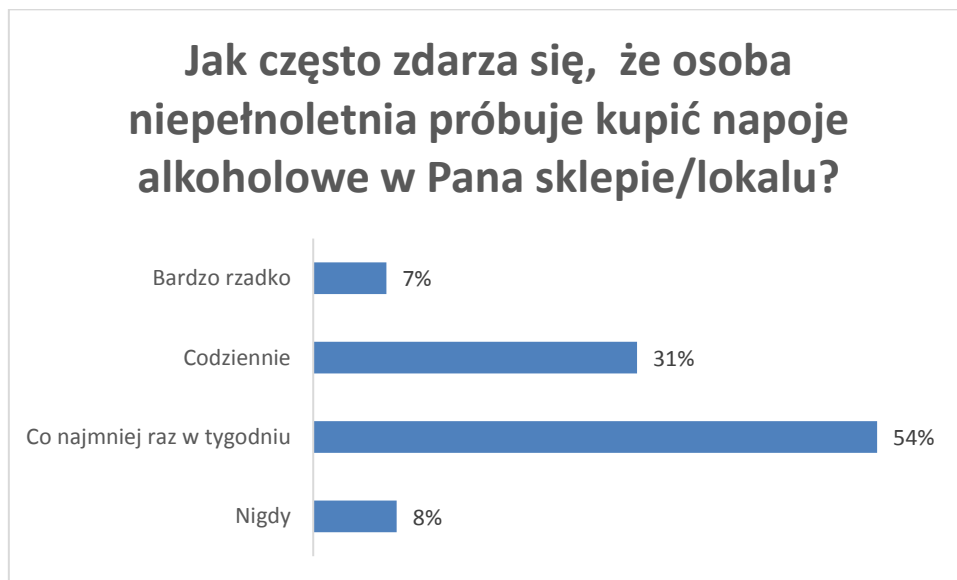
Wyk.5.B.11. Sprzedaż papierosów i alkoholu osobom nieletnim

Zainteresowaliśmy się również kwestią, jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić papierosy. Na to pytanie tylko 15% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się to bardzo rzadko, a 46% sprzedawców deklaruje, że zdarza się to co najmniej raz w tygodniu. Zdaje się, że osoby niepełnoletnie nabywają w sklepach papierosy i być może nie jest to rzadkie zjawisko.

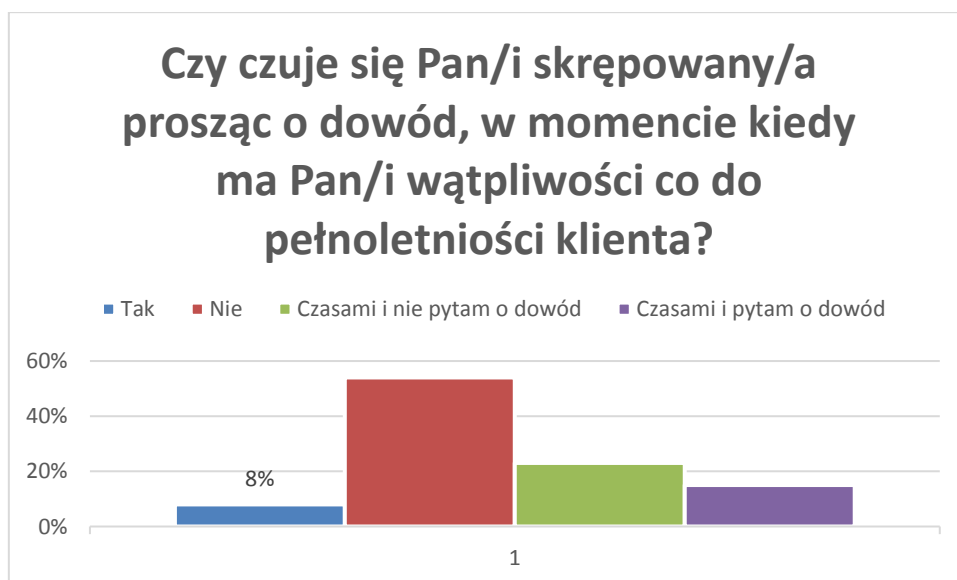
Wyk. 5.B.12. Próby zakupu papierosów przez nieletnich

Kolejne pytanie brzmiało bardzo podobnie, ale dotyczyło próby zakupu przez osoby niepełnoletnie alkoholu. **Aż 54% z nich ma z taką sytuacją do czynienia przynajmniej raz w tygodniu.** A tylko 8% nie miała takiej sytuacji nigdy. Każę to zastanowić się nad powszechnością prób młodzieży w zakupieniu alkoholu.

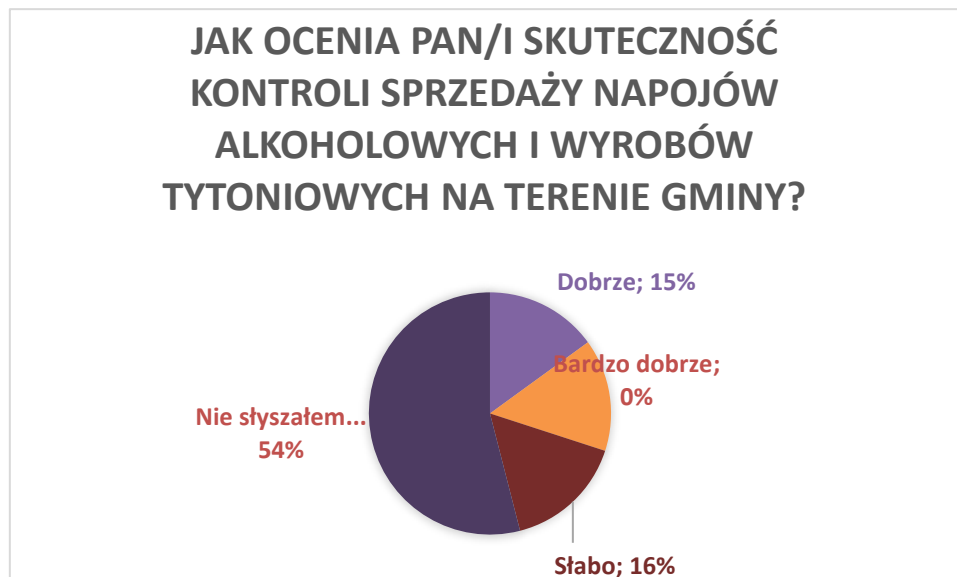
Wyk. 5.B.13. Próby zakupu alkoholu przez nieletnich

Dalej zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrupowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. **54% twierdzi, nie ma z tym problemu i bez skrupowania prosi o okazanie dowodu osobistego.** 23% nie sprawdza dowodu, pomimo wątpliwych sytuacji.

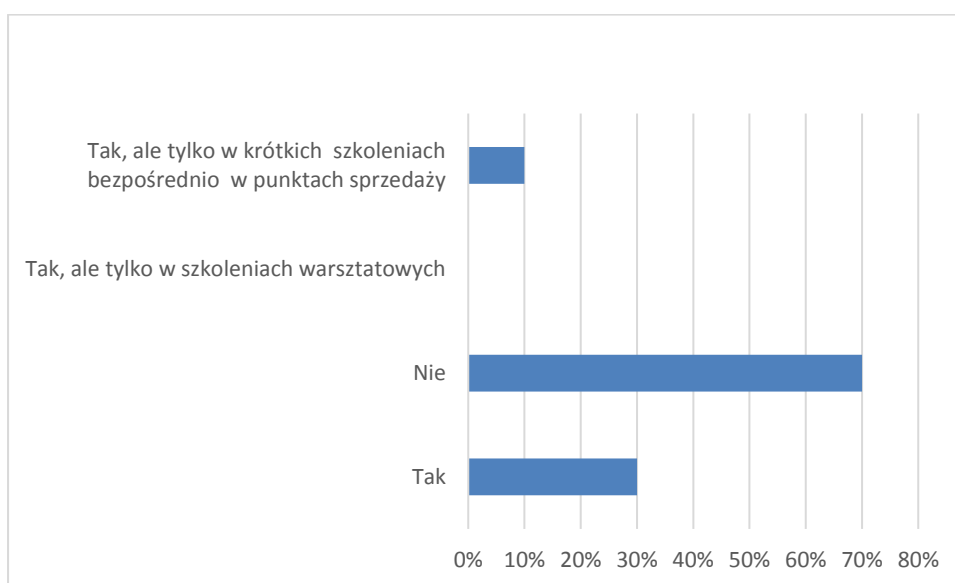
Wyk.5.B.14. Zapytania sprzedawców o dowód osobisty

Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych – 15% sprzedawców *dobrze* i *słabo* ocenia jej skuteczność. 54% sprzedawców *w ogóle nie słyszało o żadnych kontrolach*. Warto zaznaczyć, że żaden z ankietowanych nie wybrał odpowiedzi *bardzo dobrze*.

Wyk.5.B.15. Skuteczność kontroli sprzedaży napojów alkoholowych

Kolejne zagadnienie poruszone w ankiecie, to stosunek sprzedawców do szkoleń organizowanych przez Urząd Gminy. **Większość, 85% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w tego typu szkoleniach.** Pozostałe 15% twierdzi, że chce w nich uczestniczyć, ale tylko w tych krótkich bezpośrednio w punktach sprzedaży.

Wyk.5.B.16. Stosunek sprzedawców do szkoleń

Sprzedawca napojów alkoholowych, papierosów oraz wyrobów tytoniowych nie może odczuwać skrępowania w momencie, gdy ma obowiązek poprosić o dowód osobisty. Musi zdawać sobie sprawę z tego, jaka odpowiedzialność na nim ciąży, aby dobrze wypełniać swoje obowiązki. Dlatego tak ważne są regularne szkolenia dla sprzedawców, nawet jeśli sami nie odczuwają takiej potrzeby. Należy uświadomić sprzedawców, że prośba o okazanie dowodu osobistego to nie tylko ich prawo, ale także obowiązek, którego niewypełnianie może ponieść za sobą ogromne konsekwencje. W niektórych krajach wskazane jest stosowanie wieku widełkowego (np. +5 lat) i zalecane jest sprawdzanie wszystkich osób, które wyglądają nie tylko na mniej niż 18 lat, ale również tych, którzy według sprzedawców mogliby mieć nawet 23 lata.

C. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując badanie sprzedawców należy stwierdzić, że:

- 46% sprzedawców, odpowiedziało, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest równie szkodliwy, jak ten zawarty w wódce. **Jednak pozostałe 54% (ponad połowa) nie wie tego, albo ma wątpliwości.**
- 100% ankietowanych nie zgadza się na spożywanie w punktach sprzedaży, ale 61% sprzedawców stwierdziło, że zdarza się to incydentalnie 23% prawie codziennie).
- 69% sprzedawców nie ma zdania, czy osoby spożywające alkohol w jakiś sposób zagrażają innym osobom w ich otoczeniu.
- Tylko 38% sprzedawców uważa za niestosowne sprzedaż alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej.
- 62% sprzedawców odpowiedziało, że papierosy powinny być sprzedawane od 18 roku życia. 54% sprzedawców zna przypadki sprzedaży papierosów nieletnim. Część przyznaje się również do takiej praktyki osobiście.
- 46% badanych sprzedawców pozostawiłoby minimalny wiek sprzedaży alkoholu na 18 lat. Tyle samo też proponuje zwiększenie go do 21 roku życia.
- 46% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się średnio raz w tygodniu, by osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy, a 31% zauważa takie sytuacje codziennie.
- 92% sprzedawców kiedykolwiek spotkało się z sytuacją próby zakupu alkoholu przez nieletniego! Z czego 54% raz w tygodniu.
- Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych – tylko 15% ocenia dobrze jej skuteczność. Tyle samo (15%) sprzedawców chętnie weźmie udział w szkoleniu dotyczącym sprzedaży alkoholu, lecz tylko bezpośrednio w punkcie sprzedaży.

Zalecenia dla miasta Kłodzko:

- Sprzedawcy napojów alkoholowych powinni przechodzić systematyczne szkolenia, które dają odpowiednie rezultaty.
- Należy pouczać sprzedawców odnośnie tego, jakie są ich prawa i obowiązki. Powinni oni wiedzieć o tym, jak wygląda sprzedaż napojów alkoholowych w świetle aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Muszą również mieć świadomość tego, jakie konsekwencje mogą ponieść osoby sprzedające alkohol osobom nieletnim.
- Powinno się położyć większy nacisk na wypracowanie w sprzedawcach umiejętności asertywnej odmowy podczas próby zakupu alkoholu przez osobę nieletnią.

5. Młodzież

Created by Matthew DeBenedictis
from Noun Project

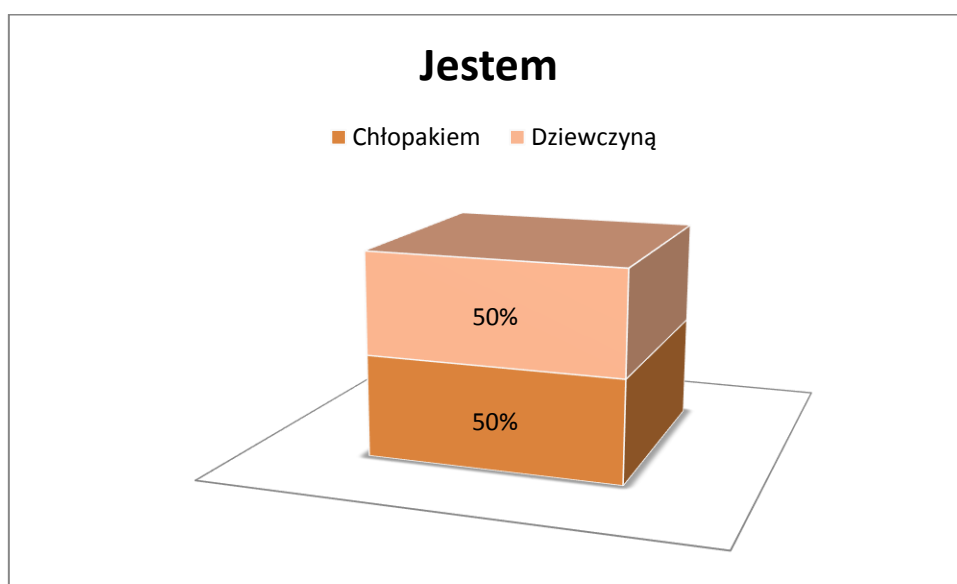
Podstawowym celem ankiety, która została przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z miasta Kłodzko była analiza określonych problemów społecznych, do których należy:

- używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze),
- zagrożenia płynące z użytkowania komputera i Internetu (cyberprzemoc),
- problemy związane z przemocą i agresją w środowisku szkolnym oraz domowym.

A. Opis badanej próby

W ramach diagnozy poddano badaniu młodzież uczącą się w placówkach oświatowych znajdujących się w mieście Kłodzko. **Anonimowe ankiety wypełniło 217 uczniów.**

Pierwsze pytania, jakie zadano badanej młodzieży mało na celu lepsze scharakteryzowanie badanej populacji.

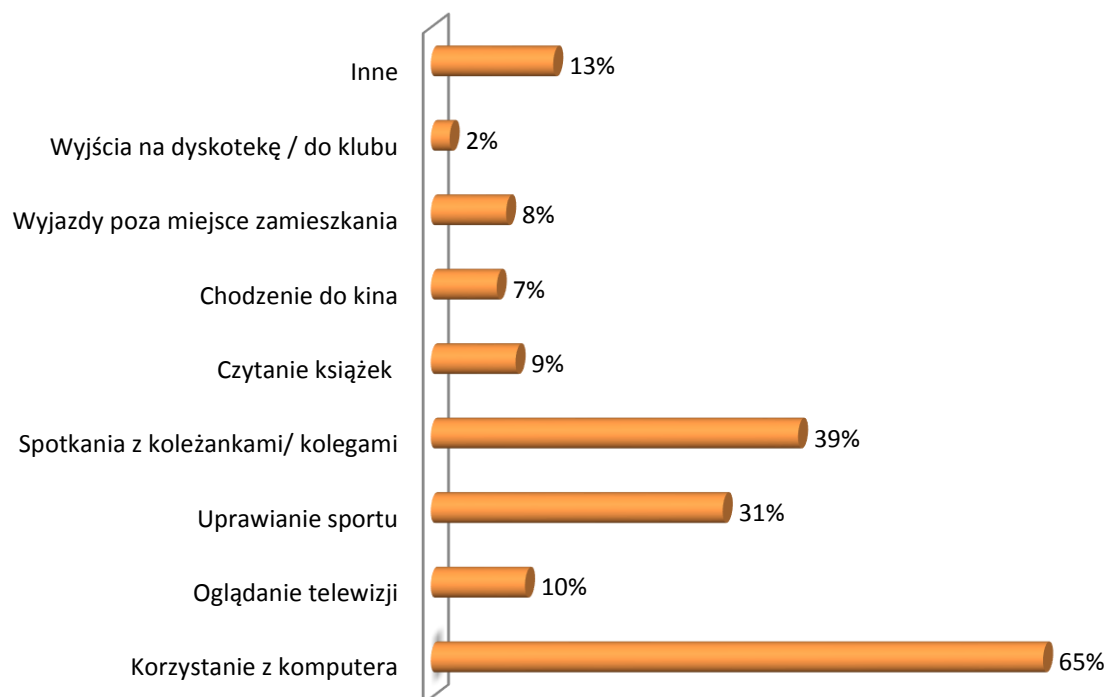

Wyk. 6.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

Z pytania o płeć wynika, iż ankietę wypełniło tyle samo chłopców, co dziewcząt.

Kolejna część ankiety dotyczyła preferowanych sposobów spędzania wolnego czasu a także postrzegania środowiska w jakim żyją i uczą się respondenci.

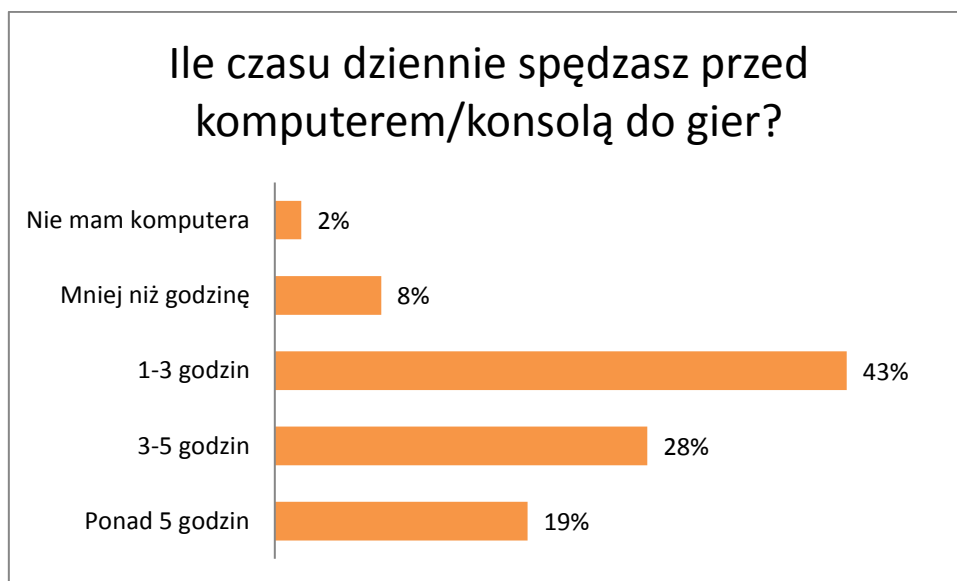
Ulubiona forma spędzania wolnego czasu.

Wyk. 6.A.2. Ulubiona forma spędzania wolnego czasu

Wśród dzieci uczących się w szkołach w Kłodzku zdecydowanie **preferowanym sposobem spędzania wolnego czasu jest korzystanie z komputera**. Taką formę rozrywki wybiera aż 65% ankietowanych. **Spotkania z koleżankami/kolegami** w wolnym czasie znajdują się na drugiej pozycji (**39%**). Uczniowie często wybierają też **sport (31%)**.

Wskazywane przez młodzież formy aktywności wydają się zrównoważone, jednak tak **częste wskazywanie na korzystanie z komputera, jako ulubionej formy spędzania wolnego czasu może być nieco niepokojące**. Komputery, tablety i funkcjonowanie młodzieży w sieci jest tematem dalszej części ankiety. Na początku spytaliśmy uczniów, ile czasu każdego dnia spędzają przed takimi urządzeniami jak komputer czy tablet.

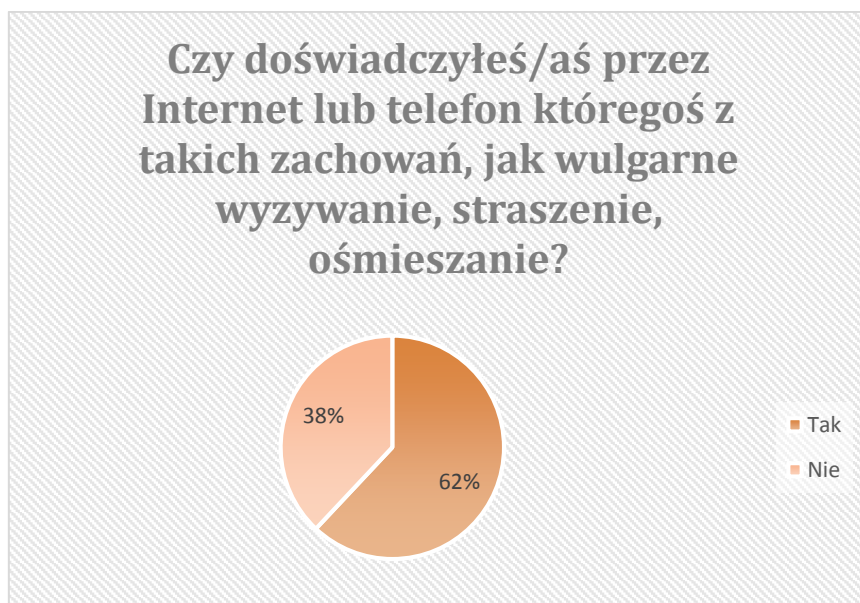

Wyk. 6.A.3. Ilość czasu spędzanego przy komputerze

Okazuje się, że najczęściej są to od 1 do 3 godzin dziennie – 43%. Warto zauważyć, że nieco odbiega to od odpowiedzi dorosłych mieszkańców gminy (32%). Powyżej 3 godzin, ale mniej niż 5, korzysta z komputera 28% uczniów objętych badaniem. Ponad 5 godzin spędza przed komputerem 19% badanych uczniów szkół podstawowych.

Tak długi czas spędzony przed komputerem czy z tabletem w ręku jest zjawiskiem niepokojącym nawet, jeśli przyznaje się do niego tylko część badanych. Może być zwiastunem początków uzależnień, które są bardzo trudne w leczeniu. Dlatego **ważna jest profilaktyka i zachęcanie młodzieży do rozwijania raczej zdolności społecznych w świecie realnym niż w wirtualnym.**

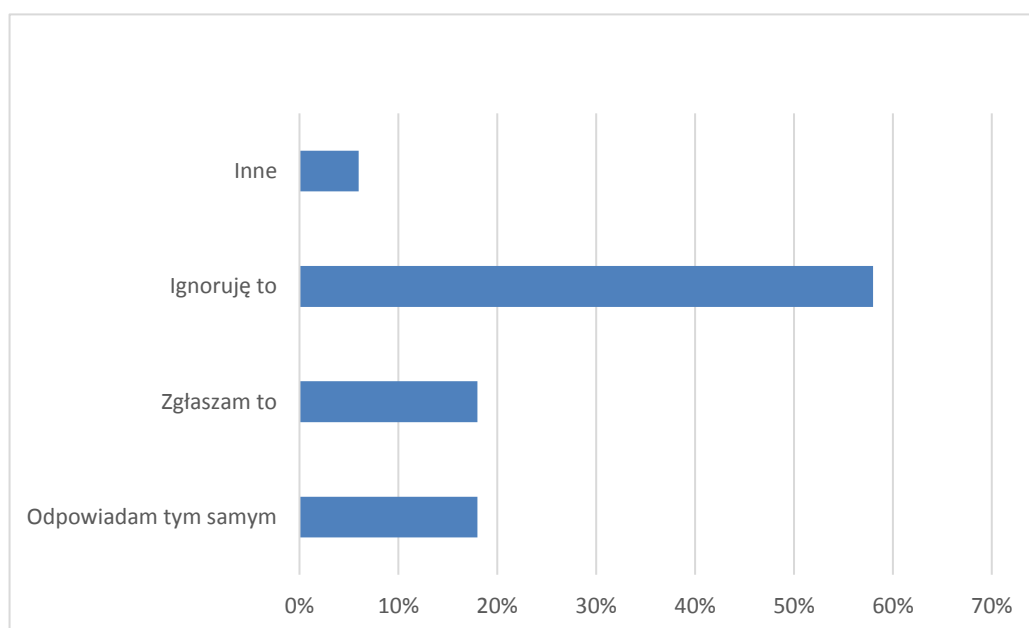
Takie zapomnienie o rzeczywistości, a także poczucie anonimowości w Internecie powodują bardzo często brak przestrzegania zasad, lekceważenie norm społecznych oraz dopuszczanie się zachowań, na jakie w realnym świecie większość nastolatków by sobie nie pozwoliła. Nie chodzi tu tylko o dostęp do pornografii, który dla większości rodziców wydaje się być największym zagrożeniem płynącym z sieci, ale o przemoc. **Przemoc w Internecie, pomimo iż ma charakter wirtualny, ma niestety jak najbardziej rzeczywiste skutki.** Internetowi „hejterzy” często nawet nie zdają sobie sprawy jak wielką krzywdę mogą komuś wyrządzić. Zjawisko cyberprzemocy istnieje i jest przedmiotem kolejnego pytania skierowanego do młodzieży.

Wyk. 6.A.4. Cyberprzemoc

Wśród uczniów, którzy brali udział w badaniu ankietowym większość z nich doświadczyła takich zjawisk jak wyzywanie, straszenie czy ośmieszanie, za pomocą Internetu czy telefonu. Skala zjawiska jest więc spora i **należałoby podjąć stosowne działania a przede wszystkim uświadamiać młodzież, że przemoc w sieci w dalszym ciągu jest przemocą i czasem może być tragiczna w skutkach**. Z pewnością należy podjąć działania, mające przygotować młodych ludzi do radzenia sobie także z tego typu wyzwaniem.

Zapytaliśmy następnie uczniów, jak zazwyczaj reagują jako świadkowie przemocy w sieci:

Wyk. 6.A.5. Reakcja na przemoc

Zdecydowana większość młodzieży, ignoruje to zjawisko – 58% nie odpowiada na takie zachowania. Natomiast **tylko 18% je zgłasza** – jest tu duże pole do nauczenia młodzieży, jak radzić sobie z przemocą w Internecie: gdzie prosić o pomoc, w jaki sposób robić to skutecznie. 26% młodzieży wchodzi w konflikt z „hejterami”, odpowiadając tym samym tonem, którym została zaatakowana.

B. Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców miasta

Created by Asher Orpani
from Noun Project

Kolejnym problemem społecznym, który znalazł się w badaniu diagnozującym zagrożenia społeczne na terenie miasta Kłodzko była kwestia **przemocy szkolnej oraz domowej**. Proces przemocy domowej i proces przemocy rówieśniczej to jest to samo zjawisko, ten sam proces z identycznymi mechanizmami wewnętrznymi i o podobnym przebiegu, chociaż nieco inne zachowania uczestników tego procesu będziemy obserwować w szkole, a inne w domu.

Przemoc to złożony i skomplikowany proces interakcji psychologicznych pomiędzy osobami, których funkcjonowanie bardziej określa nabyty w tym procesie zespół zachowań (tzw. role) niż ich indywidualne cechy. Proces ten, z natury długotrwały, jest czymś, czego w bezpośredniej obserwacji nie zauważamy. Obserwując jednak zachowania osób w nim uczestniczących i odnosząc te zachowania oraz powtarzające się wydarzenia do wiedzy o tym zjawisku, możemy stwierdzić, czy pojawiają się jego charakterystyczne cechy.

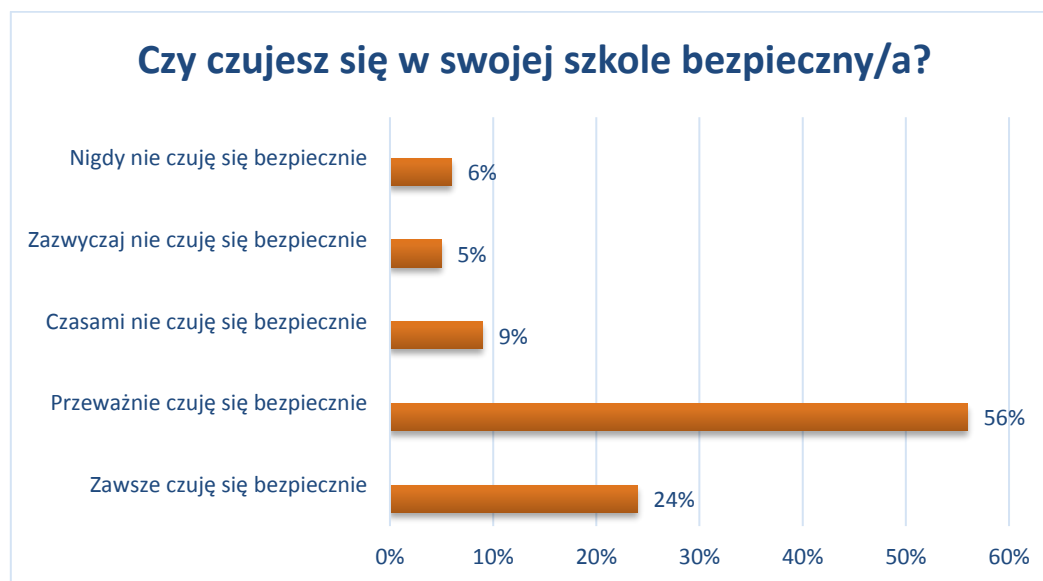
Warunki sprzyjające powstawaniu procesu przemocy:

- Gdy pewna ilość osób przebywa ze sobą przez dłuższy czas i jest niejako „skazana na siebie” oraz wtedy, gdy występuje wyodrębnienie tej grupy z szerszego otoczenia społecznego.
- Występują dysproporcje pomiędzy osobami lub grupami – pod jednym dachem przebywają więc osoby i grupy silniejsze, bardziej „wpływowe” oraz te słabsze, nieskore do agresji albo przestrzegające norm zachowania wykluczających agresję wobec innych osób.
- W relacjach pomiędzy jednostkami i grupami pojawia się dużo zachowań agresywnych, zarówno tych fizycznych, jak i werbalnych.
- Normy w grupie są „złe”, czyli wtedy, kiedy rzeczywiste normy grupowe dopuszczają i uznają za „normalne” używanie siły fizycznej i innych rodzajów przewagi wobec osób słabszych fizycznie i/lub mniej zaradnych psychicznie.

Zarówno rodzina, jak i klasa czy szkoła z natury rzeczy spełniają część tych warunków.

Przemoc, czy ta doświadczana w domu w relacjach z bliskimi, czy w środowisku rówieśniczym, to jeden z czynników w największym stopniu niszczących poczucie bezpieczeństwa i negatywnie wpływającym na samoocenę i rozwój młodego człowieka. Występowanie tego zjawiska oraz jego skala ma bardzo duże znaczenie dla kształtowania się osobowości młodych ludzi i może mieć negatywny wpływ na ich osiągnięcia życiowe. Dlatego też wszelkie sygnały o zachwianiu poczucia bezpieczeństwa, szczególnie w placówkach edukacyjno-wychowawczych powinny budzić czujność.

Zapytaliśmy ankietowanych, jak oceniają **poczucie bezpieczeństwa w swoich szkołach**.

Wyk. 6.B.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole

Z przeprowadzonego badania wynika, iż uczniowie czują się w szkołach raczej bezpiecznie. Zawsze i przeważnie bezpiecznie w szkole czuje się 80% badanych. **Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje łącznie 20% ankietowanych uczniów.** Szczególną uwagę zwraca 6% najmniej optymistycznych odpowiedzi, które mogą **należać do młodzieży, która jest w szkole regularnie prześladowana** przez innych uczniów.

Nauczyciele powinni zwrócić szczególną uwagę na relacje, jakie panują między uczniami w klasach oraz przyglądać się ich zachowaniu na przerwach. **Młodzież prześladowana bardzo często wstydi się tego, że jest obiektem kpin i nie prosi nikogo o pomoc w rozwiązaniu tego problemu.** Uczniowie tłumią w sobie emocje i starają się sami poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Tacy uczniowie często odczuwają strach przed pójściem do szkoły i czują się w niej niekomfortowo. Ich zachowanie w szkole różni się od zachowania innych uczniów, dlatego nauczyciele powinni otoczyć taką młodzież szczególną troską i uwagą, aby pomóc im załagodzić sytuację. Dodatkowo należy też rozmawiać z młodzieżą szkolną, by uczulić ich na odmienność innych ludzi i nauczyć bycia tolerancyjnym.

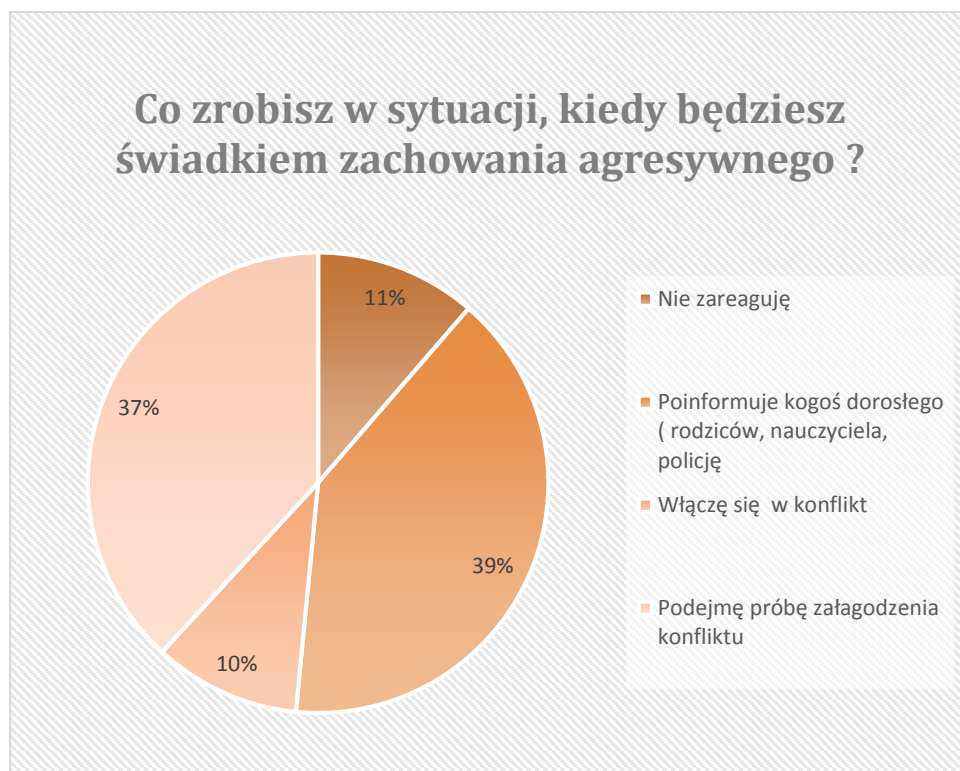
Kolejne pytanie dotyczyło **osobistych doświadczeń uczniów z przemocą w szkole** w jej różnorodnych możliwych formach.

jedna odpowiedź	a) Tak, wiele razy	b) Tak, kilka razy	c) Tak, ale tylko raz	d) Nie	Odpowiedzi
zostałeś wykluczony, odrzucony przez innych uczniów	20 (10%)	43 (21%)	32 (15%)	112 (54%)	207
w szkole ukradziono Ci pieniądze lub jakiś przedmiot	8 (4%)	13 (6%)	32 (16%)	148 (74%)	201
otrzymałeś obraźliwego SMS-a lub e-maila od któregoś z uczniów z Twojej szkoły	11 (5%)	23 (11%)	19 (9%)	151 (74%)	204
ktoś z uczniów Twojej szkoły opublikował w internecie informacje o Tobie lub zdjęcia / filmy z Twoim udziałem, których nie chciałeś ujawnić	7 (3%)	13 (6%)	16 (8%)	169 (82%)	205
uderzył Cię lub pobił który(a)s z kolegów(koleżanek) z klasy lub uczeń innej klasy	18 (9%)	21 (10%)	28 (14%)	139 (67%)	206
ktoś z uczniów Twojej szkoły zmuszał Cię do fundowania sobie za Twoje pieniądze papierosów, piwa lub innych rzeczy	4 (2%)	2 (1%)	2 (1%)	197 (96%)	205
ktoś z Twojej szkoły napastował cię w szkole seksualnie (np. próbował Cię dotykać, rozebrać)	1 (0%)	5 (2%)	3 (1%)	197 (96%)	206
ktoś z uczniów Twojej szkoły zabrał Ci pieniądze lub przedmiot używając siły lub grożąc jej użyciem	2 (1%)	4 (2%)	6 (3%)	192 (94%)	204
ktoś z rówieśników zmusił Cię do robienia czegoś, czego nie chciałeś/aś?	7 (3%)	16 (8%)	32 (16%)	149 (73%)	204

Wyk. 6.B.2. Przemoc w szkole

Wyniki wskazują na to, że w szkole stosunkowo rzadko dochodzi do aktów przemocy. Natomiast najczęstsze jej formy to: **wykluczenie** (wiele i kilka razy doświadczyło go ok. 31% młodzieży) w mniejszym stopniu **otrzymanie obraźliwej wiadomości (sms, e-mail)**, **kradzież** oraz **pobicie**. Wydaje się więc, że głównym problemem jest ten związany z budowaniem relacji, szacunkiem i tolerancją między uczniami.

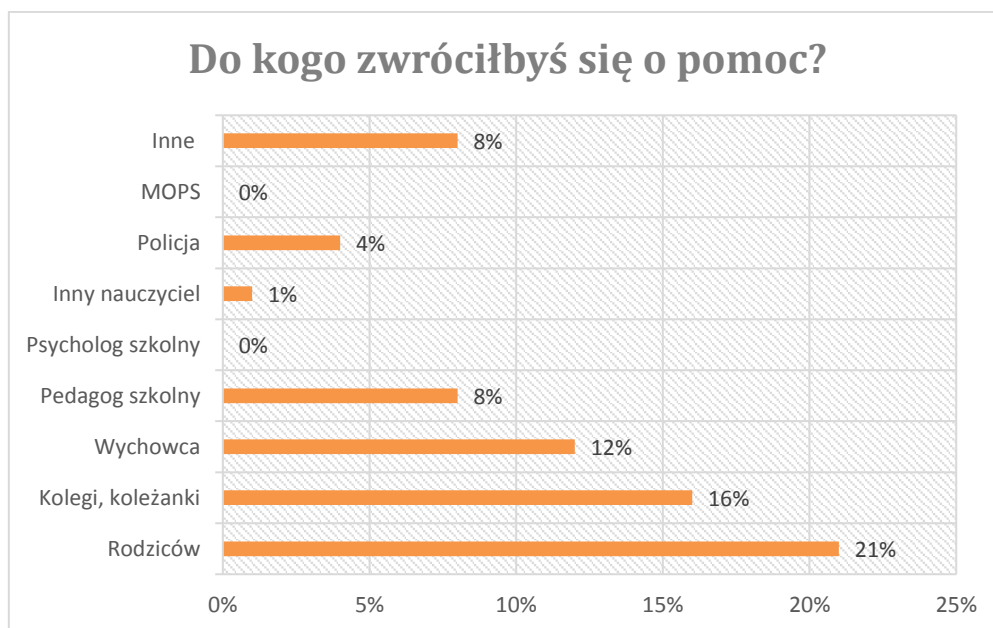
Następnie zapytaliśmy ankietowanych, w jaki sposób **zachowują się, będąc świadkiem przemocy**, czy agresywnego zachowania w szkole.

Wyk. 6.B.5. Reakcje na przemoc

10% uczniów włączy się w konflikt, jeszcze bardziej popularnym rozwiązaniem jest próba samodzielnego załagodzenia konfliktu (37% uczniów). uspokajające są natomiast pozostałe dane, w sumie aż 11% młodzieży nie zareaguje, lecz aż 39% poinformuje kogoś dorosłego. **Wydaje się ważne, aby młodzież, uczyć metod rozwiązywania konfliktów w sposób wolny od uciekania się od przemocy.**

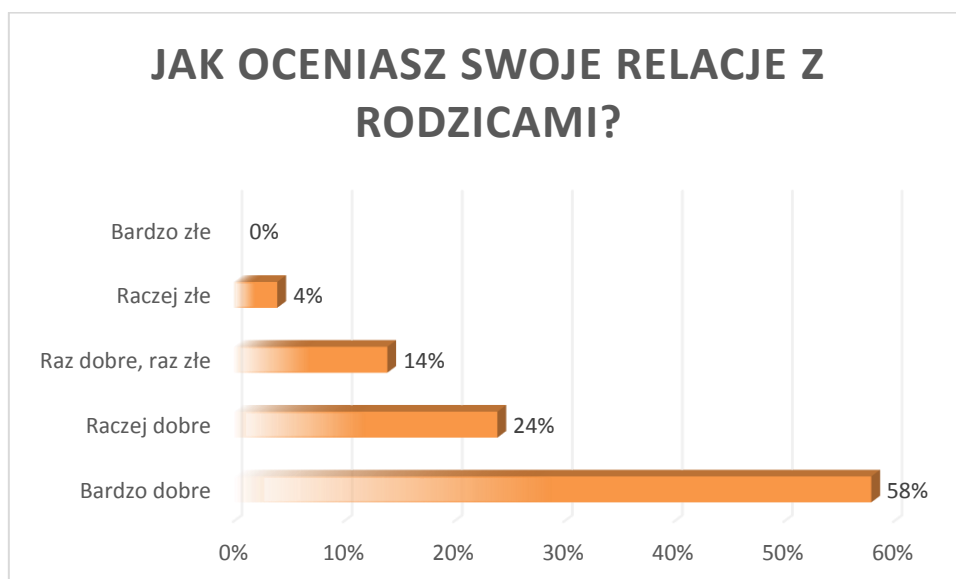
Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji w przypadku osobistego doświadczenia przemocy ze strony innych osób. Tutaj większość badanej młodzieży zwróciłaby się o pomoc do rodziców – takiej odpowiedzi udzieliło aż 51% uczniów. Na kolejnym miejscu wskazywali oni kolegów i koleżanki – 16%, dopiero za nimi plasują się wychowawcy i psycholog/pedagog szkolny (łącznie 20%). **Zdecydowana większość ankietowanych szukałaby więc pomocy u najbliższych - rodziców.** Natomiast zwraca uwagę to, że młodzież ma większe zaufanie do rodziców i siebie nawzajem niż do nauczycieli, których spotyka w szkole.

Wyk. 6.B.6. Gdzie szukać pomocy

C. Przemoc a relacje w rodzinie

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Kolejne pytanie jakie zadane zostało ankietowanym dotyczyło ich relacji z rodzicami.

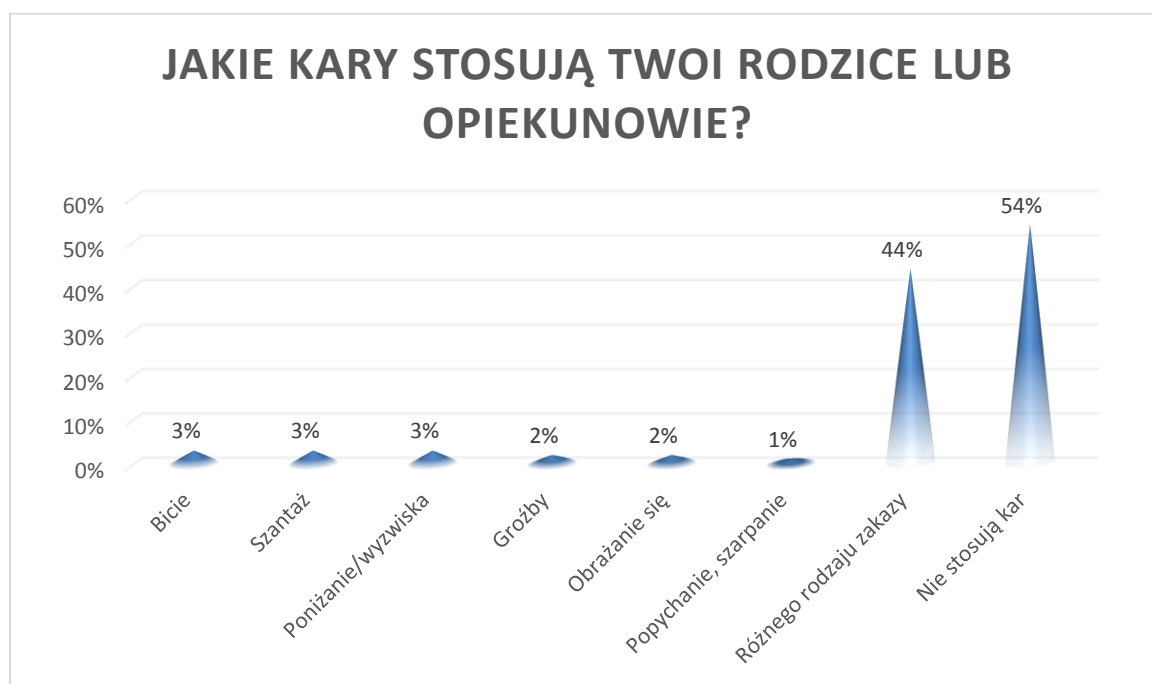

Wyk. 6.C.1. Relacje z rodzicami

Większość ankietowanych ocenia swoje relacje z rodzicami jako *bardzo dobre* oraz *raczej dobre*, w ten sposób odpowiedziało 82% uczniów.

Pozostałe 18% znajduje się w jakiś sposób w trudniejszej sytuacji rodzinnej. Natomiast cieszy to, że wyłącznie śladowe ilości odpowiedzi określają relacje z rodzicami, jako złe.

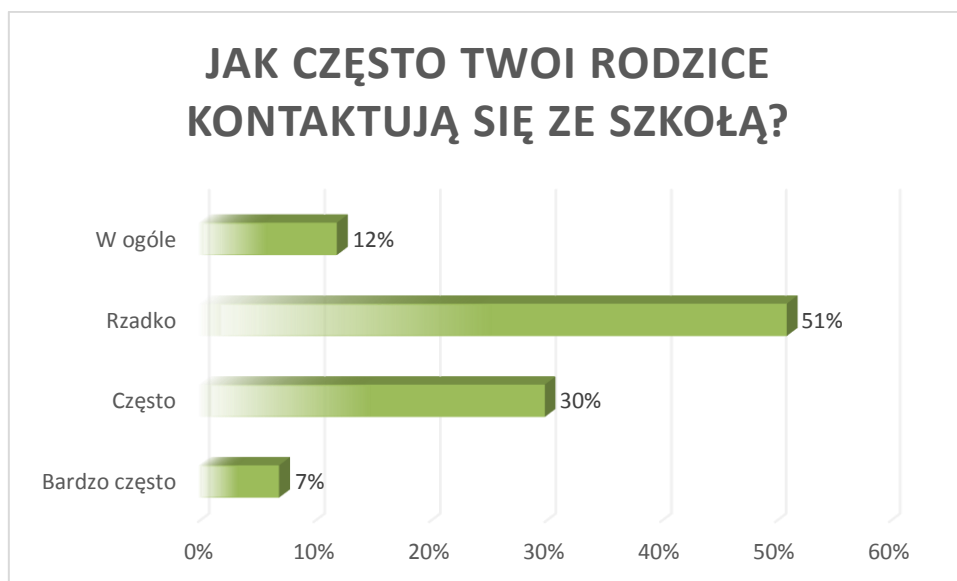
Następne pytanie wielokrotnego wyboru dotyczyło środków dyscyplinujących, jakie rodzice stosują wobec swoich dzieci.

Wyk. 6.C.4. Karanie przez rodziców

Aż 54% młodzieży nie zauważa, aby rodzice stosowali kary w ich domu, 44% wskazuje, że są to różnego rodzaju zakazy. Niemniej jednak **w przypadku przynajmniej 12% młodych mieszkańców miasta stosowane jest ponizanie lub szantaż, a 3% doświadczyło w swoim domu bicia przez rodziców.**

Młodzi ludzie spędzają w szkole bardzo dużo czasu. W pewnym sensie staje się ona ich drugim domem. We wzajemnych relacjach z rówieśnikami uczą się prawidłowych zachowań społecznych, a nauczyciele oprócz wiedzy wpajają im także zasady, jakimi powinni się kierować. Pełnią rolę wychowawcy, czasem na równi z rodzicem. Dlatego właśnie kontakty rodziców z instytucją wychowawczą, jaką jest szkoła, są takie ważne. Ich częstotliwość według uczniów ukazują poniższe wykresy.

Wyk. 6.C.5. Kontakt rodziców ze szkołą

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, iż **rodzice młodzieży uczącej się w szkołach w Kłodzku kontaktują się ze szkołą raczej rzadko**. Taką odpowiedź uzyskaliśmy od 51% uczniów. Odpowiedź „często” wskazało 30%. **Natomiast 12% młodzieży uznało, że ich rodzice nie kontaktują się ze szkołą w ogóle.**

Otrzymane wyniki pozwalają przypuszczać, że w obszarze tym można szukać pewnych powodów do niepokoju. **Kłopoty w kontaktach między szkołą a domem powinny być przyczyną bliższego zainteresowania nauczycieli.**

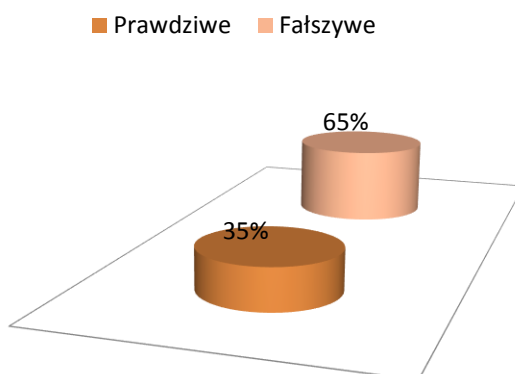
D. Alkohol a młodzi mieszkańcy miasta Kłodzko

Kolejnym blokiem tematycznym w kwestionariuszu skierowanym do młodzieży szkolnej były pytania związane z **problemem alkoholowym**. Niestety młodzi ludzie zaczynają coraz wcześniej eksperymenty w tej dziedzinie. Respondentom zadano kilka pytań sprawdzających ich świadomość i wiedzę o problemie alkoholowym. Wiedza ta jest niezbędna do przeprowadzania dalszych działań profilaktycznych w szkołach.

W pierwszym pytaniu uczniowie oceniali prawdziwość zdania „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia, w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają jedynie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania jakiegokolwiek formy napojów procentowych.

Stwierdzenie „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce” jest:

Wyk. 6.D.1. Czy alkohol to alkohol?

Uzyskane odpowiedzi wskazują na świadomość większej części młodzieży odnośnie alkoholu. 35% nie zdaje sobie sprawy, że alkohol, bez różnicy na procent jego zawartości, jest tą samą substancją, wywołującą takie same skutki.

Co interesujące, w badaniach ogólnopolskich odsetek osób uznających powyższe zdanie za prawdziwe wzrasta wraz z wiekiem. Wydaje się to być świadectwem racjonalizacji decyzji przez osoby chętnie sięgających po niskoprocentowe napoje „wyskokowe”, także w sytuacjach, gdy jest to niewskazane.

Następnie zapytano młodzież o to, ilu ich znajomych pije już alkohol.

Wyk. 6.D.2. Alkohol wśród znajomych

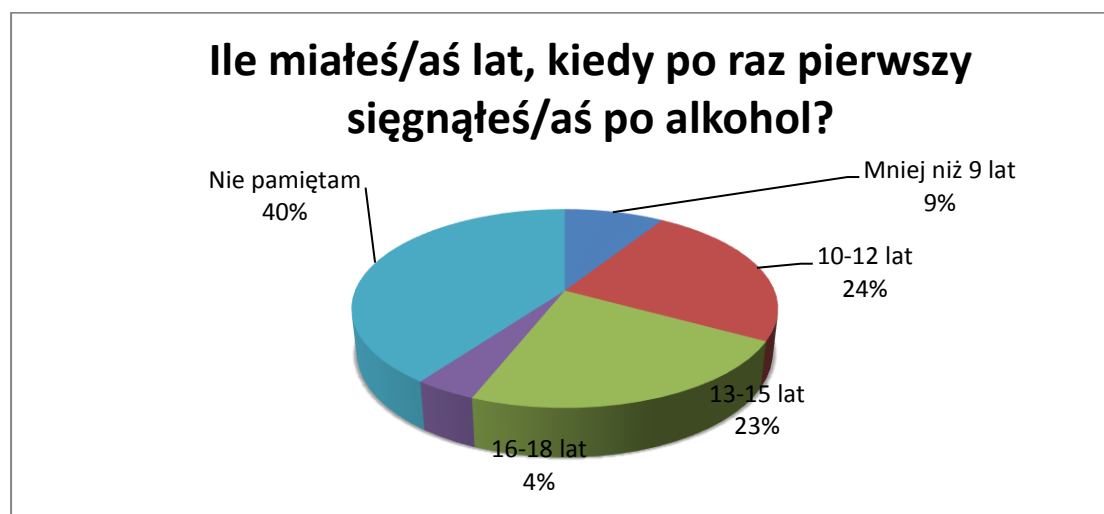
Wśród młodzieży uczącej się w szkołach w mieście 58% zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije już alkohol. Świadczy to o dużym kontakcie młodzieży z napojami alkoholowymi. Spożywanie alkoholu wśród tak młodych osób z pewnością wymaga podjęcia odpowiednich działań. Dla 18% młodzieży to połowa lub większość kolegów, co może wpływać na silną presję rówieśników na to, by również szybko zainicjować spożywanie alkoholu. Wyniki są mocno niepokojące.

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.

Wyk. 6.D.3. Osobiste doświadczenia z alkoholem

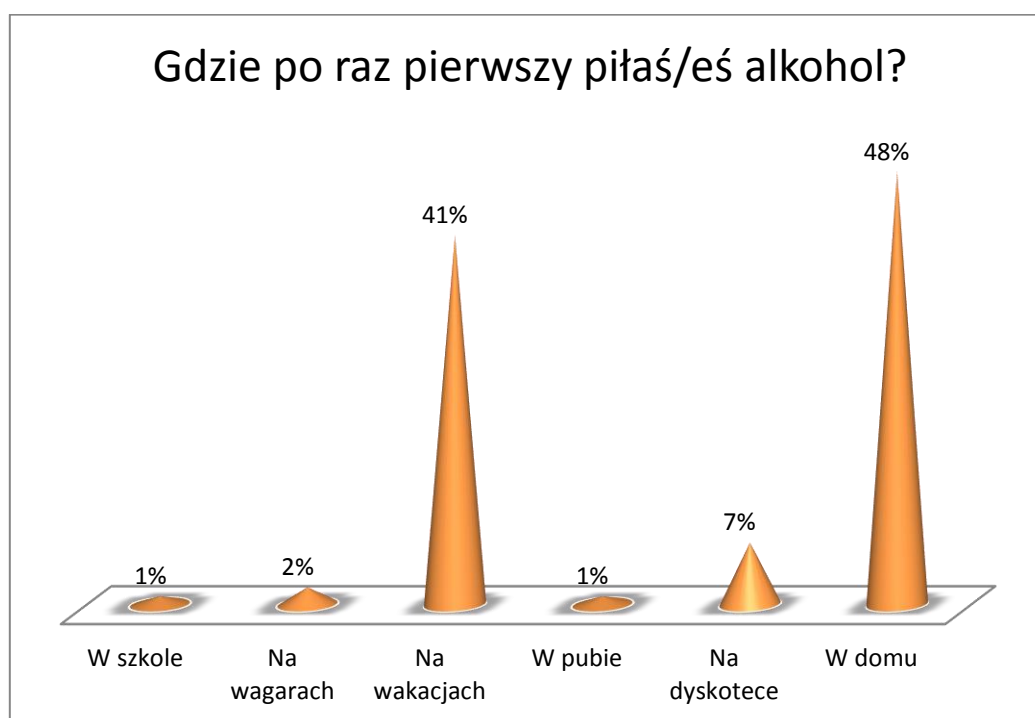
Z powyższych danych wynika, że należy podjąć działania, aby zapobiegać zbyt wczesnej inicjacji alkoholowej najmłodszych mieszkańców Kłodzka. Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy przyznali, że zdarzyło im się już pić alkohol. Zapytaliśmy bowiem badaną młodzież o wiek inicjacji alkoholowej.

Wyk. 6.D.4. Inicjacja alkoholowa

Wczesny wiek inicjacji alkoholowej jest poważnym czynnikiem ryzyka dla problemów natury zarówno zdrowotnej jak i rozwojowej młodych ludzi. **Okazuje się, że często do pierwszego zetknięcia z alkoholem dochodzi w wieku 13-15 lat.** Jest to więc przedział wiekowy, w którym szczególnie należy podjąć się profilaktyki alkoholowej.

Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród uczniów miała miejsce w domu, takiej odpowiedzi udzieliło 48% badanych uczniów. Drugim takim miejscem, a właściwie okolicznościami, są wakacje (41%). Wysuwać może wniosek, że pierwsze picie alkoholu wiąże się z czasem, kiedy kontrola rodziców jest mała, bądź wręcz przeciwnie – pod ich nadzorem. Warto pracować nad uświadomieniem rodziców nad zagrożeniami związanymi z uczeniem dzieci nawyku sięgania po alkohol.

Wyk. 6.D.5. Pierwszy kontakt młodzieży z alkoholem

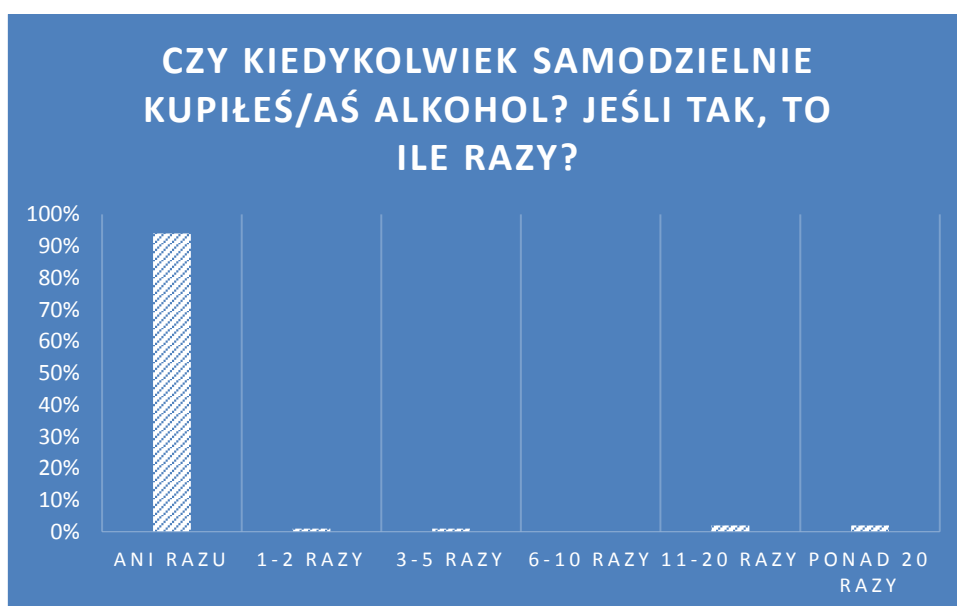
Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości picia alkoholu. **61% zaznaczyło, że nie pije już alkoholu, natomiast 27% parę razy w roku** (mogą to być np. okazje rodzinne, lampka szampana na sylwestra). Mamy jednak grupę 12% młodzieży, która pije już teraz alkohol regularnie (codziennie, kilka razy w tygodniu lub raz na tydzień).

Wyk. 6.D.7. Częstotliwość picia alkoholu

W kolejnym pytaniu doprecyzowano, że gdy uczniowie próbują już alkoholu, najczęściej jest to piwo (48%) albo wódka i wino (10%).

Ankietowanym zadano też pytanie o to, czy kupowali kiedykolwiek alkohol samodzielnie.

Wyk. 6.D.8. Samodzielne kupno alkoholu

Wyniki otrzymane w tym pytaniu rokują dobrze, ponieważ młodzieży prawie nigdy nie kupiła alkoholu samodzielnie.

E. Problem nikotynowy z perspektywy młodych mieszkańców miasta Kłodzko

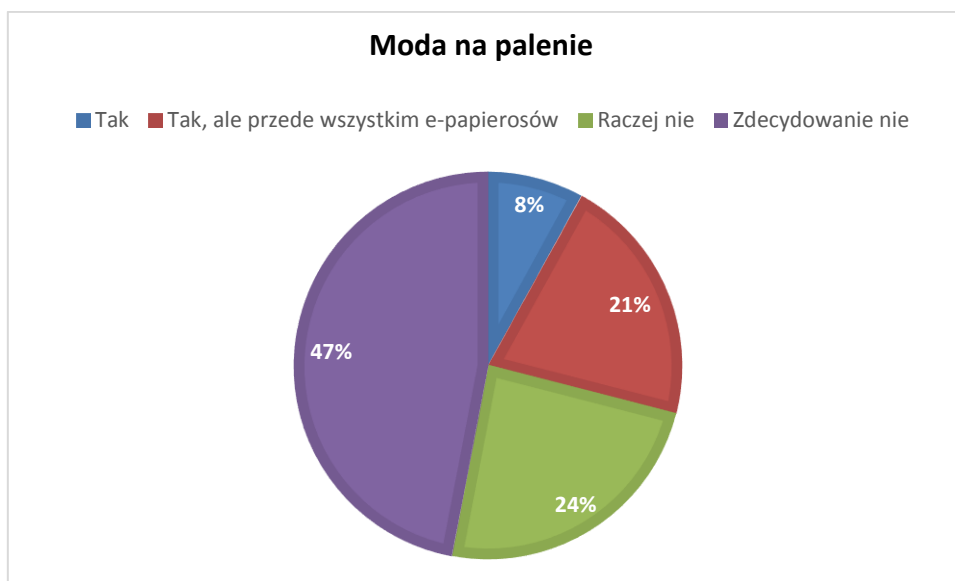

Created by chappara
from Noun Project

Mimo coraz większej świadomości oraz wiedzy na temat szkodliwości tytoniu na zdrowie i rozwój dzieci oraz młodzieży, nie zawsze jesteśmy w stanie uchronić młodych ludzi przed sięganiem po tę używkę. Paleniu papierosów w młodym wieku sprzyja wiele okoliczności, np. spotkania towarzyskie, wagary, chęć zaimponowania innym, udowadnianie na siłę swojej dorosłości, presja rówieśników.

Poznając okoliczności, w których dzieci i młodzież palą papierosy jesteśmy w stanie zapobiec zjawisku sięgania po tę używkę lub je zminimalizować. Wiemy jak ukierunkować działania profilaktyczne.

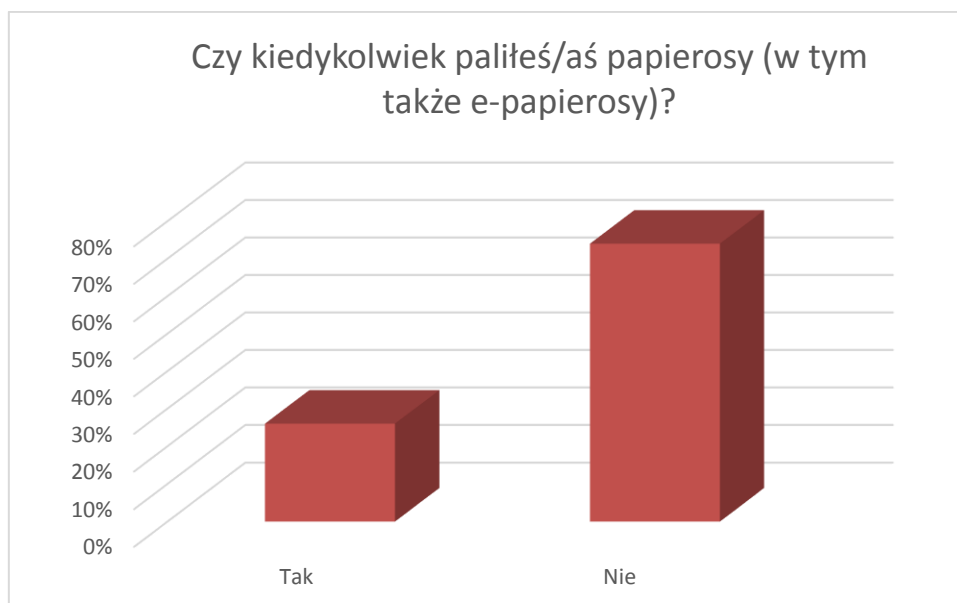
W tym celu zadaliśmy ankietowanym kilka pytań odnośnie okoliczności związanych z paleniem papierosów. Kiedyś palenie papierosów było bardzo modne, obecnie nawet wśród młodzieży nie jest wiodącym trendem. Zapytaliśmy badaną grupę o to, jak jest ich zdaniem.

Wyk. 6.E.1. Moda na palenie

W sumie 29% młodych mieszkańców miasta potwierdza, że palenie wciąż jest modne i **pozostaje wartością cenioną i mogącą służyć za element zdobywania popularności w środowisku**. Idąc za tym, 21% młodzieży uważa, że to przede wszystkim e-papierosy są modne. Jest to niepokojące zjawisko, jak wiadomo nikotyna należy bowiem do jednej z najbardziej uzależniających substancji. Przede wszystkim, kuszące dla uczniów zdają się być e-papierosy.

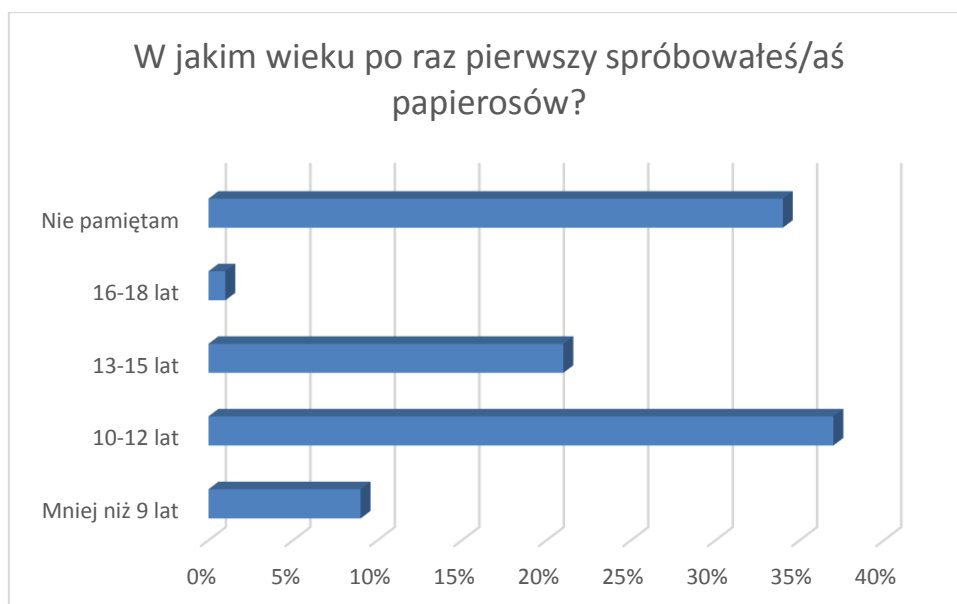
Kolejnym pytaniem było, czy ankietowana młodzież kiedykolwiek sięgnęła po wyroby tytoniowe.

Wyk. 6.E.2. Kontakt z papierosami

Okazuje się, że po papierosa sięgnęło już 26% uczniów biorących udział w badaniu. Jest to stosunkowo dużo. Choć moda na palenie zdaje się przemijać, wciąż wiele uczniów korzysta z tych używek, a przynajmniej ma z nimi kontakt.

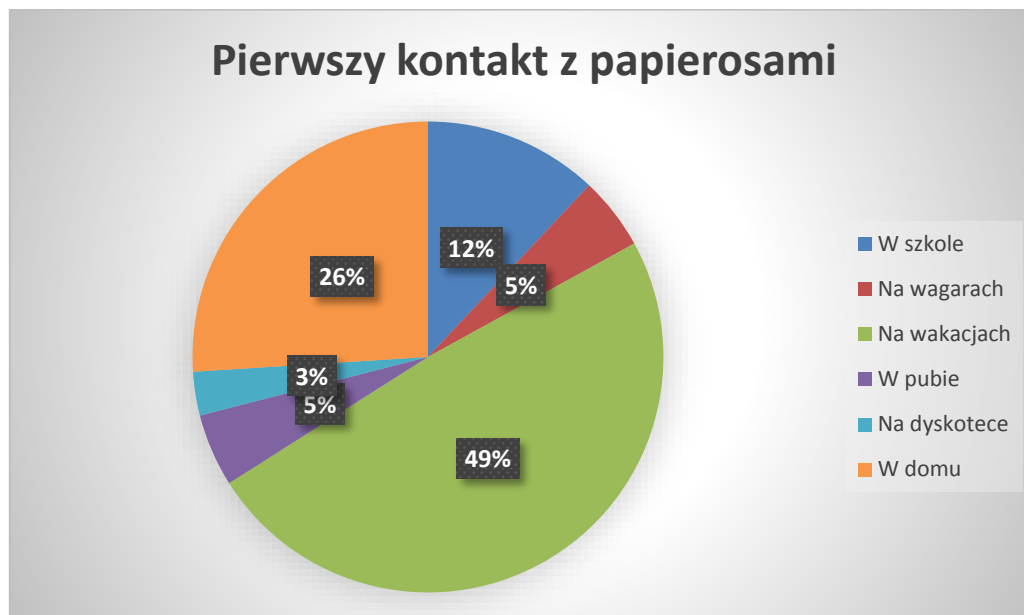
Na kolejne pytania odpowiedzi udzielały jedynie te osoby, których odpowiedź na poprzednie pytanie była twierdząca. Wyniki uczniów szkół podstawowych:

Wyk. 6.E.3. Wiek inicjacji nikotynowej

37% ankietowanych po raz pierwszy sięgnęło po papierosa w wieku 10-12 lat. 21% spróbowała ich w wieku 13-15 lat. 1% miało mniej w przedziale 16-18 lat, a 7% mniej niż 9 lat. 34% stwierdziło, iż nie pamięta, w jakim wieku pierwszy raz zapaliło papierosa.

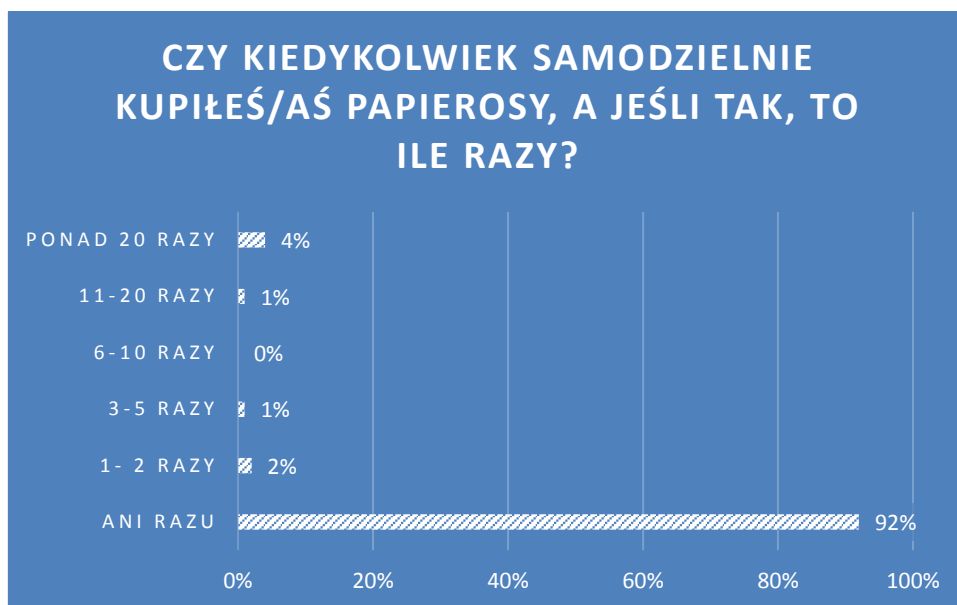
Zauważamy więc, że inicjacja nikotynowa, **ma miejsce w bardzo młodym wieku**. Należałoby więc wprowadzić programy profilaktyczne odpowiednie do wieku, już w czwartej klasie szkoły podstawowej, aby młodzież odpowiednio wcześniej dowiedziała się jakie szkodliwe dla zdrowia konsekwencje niesie za sobą palenie. W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o wskazanie sytuacji, w jakiej mieli oni swój pierwszy kontakt z wyrobami nikotynowymi.

Wyk. 6.E.4. Kontekst sytuacyjny inicjacji nikotynowej

Większość młodzieży przyznała, że pierwszy kontakt z papierosami miała zdecydowanie na wakacjach. Przyznało tak 49% badanych uczniów. Podobnie jak w przypadku alkoholu, pierwszy papieros ma miejsce w domu (być może podkradany rodzicom). Niekiedy palony jest ukradkiem w szkole (12%).

Kolejnym pytaniem z zakresu zagrożenia młodzieży nałogiem nikotynowym było pytanie o samodzielny zakup wyrobów tytoniowych.

Wyk. 6.E.8. Dostępność zakupu papierosów przez nieletnich

92% badanej młodzieży nigdy samo nie kupowało papierosów. W sumie zrobiło to jedynie 8% ankietowanych.

F. Problem narkotykowy

Created by Julia Collier
Eun Mann Project

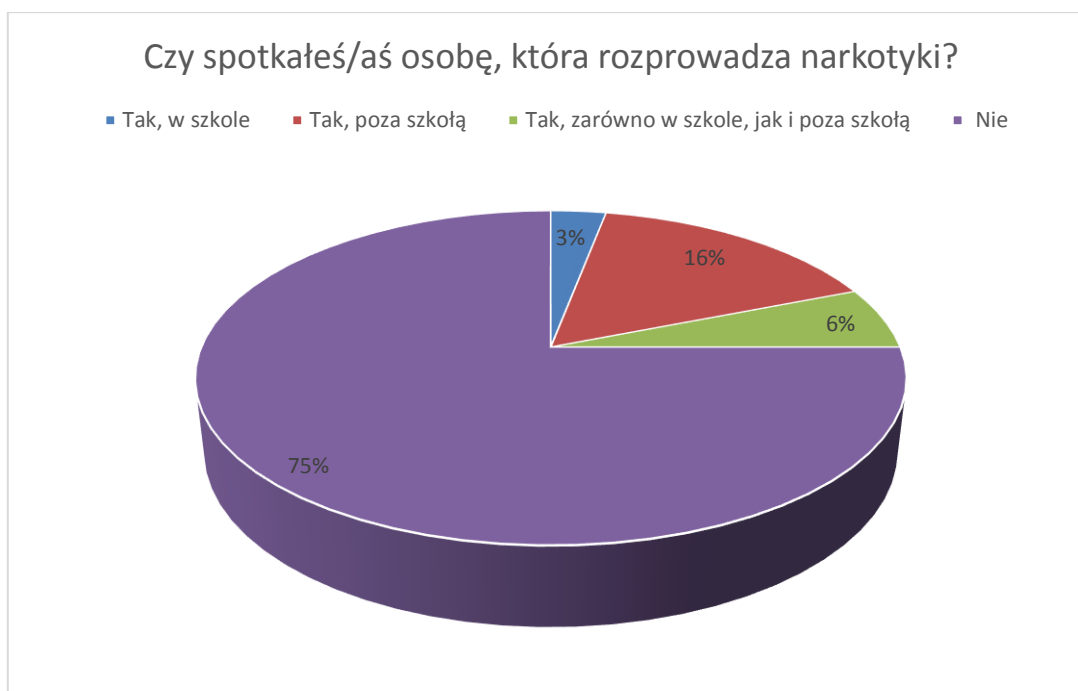
Następne zagadnienie badania dotyczyło **styczności młodych ludzi z narkotykami**. Jest to jedna z najgroźniejszych używek, z jaką mogą mieć kontakt. Narkotyki to nie tylko substancje nielegalne, do których dostęp jest utrudniony a posiadanie nielegalne, ale też wiele leków czy substancji typu kleje i rozpuszczalniki, które można kupić w wielu sklepach. Problem związany z narkotykami może rozpoczynać się w szkole średniej, a nawet w podstawówkach.

Narkomania jako problem społeczny pojawiła się w Polsce na przełomie 70 i 80 lat XX wieku. Jednak już pod koniec XIX wieku dotyczyła grup społecznych mających dostęp do tego typu środków, a więc: farmaceutów, lekarzy, pielęgniarek czy artystów. Dynamiczny wzrost narkomanii przypadł na 90-te lata XX wieku i miał niewątpliwy związek z otwarciem się Polaków na nowe kulturowe trendy oraz wzmożonym ruchem turystycznym. W okresie tym nastąpił też znaczny wzrost domowej produkcji środków odurzających, próby nielegalnych upraw na lokalny terenie, wzrosło także zużycie uzależniających leków psychotropowych oraz rozpowszechniła się moda na halucynogeny.

Dzisiejszy wymiar narkomanii jest więc niejako pochodną bezkrytycznego przyjmowania mody z innych krajów, a także wynikiem nieskutecznego i nieumiejętnego programu

zapobiegania jej. **Najszerszą grupę narkomanów stanowi obecnie ta, która zaczęła się kształtować na początku XXI wieku.** Należą do niej osoby przyjmujące inne niż heroina narkotyki, a zwłaszcza marihuanę, amfetaminę i kokainę. Zmienił się także obraz typowego narkomana, jego wygląd zewnętrzny już nie koniecznie zdradzał nałóg na pierwszy rzut oka.

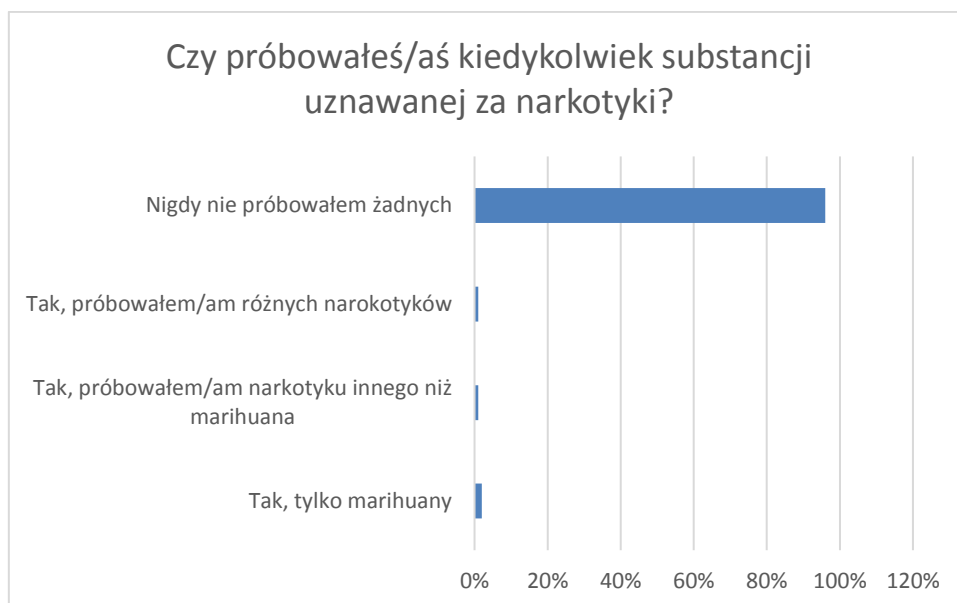
W dalszej części diagnozy zapytaliśmy o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. Uczniowie szkół podstawowych:

Wyk. 6.F.3. Wiek inicjacji narkotykowej

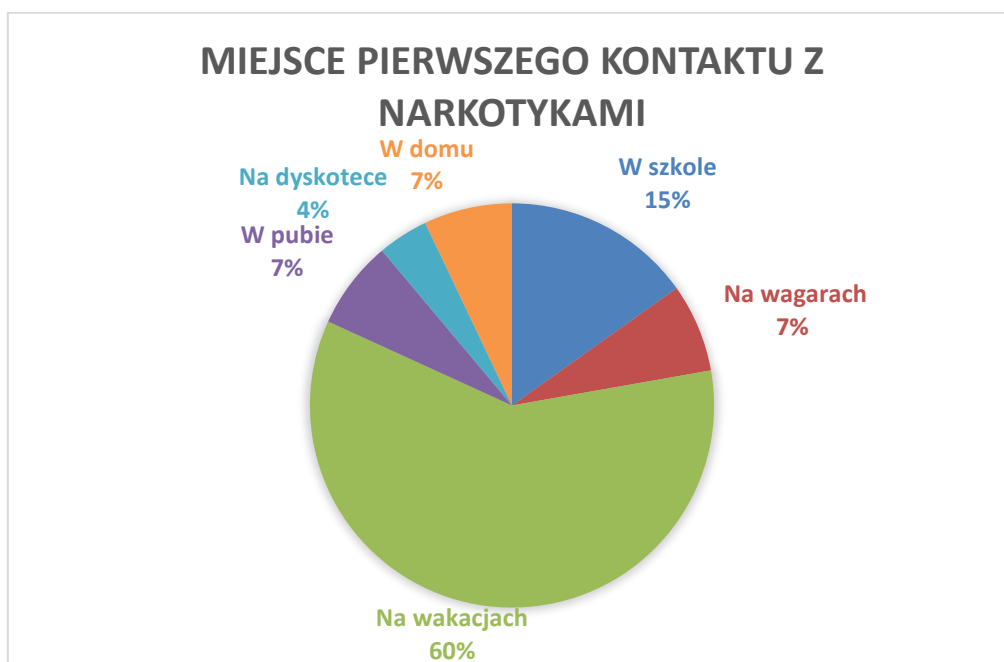
Uzyskane wyniki pokazują, że kontakt uczniów z narkotykami jest niewielki, szczególnie w samej szkole. Niepokojące jest jednak to, że **16% uczniów spotkała poza szkołą dealera narkotyków.** W przypadku wprowadzenia działań profilaktycznych należy wziąć pod uwagę skalę tej dostępności i dostosować programy wiedząc, że zagrożenie narkotykami nie jest czysto teoretyczne.

Kolejne pytanie **dotyczyło osobistego kontaktu młodzieży z narkotykami.** Potwierdza to badanie dość niski kontakt uczniów z tymi środkami – 96% nigdy nie zażyło narkotyku.

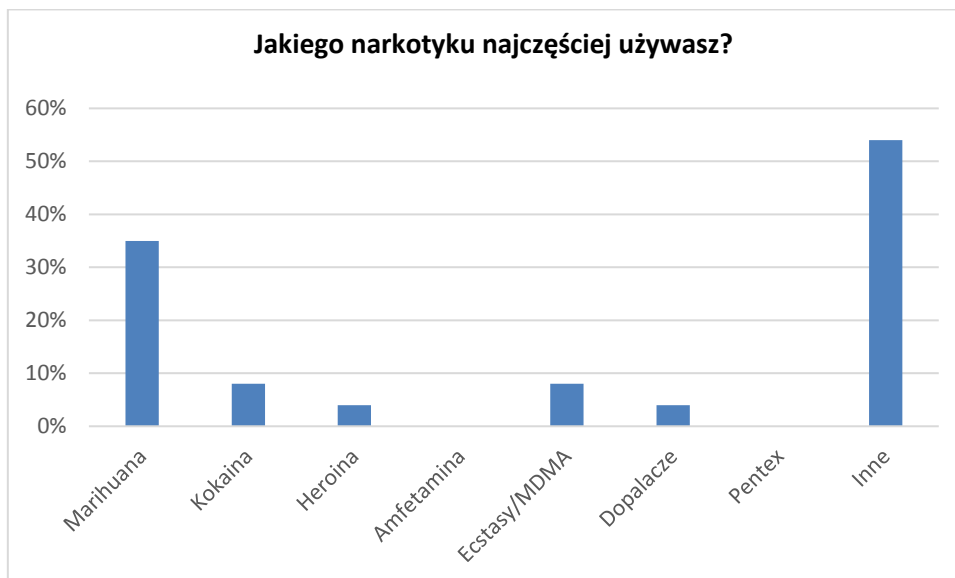
Wyk. 6.F.2. Zżywanie narkotyków

Na kolejne pytania odpowiedzieli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu przyznali się do tego, że zdarzyło im się zażyć substancji uznawanych za narkotyki. Najczęstszą przestrzenią do kontaktu z nimi, okazały się wakacje (59%).

Wyk. 6.F.3. Miejsce pierwszego kontaktu z narkotykami

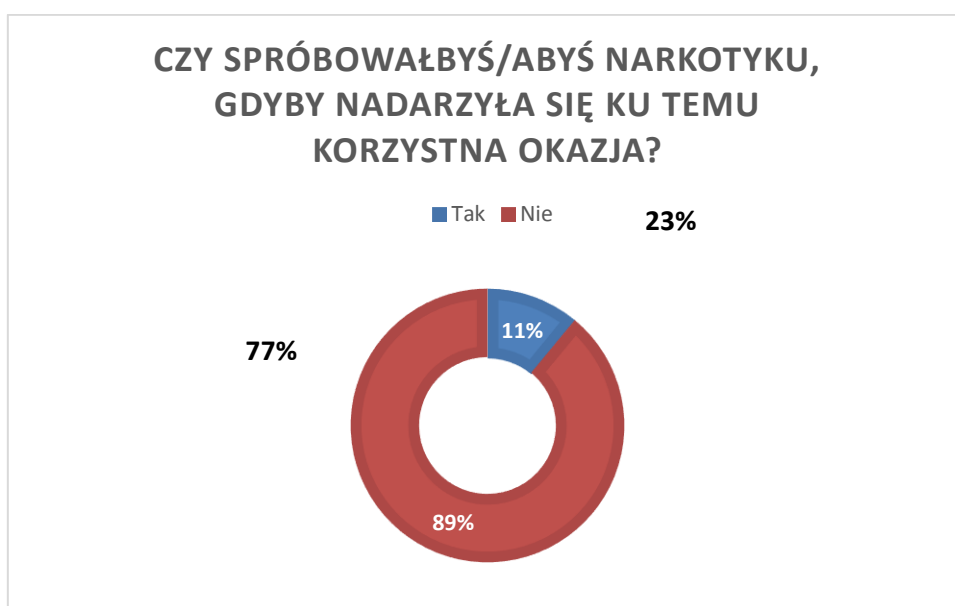
Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, jakiego narkotyku najczęściej używają uczniowie z Kłodzka:

Wyk. 6.F.6. Zażywane narkotyki

Największa grupa uczniów przyznaje się do zażywania marihuany, stanowi ona 35% wszystkich badanych, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki. Na drugim miejscu są obok siebie kokaina oraz ecstasy/MDMA. Ciekawe, że aż 54% ankietowanych wskazała odpowiedź inne – 54%.

Kolejne pytanie dotyczyło gotowości młodzieży i ich chęci do spróbowania narkotyków i odpowiedzi na nie udzielili wszyscy badani uczniowie.

Wyk. 6.F.9. Osoby potencjalnie zagrożone

11% uczniów zażyłoby narkotyki, mając ku temu okazję. Podsumowując tą część, możemy podkreślić, że obecnie młodzież w mieście jest świadoma zagrożeń, jakie niosą narkotyki i raczej unika kontaktu z tymi substancjami.

G. Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych

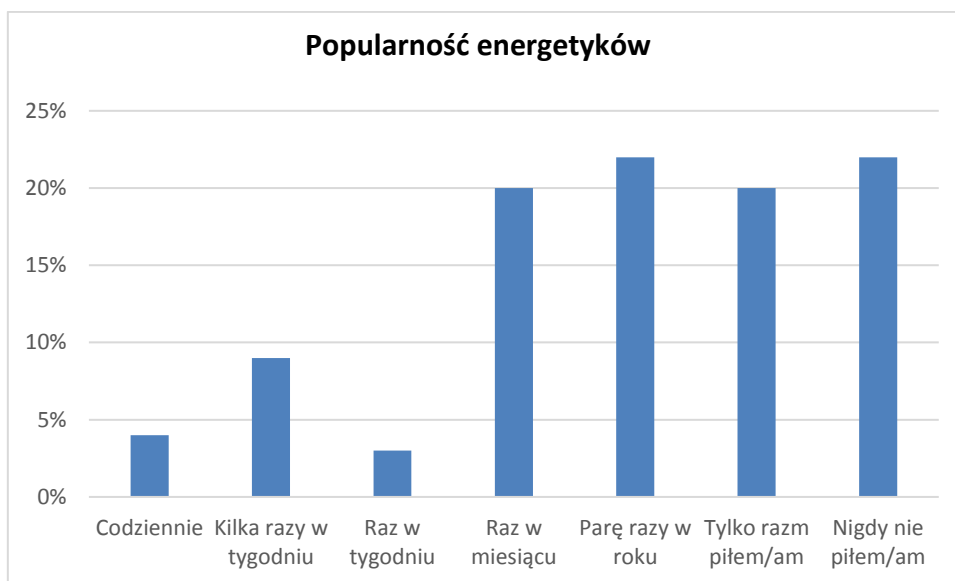
W mieście Kłodzko zdecydowanie najpoważniejszym wyzwaniem w obszarze problemów społecznych jest alkohol. Używki są dostępne w legalnym obrocie handlowym, choć powinny pozostawać niedostępne dla osób nieletnich. Skoro tyle z badanych osób próbowało już alkoholu i papierosów wydaje się, że dostęp do nich nie jest dla nich specjalnym utrudnieniem. Dlatego też zapytaliśmy młodzież, czy ich zdaniem łatwo jest kupić poszczególne używki.

jedna odpowiedź	Bardzo trudno	Raczej trudno, nie warto się wysilać	Raczej trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to łatwo	Raczej łatwo, nie wymaga to szczególnej znajomości	Łatwo, właściwie każdy może kupić	Nie wiem	Odpowiedzi
Alkohol	20 (11%)	22 (12%)	28 (15%)	35 (19%)	20 (11%)	59 (32%)	184
Papierosy	12 (7%)	20 (11%)	34 (19%)	24 (13%)	36 (20%)	55 (30%)	181
Narkotyki	33 (18%)	27 (15%)	32 (18%)	13 (7%)	7 (4%)	70 (38%)	182

Wyk. 6.H.1. Dostępność różnych używek dla młodzieży

Zgodnie z opiniami badanej młodzieży najłatwiej kupić papierosy – sumując odpowiedzi łatwo i raczej łatwo uzyskujemy informację, że dla 33 % uczniów zakupy takie nie stanowią potencjalnie większego problemu. **Zakup alkoholu jest dla młodzieży tylko nieco trudniejszy – 30% uczniów** uznaje, że nie powinno mieć z tym problemu. Są to wyniki bardzo niepokojące, każące bliżej przyjrzeć się przestrzeganiu procedur sprzedaży w punktach, gdzie alkohol i papierosy są dostępne. Zdecydowanie trudniejsze w nabyciu są narkotyki, największa grupa uczniów nie wie nic o ich dostępności.

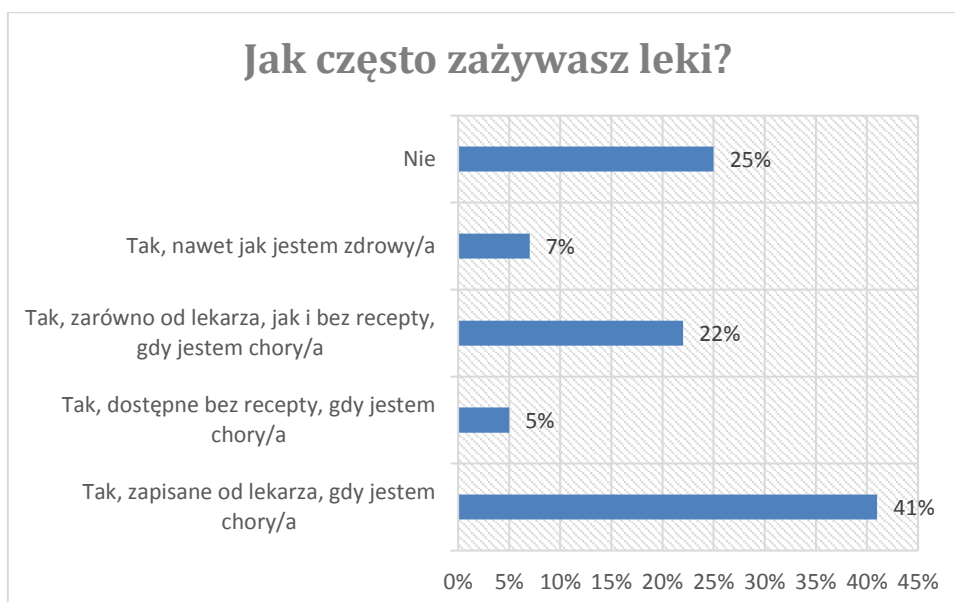
Inne istniejące zagrożenie, to korzystanie z **energetyków**, które zawierają groźne dla najmłodszych ilości chociażby kofeiny. Jaka jest popularność tych napojów w mieście Kłodzko?

Wyk. 6.H.2. Popularność energetyków

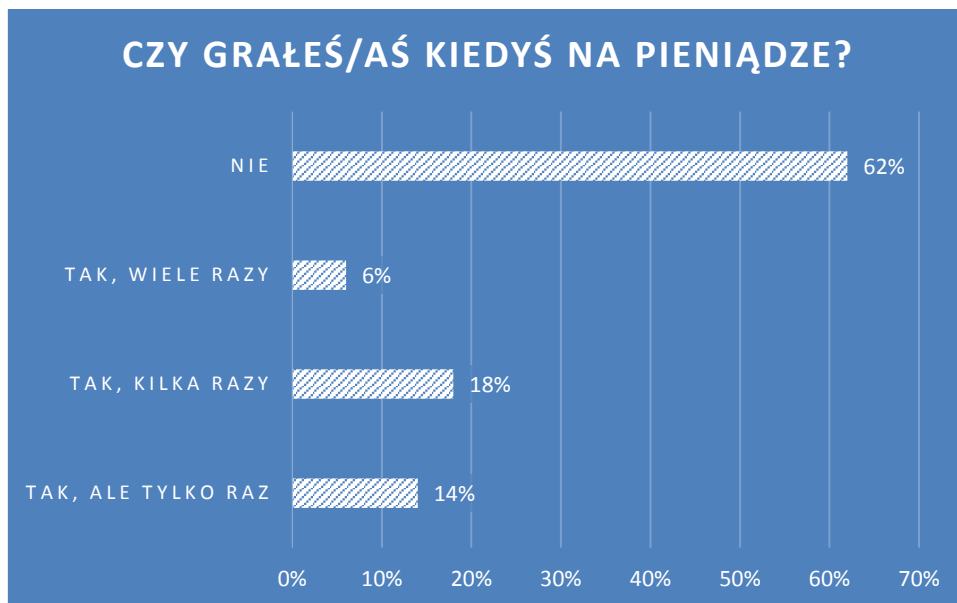
Z odpowiedzi wynika, że energetyki są popularne wśród uczniów. W sumie 78% uczniów już choć raz je piło, **36% zażywa je jednak regularnie** (raz w miesiącu i częściej) – być może wiąże się to z intensywnością nauki lub stresem. Warto poświęcić tej problematyce część działań profilaktycznych.

Natomiast młodzież w mieście nie ma problemu z nadużywaniem leków, stosując je w zasadzie wyłącznie w sytuacji potrzeby i zwykle za zaleceniem lekarza (poniżej odpowiedzi na pytanie o zażywanie leków):

Wyk. 6.H.3. Zażywanie leków

Jedno z pytań dotyczyło również pierwszych doświadczeń związanych z **hazardem**, w jego różnych formach: zakłady bukmacherskie, płatne sms-y etc. Tu wyniki okazały się jednak bardziej niepokojące, ponieważ 38% uczniów ma za sobą takie doświadczenia, a dla ok. 24% nie były to tylko pojedyncze incydenty.

Wyk. 6.H.4. Hazard uczniów

Natomiast zdecydowanie już poważny problem stanowi pornografia. Tutaj bez względu na wiek, widzimy prawie połowę młodzieży, która może być już od oglądania tych treści uzależniona. To silnie uzależniające doświadczenia, przed którymi trzeba koniecznie chronić młode osobowości, ich wrażliwość, emocjonalność i seksualność.

Wyk. 6.H.5 Pornografia w Internecie

Ograniczanie dostępności (podaży) to jednak tylko jeden z czynników jakie mogą przyczynić się do ograniczenia problemów społecznych. Kolejnym jest ograniczanie popytu. Dlatego też zapytaliśmy o udział w zajęciach profilaktycznych, prowadzące je osoby oraz zadowolenie z udziału w tych zajęciach.

jedna odpowiedź	Tak	Nie	Nie pamiętam	Odpowiedzi
a) agresji/przemocy	101 (55%)	47 (25%)	37 (20%)	185
b) używek/uzależnień (np. papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze itp.)	104 (56%)	54 (29%)	27 (15%)	185
c) zagrożeń korzystania z komputera (np. cyberprzemoc, pornografia)	100 (54%)	54 (29%)	30 (16%)	184
d) zdrowego stylu życia	99 (54%)	43 (23%)	42 (23%)	184
e) wyboru przyszłej ścieżki kształcenia/rozwoju zawodowego	74 (40%)	69 (38%)	40 (22%)	183
f) innych zagadnień	57 (31%)	50 (27%)	77 (42%)	184
Nowy wiersz	18 (10%)	78 (45%)	76 (44%)	172

Wyk. 6.H.2. Uczestnictwo w zajęciach profilaktycznych

Z odpowiedzi można wnioskować, że **najwięcej uczniów uczestniczyło w zajęciach profilaktycznych** w obszarze agresji/przemocy, używek/uzależnień, zdrowego trybu życia oraz zagrożeń korzystania z Internetu.

Wyk. 6.H.3. Prowadzący zajęcia profilaktyczne w szkołach podstawowych

Największa liczba badanych uczniów stwierdziła, że zajęcia prowadziły osoby z samej szkoły (łącznie 86%). Jak ocenia te zajęcia sama młodzież?

jedna odpowiedź	0%	50%	100%	procentowo	ile głosów
a) Zawsze pozytywnie				25%	42
b) Zazwyczaj pozytywnie				34%	57
c) Raz pozytywnie, raz negatywnie				27%	45
d) Zazwyczaj negatywnie				5%	9
e) Zawsze negatywnie				7%	12
Inne				2%	4

Wyk. 6.H.4. Ocena zajęć profilaktycznych realizowanych na terenie gminy

Zajęcia profilaktyczne były oceniane przez uczniów pozytywnie – ok. 59% w sumie uznało je za *pozytywne*. Grono oceniających je negatywnie jest tu znacznie mniejsze, to tylko ok. 15% młodzieży. Natomiast często jest to ocena mieszana (12%) uczniów – jest więc wciąż duże pole do rozwoju jakości zajęć profilaktycznych.

Jakich zajęć oczekuje najbardziej w przyszłości młodzież w mieście Kłodzko?

wiele odpowiedzi	0%	50%	100%	udział procentowo	ile głosów
a) Agresja/przemoc				20%	34
b) Użytki/uzależnienia				23%	38
c) Komputer/telefony komórkowe				28%	47
d) Zdrowy styl życia				52%	88
e) Seksualność człowieka				21%	36
f) Lęk/depresja/nieśmiałość				36%	60
g) Wybór przyszłej ścieżki kształcenia/rozwoju zawodowego				45%	75
h) Budowanie dobrych relacji z innymi ludźmi				39%	66
Inne				10%	17

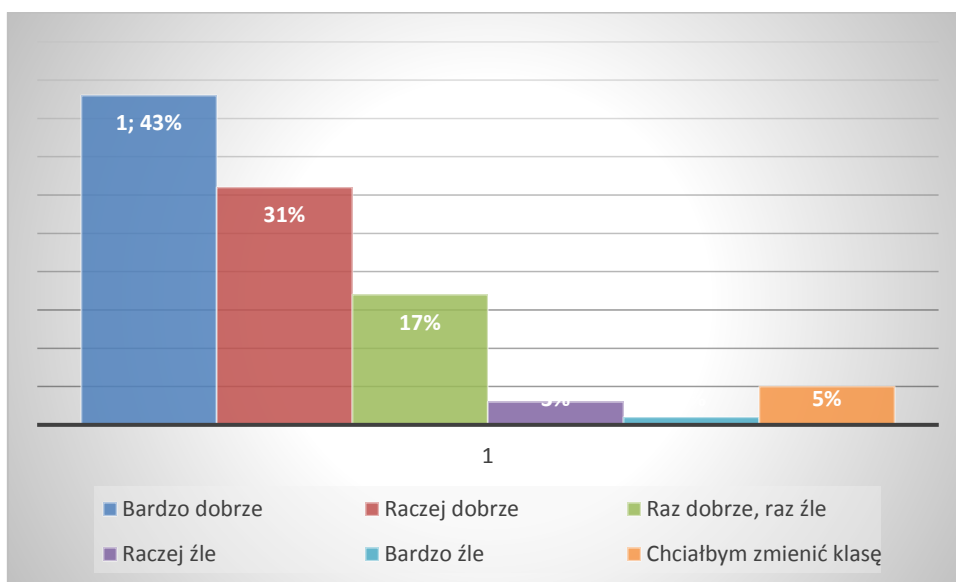
Wyk. 6.H.5. Preferencje tematyczne dotyczące przyszłych działań profilaktycznych

Jako najbardziej oczekiwane tematy uczniowie uznali: zdrowy styl życia (52%) oraz wybór przyszłej ścieżki kształcenia/rozwoju zawodowego (45%). Są to więc tematy, które poruszają bieżące problemy, z jakimi w życiu mierzą się młodzi ludzie.

Młodzież wskazała, że chciałaby, aby warsztaty prowadzili trenerzy spoza środowiska tej samej szkoły (42% odpowiedzi).

Ostatnie pytania, dotyczyły bardziej otwartych kwestii dotyczących samopoczucia w szkole i w klasie. Tutaj na pytanie: *Jak się czujesz w swojej klasie?* – 74% uczniów odpowiedziało pozytywnie. 5% młodzieży jednak ma trudność z komunikacją w swojej klasie i tyle samo chciałoby ją zmienić. Młodzież ta może doświadczać prześladowania rówieśników.

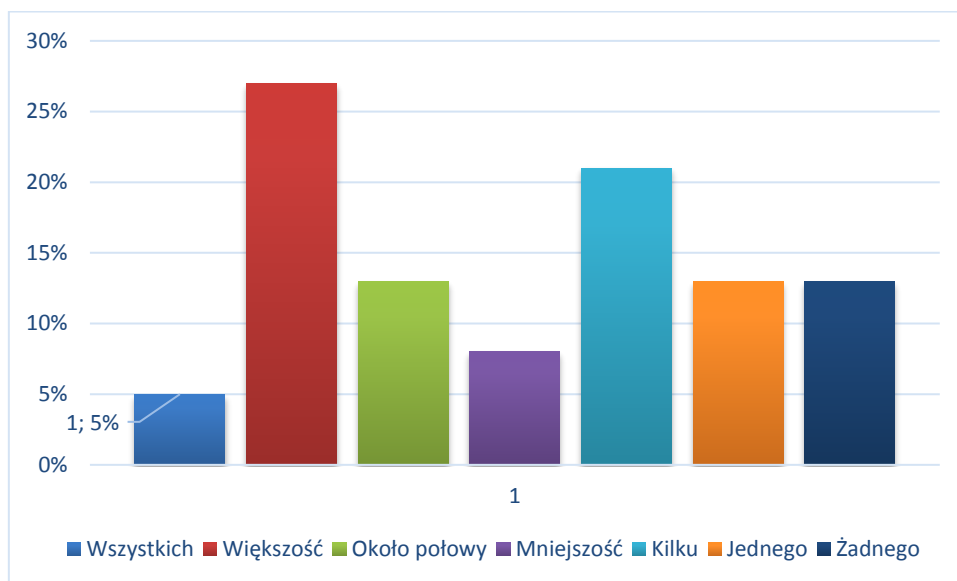
Jak się czujesz w klasie?

Wyk. 6.H.6. Samopoczucie w klasie

Co do poziomu zaufania do nauczycieli - najczęściej pada odpowiedź o zaufaniu do **większości (27%)**. 13 % twierdzi natomiast, że nie ufa żadnemu nauczycielowi i tyle samo ankietowanych tylko jednemu – to spora grupa młodzieży.

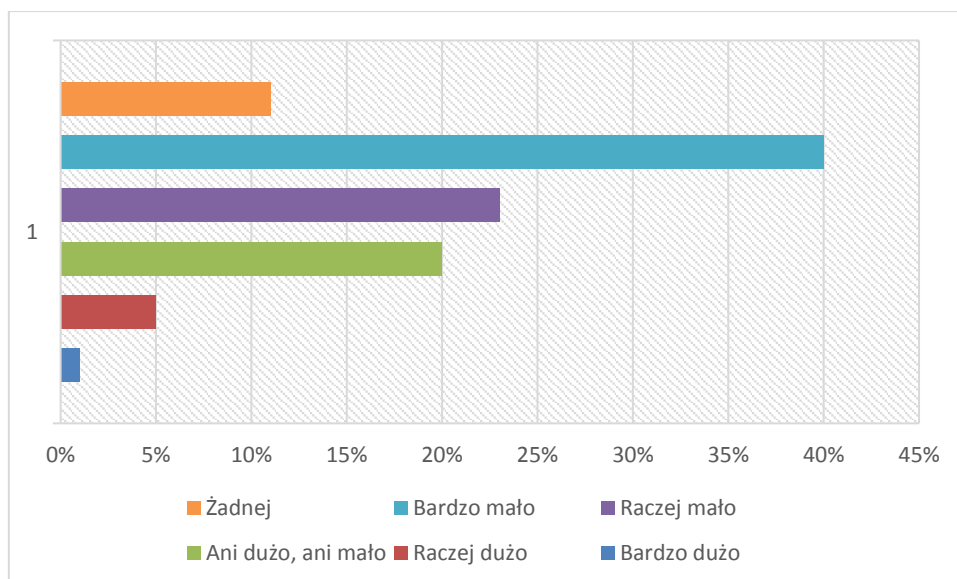
Ilu nauczycieli darzysz zaufaniem?

Wyk. 6.H.7. Zaufanie uczniów do nauczycieli

Stosunek do szkoły zbadaliśmy również poprzez zapytanie o frekwencję uczniów i skłonność do opuszczania lekcji:

Ile masz nieobecności w tym roku szkolnym?

Wyk. 6.H.8. Opuszczanie zajęć w szkole

Łącznie 6% młodzieży określiło, że opuszcza zajęcia często. Większość, bo 63%, zmieściło się w odpowiedziach *bardzo mało* i *raczej mało*.

Ostatnie, bardzo ważne pytanie dotyczyło **najważniejszych relacji** w życiu ankietowanych młodych ludzi. Oto, jak ocenili swoje więzi z innymi:

jedna odpowiedź	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Średnio	Raczej źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Odpowiedzi
Matka	127 (75%)	26 (15%)	7 (4%)	4 (2%)	2 (1%)	3 (2%)	169
Ojciec	107 (63%)	35 (21%)	11 (7%)	4 (2%)	3 (2%)	9 (5%)	169
Rodzeństwo	70 (41%)	32 (19%)	21 (12%)	2 (1%)	8 (5%)	37 (22%)	170
Dziadkowie	108 (63%)	39 (23%)	14 (8%)	1 (1%)	3 (2%)	6 (4%)	171
Wychowawca klasy	54 (32%)	67 (39%)	30 (18%)	8 (5%)	7 (4%)	5 (3%)	171
Inni nauczyciele	30 (18%)	87 (51%)	38 (22%)	8 (5%)	4 (2%)	4 (2%)	171
Koledzy i koleżanki z klasy	59 (35%)	77 (45%)	20 (12%)	8 (5%)	4 (2%)	3 (2%)	171
Przyjaciele	129 (77%)	30 (18%)	0 (0%)	1 (1%)	4 (2%)	4 (2%)	168
Znajomi z Internetu	55 (32%)	39 (23%)	20 (12%)	3 (2%)	0 (0%)	54 (32%)	171

Najstabilniej w ocenie dzieci wypadli *inni nauczyciele* oraz *znajomi z Internetu*. Bardzo pozytywnie odbierane są przez młodych więzi rodzinne. Lepsze wyniki niż ogół nauczycieli, osiągnęli *wychowawcy klas*.

H. Podsumowanie i wnioski

Młodzi mieszkańcy miasta Kłodzko postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób:

- Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na korzystanie z nowych technologii. Dalej plasują się spotkania towarzyskie, a na trzecim miejscu sport.
- Prawie połowa ankietowanej młodzieży spędza przy komputerze od 3 do 5 oraz ponad 5 godzin dziennie. Wskazuje to, że warto wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystywaniu komputerów i Internetu. Wskazane jest również podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze. Szczególnie, że znacząca część badanych deklaruje **doświadczenia przemocy w Internecie (62%)**. To dodatkowo wzmacnia rekomendację o prowadzeniu działań na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci. Zwłaszcza, że tylko 18% młodzieży zgłasza przypadki cyberprzemocy.
- Problem przemocy jest obecny nie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. **Jest to ok. 20% młodzieży zagrożonej być może prześladowaniem, nietolerancją, wykluczeniem.**

- Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre, większa część rodziców badanych uczniów radzi sobie z wychowaniem dzieci bez uciekania się do stosowania jakichkolwiek kar.
- Deficyt widać natomiast **w rzadkich kontaktach rodziców ze szkołą**. Istnieje więc znacząca luka, którą z korzyścią dla dzieci należy wypełnić współpracą.
- Alkohol jest obecny w środowisku uczniów. Inicjacja alkoholowa ma miejsce zwykle **między 10 a 15 rokiem życia**, bardzo często ma ona miejsce na wakacjach.
- Pomimo rozpowszechnionej profilaktyki, wielu zajęć teoretycznych czy kontroli, jakiej zwykle poddawane są młode osoby przez rodziców i opiekunów, duży odsetek badanej młodzieży nie zachowuje abstynencji do pełnoletności. Niewielka, lecz jednak, część badanych doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego. W dodatku część z nich deklaruje łatwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należałoby więc przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- 26% młodzieży biorącej udział w badaniu paliła już papierosy. Najczęściej inicjacja nikotynowa ma miejsce również w przedziale wiekowym 16-18 rok życia (36%), a także wcześniej w wieku 10-15 lat (58%).
- Dostęp do narkotyków jest niewielki, młodzież nie wyraża też nimi zainteresowania, prawdopodobnie najbardziej rozpowszechnioną używką jest marihuana.
- Młodzież wskazywała na stosunkową łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków.
- Bardzo poważnym problemem uczniów bez względu na poziom kształcenia jest **pornografia** w Internecie. To silnie uzależniające zjawisko silnie dotyczy już obecnie ponad połowy uczniów w gminie.
- Pomimo działań miasta w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej

zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.

Zalecenia dla miasta Kłodzko:

- Należy ograniczyć dostęp młodych ludzi do substancji takich jak alkohol czy papierosy i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych.
- Konieczne jest zwiększenie zaangażowania rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Ponieważ młodzi ludzie wciąż spędzają znaczną część wolnego czasu korzystając z komputera i Internetu, należy zwrócić szczególną uwagę na uświadomienie im jakie zagrożenia są z nimi związane (m.in. cyberprzemoc, pornografia i znajomości w sieci).
- Pomimo działań w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki. Pokrywa się to ponadto dokładnie z oczekiwaniami samych uczniów.